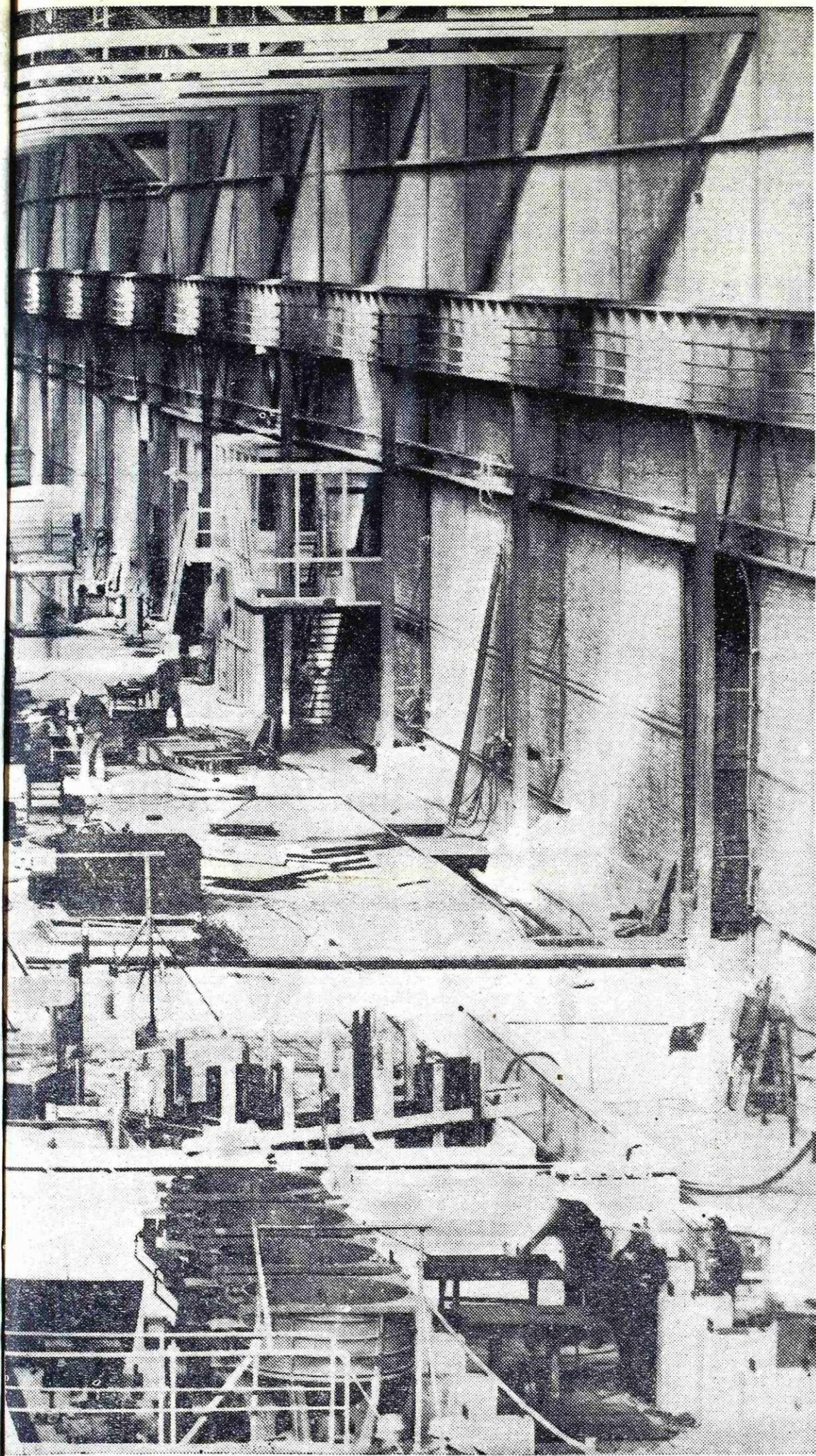

ŽELEZAR

1. MAJA 1967

LETO IX — Številka 17

Prvem maju v pozdrav

Delavci sveta so si ga izbrali po tistih krvavih dogodkih v Chicagu za svoj praznik. Odtlej na ta dan protestirajo, zahtevajo pravično delitev ustvarjenih dobrin in začenjajo nove boje za svoje pravice. Zatorej je prvi maj še vedno in bo vse dotlej praznik borbene solidarnosti vseh delovnih ljudi, dokler ne bodo na svetu uveljavljene takšne razmere, da ne bo mogel nihče uživati sadov dela drugih, dokler ne bo vsakdo dostojno živel od svoje poštene misli in svojega poštenega dela.

Mali in veliki kapitalisti, ki z najrazličnejšimi sredstvi obvladujejo tokove pretakanja ustvarjenih dobrin in jemljejo zase, kolikor najčve mrejo, so trdoživi, dobro organizirani in iznajdljivi. Želje, zahteve in boj delavcev duše z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Do danes so pretekle že neizmerno množine poštene delavske krvi in milijone človeških življenj je bilo nasilno ugasnjenih.

Jugoslovanski ljudje res lahko praznujemo. V stoletnem boju so naši delavci zmagali, njihove žrtve pa rode bogate sadove. Sredstva za ustvarjanje dobrin so naša, sami jih upravljamo in uživamo sadove dela. V boju z zastonostjo in revščino, ki nam ju je zapustil kapitalizem, zmagujemo in v dvajsetih letih smo dosegli zavidljive uspehe, uspehe na katerih je že mogoče graditi takšen materialni in duhovni standard, o kakršnem so sanjali revolucionarni delavci stoletje in več. Kako pozoren je mednarodni imperializem na naše uspehe in kako jih skuša na vsakem koraku omejevati, nam kažejo premnogi poskusi, s katerimi ovirajo naš razvoj, izvajanje gospodarske reforme, urejanje humanih odnosov med ljudmi socialistične dežele, razrast pristnega samoupravljanja in samoupravnih razmer ter naš nadaljnji ekonomski napredek. Danes ni nobene bojazni več, da bi svetovni imperializem lahko bistveno prizadel naša prizadevanja. Naše ljudstvo v svojih delovnih naporih zmaguje, kakor se je navadilo zmagovati v času, ko je načrtovalo revolucijo, jo izvajalo in izvedlo in v času naših najtežjih dni — začetkov graditve osnov za bodoče socialistično gospodarstvo. Ves svet ve, da bo Jugoslavija izšla iz boja za družbeno gospodarsko reformo materialno bogatejša in: notranje bolj čvrsta in povezana. In tega se mednarodni imperializem boji — upravičeno boji.

Doslej je uspelo delovnim ljudem revolucionarno preobraziti razredni družben sistem le v deželah z nizko gospodarsko osnovo. In v vseh deželah socializma se zatorej bore, da bi popravili stanje, v katerega je njihove dežele zapeljal kapitalizem. V tem boju zmagujejo, vendar so pred ljudstvi teh dežel naporna pota graditve in v tem času imajo imperialisti na voljo še mnoga propagandna gesla o standardu ljudi pri njih, ali tam, kjer neko ljudstvo v socializmu popravlja neugodno kapitalistično dediščino. Imperialisti pa prav dobro vedo, da se bo njihovo propagandno orožje skrhalo tisti dan, ko bodo dežele socializma dosegle in presegle materialni in duhovni standard ljudi gospodarsko najrazvitejših dežel. In prav zato jim je naša dežela poseben trn v peti. Dobro vedo, da bo po uspešno zaključeni gospodarski reformi Jugoslavija predstavljala zgled delavcem marsikateri deželi zahoda in le-teh ne bo mogoče več slepiti s tistimi slepili, ki so jim zdaj še na voljo.

Zato praznujemo jugoslovanski delovni ljudje naš letošnji prvi maj, ki je praznik dela v prelomnem letu gospodarske reforme, z globoko zavestjo, da naša zastava vihra v vetrovih svetovnih razmer zelo visoko in da so vanjo uprti pogledi premnogh ljudi z vseh petih celin.

V Jugoslaviji smo odprli prenekateri procese, ki postajajo predmet svetovnega zanimanja in kanijo prerasti v svetovno prakso. Pri nas smo prvič na vsem svetu uresničili Marxovo geslo »Tovarne delavcem« in pri nas rastejo na osnovi tega gesla novi proizvodni odnosi, ki se kljub prenekaterim težavam in zavestnemu oviranju preživelih politikantov prebijajo na plan v vsej njihovi globoki socialistični miselnosti.

Dobro vemo, da je največji sovražnik delovnih ljudi in najbolj pekienski izum mednarodnega imperializma — vojna. V njej delovni ljudje krvave za interese tistih, ki tudi sicer pijejo njihov znoj in često tudi njihovo kri. Zato smo jugoslovanski ljudje iskreni borci za mir med narodi in ljudstvi sveta. Povsod tam, kjer ljudstva v krvavi moriji, je prisotna naša dejavnost — naša misija miru. In povsod tam, kjer ljudstva bojujejo svoj pravični boj za njihovo nacionalno in socialno osvoboditev, za zrušenje krivičnosti, ki je vsidrana v kapitalističnih razmerah, uživajo našo podporo. Zato podpiramo pravični boj vietnamskega ljudstva in obsojamo ameriško agresijo nad golorokimi ljudmi, ki niti z eno mislijo ne ogrožajo bogate in oddaljene Amerike, pač pa si žele urediti razmere v lastni deželi tako, kakor so jih zasnovala njihova poštena srca.

Ob prvem maju zato ponovno obetamo vsem delovnim ljudem sveta, da bomo delovali za mir povsod in vselej, kadar si bodo kapitalistični magnati prizadevali zanetiti imperialistične vojne in da bomo podpirali vsa revolucionarna ter osvobodilna gibanja, ki imajo namen dati svetu lepšo, pravičnejšo podobo. France Zvan

Rezultati nedeljskih volitev

V nedeljo se je z volitvami zveznih in republiških poslancev ter občinskih odbornikov zaključilo večmesečno obdobje, ko smo se dogovarjali o kandidatih, jih določevali na zborih volivcev in jih končno tudi izvolili. Same volitve so bile razdeljene v več etap. 9. aprila so člani občinskih skupščin izvolili poslance zborov delovnih skupnosti zvezne in republiških skupščin, določili pa so tudi kandidate za splošne zbere zvezne in republiške skupščine, vendar so morali le-te dokončno izbrati vsi volivci. 19. aprila so volivci po delovnih organizacijah izvolili polovico članov zborov delovnih skupnosti občinskih skupščin, 23. aprila pa smo izvolili še polovico članov občinskih zborov občinskih skupščin, izvolili pa smo tudi poslance splošnega zbora zvezne in republiške skupščine.

V naši občini so potekale neposredne volitve 19. in 23. aprila takole: V 64. volilni enoti splošnega zbora zvezne skupščine je kandidiral tovariš Marijan BRECELJ. V tej volilni enoti (ki obsega celo občino) je bilo v volilne imenike vpisanih 19.302 volivcev, od katerih jih je prišlo na volišče 17.117 ali 88,51 %. Za tov. Breclja je glasovalo 15.760 volivcev ter je s tem dobil potrebno večino za izvolitev.

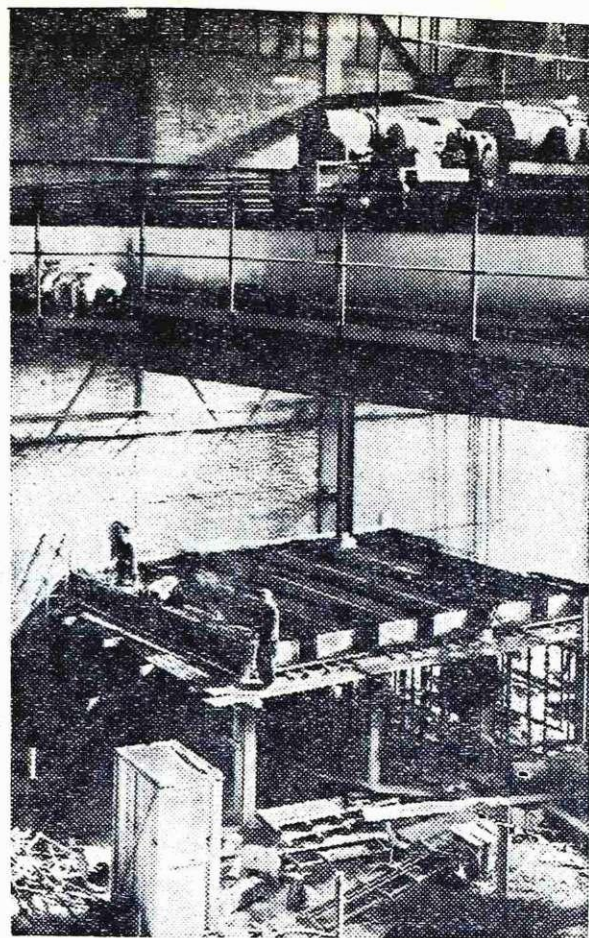
Za poslanca republiškega zbora skupščine SRS sta v 44. volilni enoti, ki obsega KS Plavž, Planino pod Golico in celotno Zgornjesavsko dolino, kandidirala tov. ŠCAVNICA Ivo in BOSTJANČIČ Dolfka. Vseh vpisanih volivcev je bilo 8.731, od tega jih je volilo 7.717 ali 88,5 %. Za tov. Ščav-

ničarja je glasovalo 4.200 volivcev, za tov. Boštjančičevo pa 2.949 volivcev ter je bil tako izvoljen za poslanca republiškega zbora skupščine SRS tov. Ščavničar Ivo.

V občinski skupščini se vsaki dve leti menja polovica odbornikov. Zato smo morali izvoliti 18 članov občinskega zbora in 18 članov zbora delovnih skupnosti. Za občinski zbor je bilo vpisanih 9.943 volivcev, od tega jih je volilo 8.167 ali 86,5 %, za zbor delovnih skupnosti pa je bilo vpisanih 5.565 volivcev, od tega jih je prišlo na volišče 4.915 ali 88,32 %.

V občinsko skupščino so bili izvoljeni naslednji kandidati:

Volilna enota	Občinski zbor	Zbor delov. skupnosti
2	Gregori Franc	Vister Avgust
4	Zerjal inž. Franc	Tušar Bogomir
6	Kofler Stanko	Pirc Oton
8	Rekar Franc	Bergant Albin
10	Križnar Stanislav	Klinar Jože
12	Škabar Stanislav	Salika Anton
14	Žvan Franc	Markelj Franc
16	Podobnik Jože	Smolej Janko
18	Črv Danijel	Hlebanja Rudolf
20	Stojan Vladimir	Rauch Rudolf
22	Lukan Valentin	Mežnarc Milan
24	Zupan Jože	Ramuš Miroslav
26	Kliček Jože	Čučnik Ivo
28	Nemec inž. Štefan	Pikon Andrej
30	Smolej Zdravko	Božič Franc
32	Begeš inž. Janez	Dražič dr. Branko
34	Dolžan Janez	Starič Irena
36	Bernard Marjan	Kimovec Vinko

Gradnja kabine oddelka OTK

Samo s kvaliteto in doslednostjo bomo obdržali kupce

V zadnjem času opažamo nekakšno stagnacijo v naročilih v posameznih obratih in do neke mere neizkoriščenost obstoječih zmogljivosti. Nekateri obrati z naročili niso tako obremenjeni kakor smo bili to v preteklosti navedeni. V vseh nas se pojavljajo skrbi, kaj in kako bomo delali v bodoče. Kje so vzroki za tako stanje? Ali je krivda res zunaj podjetja ali tudi med nami samimi?

Uprava podjetja se v zadnjem času intenzivno ukvarja z raziskavo tržišča. Naši predstavniki obiskujejo podjetja, katerih potrošnja materiala je za naše podjetje pomembna. Obiski naj bi torej pokazali, kam bo v bodoče usmerjen razvoj naše predelovalne industrije, glede na potrošnike našega materiala. Na teh ugotovitvah in podatkih pa naj bi tudi slonel bodoči razvoj in usmeritev naše proizvodnje.

Mišljenja sem, da so bili obiski pri naših potrošnikih zelo koristni. V marsikaterem podjetju je bilo iz razgovorov razvidno, da se gospodarske reforme zavedajo bolj, kakor mi železarji. Vsi naši kupci se zelo prizadevajo, da preorientirajo dosedanje proizvodnje, kjer je to potrebno. Gospodarska reforma je postavila pred predelovalno industrijo jasno zahtevo, da se vključi v mednarodno delitev dela, da svojo proizvodnjo prilagodi zahtevam domačega in tujega trga, tako v pogledu rokov, cene izdelkov, kakor tudi kvalitete. Skladno s tem so se zaostriale tudi zahteve naših kupcev do naših proizvodov. Ob teh poslovnih stikih so bile večkrat izražene ostre kritike na poslovne odnose, neizvršene dobave, slabo kvaliteto ipd. Ravno ta dejstva pa vplivajo danes tudi na dinamiko naše proizvodnje, naročila in izkoriščenost kapacitet naših obratov.

Če primerjam vsebino razgovorov v pogledu bodoče proizvodnje, ob obiskih pri naših kupcih, na drugi strani pa vsebino kvalitetnih in ostalih proizvodnih konferenc v naši železarni, se mi nehote vzbuja občutek, da se gospodarske reforme še ne zavedamo. Le-ta še ni z vso ostrino potrkal na vrata naše železarne. Njen vpliv se bo v bližnji prihodnosti pokazal tudi v poslovanju naše železarne, v kolikor ne bomo temeljito spremenili naše miselnosti in nekoliko tudi medsebojnih odnosov.

Danes ugotavljamo, da potrošniki odpovedujejo že sklenjene pogodbe za dobavo materiala, ker se nismo držali dogovorjenih dobavnih rokov. To je večkrat posledica stare miselnosti naših proizvodnih obratov, ki večkrat prilagajajo proizvodnjo interesom delovne enote in ne podjetju kot celoti. Naši proizvodni obrati se premalo zavedajo, da je tudi naša predelovalna industrija nasproti svojim potrošnikom zaradi ostre konkurence na tržišču v izredno težkem položaju in da se mora boriti za svoj obstoj. Naši potrošniki vidijo pri tem večkrat rešitev v uvozu potrošnega materiala, pri čemer v pogledu rokov dobave, kvalitete in cene ni večjih problemov. Niso redki primeri, da so naši dolgoletni kupci jekla zaradi nepravilnih poslovnih odnosov v letošnjem letu sklenili dogovore za celoletno potrebno količino jekla iz uvoza.

Ne morem mimo ugotovitev, da se posamezni proizvajalci v ekonomskih enotah ne zavedajo svoje odgovornosti na delovnem mestu. Ne zavedajo se, da je uspeh železarne odvisen od dela slehernega člana kolektiva in da je pri sedanjem kontinuirnem procesu proizvodnje, kjer gre jeklo iz jeklarne direktno v valjanje polizdelkov, odnos vsakega proizvajalca do dela izredno pomemben.

Dejstva govorijo, da se premalo zavedamo gospodarske reforme in odnosov na tržišču. Zakaj take ugotovitve? Tedensko je odlitih preveč šarž izven kvalitetnega in proizvodnega programa, kar ima zaradi omejenih kapacitet v medfazni proizvodnji za posledico neizpolnjevanje rokov dobave. Nestalnost v kvaliteti izdelanih šarž je velika. Niso redki primeri, da izvaljamo v valjar nah material čez naročeno težo, ali premalo. Večkrat določena naročila dobimo vimo kupcem 90 do 95 odstotno, zaostanek pa šele po številnih intervencijah. Dobavljamo material s površinskimi napakami, ki ni sposoben za nadaljnjo hladno predelavo, kar je mnogokrat posledica pomanjkljive medfazne in končne kontrole. Materiala v pogledu dinamike v nekaterih primerih ne dobavljamo po željah naročnika. Ne sprejemamo naročil za kvalitetne materiale, v kolikor so zahteve v pogledu kvalitete in dimenzij zaostrene itd. Vse kakor je tudi reklamacij, ki so posledica nepravilnih odnosov do dela in kvalitete preveč. Rekli bi lahko, da je v sedanjosti proizvodnji dosti problemov, ki izvirajo iz subjektivnih vzrokov neposrednih proizvajalcev, kar se pa odraža v neizpolnjevanju zahtev do naših kupcev.

Rezultat takega dela je, da smo pri marsikaterem dosedanjem kupcu izgubili zaupanje in da se pojavljajo dvomi v resnost našega poslovanja. Vsi taki in podobni primeri so vplivali na to, da so se nekateri naši kupci materiala že preorientirali na drugega dobavitelja doma ali v zamejstvu. Mi pa čutimo posledice vsega tega — pomanjkanje naročil.

Mišljenja sem, da danes večkrat neupravičeno dolžimo za pomanjkanje naročil našo prodajno službo in postavljamo zahteve za prodajo izdelkov, proizvedenih izven programa. Pri tem pozabljamo, da vsak potrošnik kupi samo tisto, kar potrebuje.

Ali je stanje res tako kritično? Obisk pri naših kupcih je pokazal, da bi še lahko plasirali našo proizvodnjo kvalitetnih jekel: jekla za vijake, kroglične ležaje, avtomatska in nerjaveča jekla, gredice za kovaško industrijo, elektrc pločevine, patentirano žico itd., skratka vse, kar smatramo, da je program za kvalitetno železarno, kot je naša. Pogoji za plasma izdelkov pa je: stalnost v kvaliteti, v dogovorjenih rokih dobave in ustreznih cenah. Če bomo torej pokazali resnost v proizvodnji in poslovnih odnosih do kupcev, prodaja izdelkov še ne bo problematična.

Letošnje leto predstavlja prelomnico v tehnologiji proizvodnje, saj prehajamo na predelavo jekla z novimi agregati. To leto pa naj bo tudi prelomnica v naši miselnosti. Skrajni čas je, da vsak posameznik gleda železarno kot celoto in da se interesi posameznih ekonomskih enot podredijo interesom železarne kot celote. V proizvodnji moramo poiskati tako obliko sodelovanja in dela, da bomo zadostili zahtevam naročnikov in tržišča. Zato mora vsak proizvajalec izpolniti svojo dolžnost na delovnem mestu.

V tem letu moramo stabilizirati proizvodnjo posameznih kvalitetnih jekel. Zahteve kupcev so velike in neizprosne v pogledu kvalitete, rokov dobave in cene. Imamo vse pogoje, da take zahteve v proizvodnem programu realiziramo. To pa zahteva aktivno sodelovanje vseh članov kolektiva. Neposredni proizvajalec v proizvodnji lahko s svojim delom največ doprinese k stabilizaciji naše proizvodnje. Pri odgovornem in vestnem delu se bo lahko tudi strokovni kader v podjetju posvetil tistim problemom in delu, ki je potrebno za redno kvaliteto proizvodnje ter osvajanje tržišča.

dr. inž. Marin Gabrovšek

Razgovor s sekretarjem TK ZKS

UREDNIŠTVO: Rezultati gospodarjenja v železarni v prvem tromesečju niso preveč ugodni. Predvsem je tu vprašanje realizacije plana II, ki predstavlja šele za železarno boljši finančni položaj povečanje osebnega dohodka in skladov. To so življenjski problemi železarne. Kaj o tem misli TK ZKS železarne?

SEKRETAR: S tem, da smo v prvem tromesečju izpolnili le plan I, ne moremo biti zadovoljni. Toda prav tako menim, da bi vsakršen pesimizem lahko več škodoval kot koristil, če bi bil vzrok za pasivizacijo kolektiva. Dejstvo je, da smo ne glede na vprašanje likvidnosti v podjetju v neugodnem finančnem položaju. Stanje lahko izboljšamo le s povečanim in bolj organiziranim naporom za maksimalno izkoriščanje proizvodnih kapacitet v skladu s potrebnimi tržišča in skrajno varčnim gospodarjenjem z obratnimi sredstvi. Čeprav vprašanje likvidnosti podjetja ni posledica slabega gospodarjenja, ampak splošnega stanja v našem gospodarstvu ne pomeni, da kolektiv ne bi mogel prispevati k reševanju tega vprašanja, čeprav ga ne more sam rešiti. Uspešni napori v tej smeri ne bi pomenili samo povečanje osebnega dohodka in skladov skupne porabe, ampak tudi pogoje za dokončanje rekonstrukcije vseh tistih naprav, ki nam lahko zagotovijo jasnejšo perspektivo v prihodnosti. Menim, da v železarni stojimo pred dvema enako pomembnima naloga, t. j. skrb za sedanji standard in hkrati ustvarjanje pogojev, da se bomo v prihodnosti lahko uspešno vključevali v tržišče doma in v svetu. Kljub jasno postavljenim stališčem na raznih konferencah do teh zelo kompleksnih vprašanj je še vedno veliko enostranskih ocen položaja in nalog v ko-

lektivu. Zato je eno od osnovnih stališč komiteja ZK, da je potreben skrajni napor za enotnost stališč in akcije. Doseči enotnost stališč in akcije pa pomeni sistematično obravnavanje posameznih detajlov prej omenjenih vprašanj predvsem s stališča celotnega kolektiva in urejanja sistema upravljanja in vodenja podjetja. Dosedanje pogostne kompromise in navidezno demokracijo morajo zamenjati odločni ukrepi v sistemu organizacije proizvodnje, sistemu upravljanja in vodenja ter delitvenih odnosov v podjetju, ki bodo postopno aktivirali potencialne sile kolektiva, kar je pogoj za uspešno izvajanje reformnih ukrepov. Cilji kolektiva so znani. Sporno je le to kako naj jih dosežemo. Pogostno slišimo in beremo apele o večji odgovornosti, tehnološki disciplini, varčnosti itd., čeprav vemo, da taki pozivi ne morejo bistveno vplivati na izboljšanje stanja v podjetju. Odgovornost, tehnološka disciplina, varčno gospodarjenje itd. so lahko le rezultat nenehnega izpopolnjevanja organizacije dela in organiziranega vključevanja vsakega posameznika v prizadevanje za doseganje čim boljših rezultatov. Zato je stališče TK ZK, da se moramo komunisti boriti za take demokratične odnose v podjetju, ki bodo pomenili pogoje za večji red, večjo tehnološko in delovno disciplino ter organizirano in k jasnemu cilju namenjeno sproščanje individualne iniciative.

UREDNIŠTVO: Reorganizacija ZK je osrednja naloga sedanjega časa. Vendar ali ne bi kazalo, da se organizacija ZK v železarni, prav tako pa tudi sindikalna organizacija ob teh življenjskih vprašanjih našega delovnega kolektiva s svojim delom orientirata predvsem v tej smeri, to je v smeri

analize vzrokov in odpravljanja vzrokov, ki ovirajo realizacijo plana II.

SEKRETAR: Reorganizacija ZK ni namenjena sama sebi, ni ločena od nalog kolektiva, ampak izhaja prav iz teh nalog. Današnja vsebina dela ZK v železarni so najbolj pereči problemi kolektiva. Način dela, ki ga je sprejela ZK v železarni naj bi zagotovil ne samo članom ZK, ampak celotnemu kolektivu sodelovanje pri formiranju stališč do prej omenjenih vprašanj. Kljub razmeroma kratkemu času smo uspeli pripraviti osnovna stališča za razpravo o najpomembnejših vprašanjih, ki jih je obravnaval 24. t. m. aktiv ZK in konferenca ZK v mesecu maju. Torej stojimo komunisti sredi arene dogajanj v kolektivu in v sami akciji iščemo taka pravila boja, ki bodo ne samo za komuniste, ampak ves kolektiv najuspešnejša. Prek komunistov, ki delajo v samoupravnih organih se bomo prizadevali, da bodo samoupravni organi sprejeta stališča na aktivu in konferenci ZK obravnavali in če bodo ta stališča sprejemljiva za kolektiv tudi sprejeli ustrezne sklepe. S tem naloga komunistov ne bo zaključena, ampak si bomo prizadevali, da bodo sklepi tudi uresničeni, čeprav za ceno ostrega neposrednega soočenja z vsemi tistimi, ki sklepov samoupravnih organov ne bi izvrševali z vso tisto resnostjo, ki jo zahteva sedanj položaj in prihodnost železarne. Naša želja je, da do tega ne bi prišlo, toda kolektiv postaja nestrpen ob nenehnem govorjenju in opravičeno zahteva konkretno akcijo s konkretnimi rezultati. Prav to pa je bistveni namen reorganizacije vsebine in načina dela ZK v železarni. Ko pričenjamo posamezne probleme urejati na ta način, se bo zrelost ko-

(nadaljevanje na 4. strani)

Ustanovni kongres KP Slovenije

Sklep o ustanovitvi KPS je bil sprejet že na IV. partijski konferenci ob koncu leta 1934 v Ljubljani. Konferenca je bila v času, ko je bila partija močno oslABLJENA zaradi notranjih frakcijskih bojov, pogostih aretacij in zaprtosti partijskih organizacij. V času, ko je partija s pomladitvijo vodstvenih kadrov in z vključevanjem novih sil začela svoj preporod. Za novo orientacijo partije pa so bili pomembni tudi ostali sklepi te konference, ki so predvidevali naslednja sredstva razrednega boja v tem obdobju:

1. stavke in množična gibanja (zborovanja, demonstracije in shodi) za uresničenje neposrednih zahtev;
2. razvijanje dnevnih ekonomskih bojov v velika politična gibanja in stavke; razširjanje stavke in gibanj iz posameznih podjetij, vasi in krajev na celotne industrijske panoge in področja, itd.

Za pripravljanje odločilnih bojov za oblast pa je konferenca postavila naslednje nesporne naloge borbe:

1. borba za izplačevanje, proti znižanju in za povišanje mezd;
2. skupne akcije vsega proletariata proti poslabšanju socialnega zavarovanja delavcev in za takojšnjo pomoč brezposelnim na račun države in podjetnikov;
3. borba celih vasi proti rubežem in prisilnemu izterjevanju davkov in dolgov ter proti kuluku;
4. borba proti vsem oblikam nacionalnega zatiranja;
5. borba za pravice političnih obsojencev in njih amnestije, borba za ukinitev zakona o zaščiti države, za svobodo tiska in organizacije;
6. borba za ostvaritev akcijske skupnosti delavskega

Vencelj Perko — delegat na ustanovnem kongresu

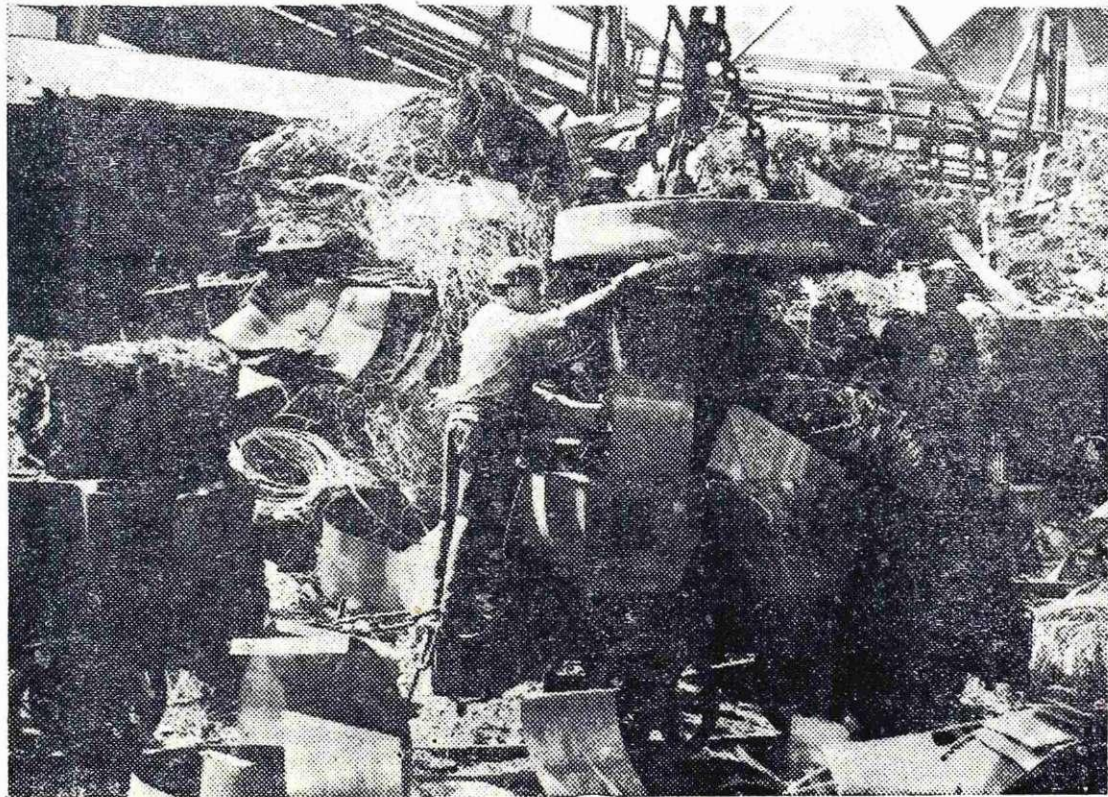
razreda in enotnosti delavskih sindikalnih organizacij na osnovi razrednega boja.

Sklepi IV. partijske konference so imeli močan vpliv tudi na naše delo, saj so bili odraz težnj širokih delavskih množic, posebno pa odraz borbenega razpoloženja naprednih delavcev v industrijskih središčih.

Za lažje razumevanje v kakšnem političnem vzdušju in kakšnih razmerah se je ustanovni kongres vršil, je potrebno, da na kratko omenim nekatera bistvena dogajanja na Jesenicah v času priprav na kongres. To je potrebno tudi zato, ker je naše poročilo na kongresu izzvalo živahno razpravo in dileme.

Po zakonu o zaščiti države, posebej za komuniste, in po šestojanuarski diktaturi leta 1929, pa je bilo na splošno prepovedano politično združevanje delavcev v njihovih organizacijah. Omejena je bila svoboda govora in zboro-

(nadaljevanje na 5. strani)

Staro železo pripravljajo za martinarno

Kratke vesti iz železarne

SESTANEK KOMUNISTOV V ŠAMOTARNI

Med tednom je imela osnovna organizacija ZK v šamotarni sestanek, na katerem so komunisti razpravljali o problematiki obrata ter se dalj časa zadržali pri problemih, ki nastajajo v zvezi s prehodom na skrajšani delovni čas. Poudarjajo, da bo treba pravočasno pripraviti ustrezne programe in analize. V razpravi so precejšnjo pozornost posvetili tudi kvaliteti izdelkov v obratu.

V POCINKOVALNICI PLOČEVINE DELAJO SAMO NA DVE IZMENI

Zaradi občutnega pomanjkanja delavcev so morali v pocinkovalnici valjarne 1300 na Javorniku te dni ukiniti eno izmeno in bodo do nadaljnjega obratovali samo na dve izmeni. Do normativa jim primanjkuje 42 delavcev, od 1. januarja pa do sedaj se je zmanjšal normativ za 21 delavcev.

DELOVNI IN FINANČNI PLAN NA SEJI MUZEJSKEGA SVETA

V sredo popoldne je bila reana seja muzejskega sveta pri tehniškem muzeju železarne. Na seji so razpravljali o delovnem in finančnem planu s posebnim poudarkom na adaptaciji celiroma rekonstrukcijo zgodovinskih objektov. Zaradi pomanjkanja sredstev so se morali omejiti na manjša dela. V načrtu imajo adaptacijo mlina in ureditev fasade cerkve na Stari Savi. Za adaptacijo oz. rekonstrukcijo graščine, ki je v celoti namenjena muzeju, pa bi potrebovali več denarnih sredstev.

KAKO JE Z ODPREMO VALJANIH IZDELKOV

Od 1. januarja pa do 31. marca so iz naših valjarn odpremili 52.268,5 ton izdelkov, medtem ko je plan predvideval odpremo v višini 45.770 ton. Po vrednosti je realizacija v valjarnah presežena za 10.768.094 N din, povprečna cena izdelka v prvih treh mesecih pa znaša 2,73 N din/kg. Podatki o proizvodnih stroških niso znani in se bodo morali v valjarnah zelo potruditi, da jih bodo znižali.

V PRIHODNJEM TEDNU SE BO ZAČEL REMONT V VALJARNI 2400

Prpriave za remont v valjarni 2400 gredo h koncu. Poročali smo že, da bo letošnji remont bolj obsežen kot v prejšnjih letih. Med remontom bodo potisno peč uredili tako, da jo bo pozneje možno ogrevati tudi z mazutom. Remont bo trajal od 30. aprila do — vključno 12. maja.

S POZORNOSTJO, NESEBIČNOSTJO IN POŽRTVOVALNOSTJO JE PREPREČIL VEČJO ŠKODO

Dne 20. t. m. ob 10.25 je pregorel plašč plavža št. II, je 25 minut po preobodu grodlja, pri čemer je nastala močna eksplozija s prodorom železa in žlindre. Popravila so trajala do 22. 4. 1967 do 11. ure, ko je bila peč ponovno usposobljena.

Zaradi slabega stanja talilnika peči smo poosttrili pozornost in izvedli dodatno hlajenje na vseh kritičnih mestih. Ob 19.45 je tov. Gašperšič, dežurni instalater plavža II opazil, da se oklep peči, nedaleč od

mesta, kjer je peč poprej pregorela, ponovno nevarno zagreva in postaja žareč. Takoj je stopil v akcijo in z močnim curkom brizgal vodo na ogroženo mesto ter poklical še ostale delavce na pomoč. Kljub temu, da je grozila nevarnost ponovnega prodora železa in s tem tudi eksplozije, je s pravočasnim ukrepom preprečil ponovno pregoretnje plašča peči in daljši zastoj z veliko materialno škodo.

Tov. Gašperšič je s tem dokazal pravilen odnos do dela in kolektiva. Preprečil je nesrečo, ki bi lahko imela težke in dalj časa trajajoče posledice za zaposlene delavce in celokupno napravo plavža št. II. Pri tem je pokazal popolno hladnokrvnost in ukrepal strokovno pravilno. Ne glede na neposredno nevarnost, katere se je zavedal, je tvegati tudi svoje zdravje in življenje. Odgovornost in prizadetost pri naši skupni imovini, ki jo je pokazal tov. Gašperšič, je danes že redek primer v železarni, zato ga je obratovodstvo plavža za njegovo nesebičnost in požrtvovalnost predlagalo za primerno nagrado.

G.

SINTERMAGNEZITA DOBIMO PREVEČ NAENKRAT

Dokler smo pri SM pečeh uporabljali le suh sintermagnezit, smo ga dobivali: dokaj enakomerno. Odkar pa je ugotovljeno, da je kvašen z nafto boljši, ga dobivamo enkrat mesečno skoraj vsega naenkrat. V podjetju »Magnokrom« ga namreč le enkrat na mesec kvasijo, pa zato odpošiljajo vsega v dveh zaporednih dneh. V železarno ga pripeljejo od 10 do 14 vagonov hkrati in ga je težko razložiti vsega v predpisanem roku. Zaradi zmanjšanja stroškov na vozovni zamudnosti bi bilo bolje, da bi ga v Kraljevu kvasili vsaj dvakrat na mesec.

SIVI GRODELI BOMO LAŽJE SORTIRALI PO ŠARŽIH

Za livarno je ugodno, da je grodelj sortiran po kvalitetah, ker morajo vedeti, kakšno kvaliteto sivega grodlja so založili v kupolko. Zato so tudi vseskozi vztrajali pri tem, da se vsak vagon grodlja razloži posebej. Ker pa nam je doslej vseskozi primanjkovalo razkladalnega prostora, te opravičene zahteve ni bilo vedno mogoče uresničiti. Večkrat tudi razkladalne zmogljivosti tega niso dovoljevale. Sedanja zaloga sivega grodlja bo do konca meseca maja porabljena. Izpraznjeni prostor in še nekaj novega bo omogočilo, da bomo lahko vsak vagon grodlja posebej vskladiščili in ga označili. Pogoji bodo v bodoče tudi boljši zato, ker sedaj, ko pristaniški žerjavi že obračujejo, razpolagamo z večjimi razkladalnimi zmogljivostmi.

V ŽELEZARNI JE VEČJI RED IN ČISTOČA

Zaposlitev skupine desetih upokoencev z nalogo, da čistijo prostore v železarni, kaže že lepe rezultate. Danes lahko rečemo, da so ti delavci veliko naredili za red, čistočo, pa tudi za varnost v našem podjetju. Odpadnih predmetov ne več opaziti, kolikor pa jih še pade iz vozil, dnevno spreti poberejo. Tudi druge večje še uporabne predmete so pričeli zlagati in urejati. To vpliva pozitivno tudi na vse zaposlene. Na urejenem in čistem prostoru tudi vsak posameznik pogleda, da postavi stvari na svoje mesto in ne, da jih kar tako odvrže. Lahko rečemo, da čistilna skupina vestno opravlja tisto nalogo, za katero je bila v železarni organizirana.

B.

Razgovor . . .

(nadaljevanje s 3. strani)

lektiva kazala v tem, koliko bo sposoben ožje, grupne ali čisto osebne interese podrediti kolektivnim naporom in dolgoročnejšemu urejanju posameznih vprašanj. V teh prizadevanjih se bo pokazalo koliko je resnične pripravljenosti za boljše in uspešnejše delo v nenehni kritiki vsega negativnega v železarni. Lotevamo se mnogih zelo zahtevnih nalog, zato bodo rezultati vidni le postopoma in še to le tedaj, če bomo delovali enotno in organizirano, če bomo z več smelosti in manj strahu rušili vse tisto kar je preživeto in nas ovira pri doseganju boljših rezultatov.

UREDNIŠTVO: Kje so po vašem mnenju osnovni vzroki takega stanja in kje bi jih morali začeti odpravljati?

SEKRETAR: Sedanje stanje v železarni, je dobro in slabo, odvisno od tega s čim ga primerjamo. Če ga primerjamo s podjetji, ki odpuščajo desetine zaposlenih in izplačujejo minimalni osebni dohodek, potem lahko trdimo, da je stanje pri nas dobro. Če ga ocenjujemo s stališča lastnih potreb, potem lahko trdimo, da stanje ni dobro. Vsekakor velja, da stanje nikoli ni tako dobro, da ne bi mogli biti boljše in prav to bi morala biti gonilna sila za nenehno iskanje boljših rešitev na vseh področjih proizvodnega procesa in proizvodnih odnosov.

Katere slabosti je potrebno začeti najprej odpravljati je stvar dogovora vsega kolektiva, zlasti pa njegovih progresivnih sil in samoupravnih organov. Dokončno pot in način reševanja pa morajo predlagati za to usposobljene skupine strokovnjakov, ki morajo v našem kolektivu dobiti več zaupanja, neposrednih dolžnosti s tem pa tudi odgovornosti. Menim, da je potrebno pričeti prav pri sistemu vodenja podjetja, ker je nujen konflikt med novim položajem podjetja in nespremenjeno organizacijo vodenja in upravljanja. Premalo je samo opozarjati na to, da so vloge ponudnika in kupca na tržišču spremenjene, ampak moramo začeti zelo intenzivno prilagajati način poslovanja sodobnim zahtevam tržišča in se pripravljati na jutrišnje zahteve.

4. seja tovarniškega komiteja ZK

20. t. m. je TK ZKS obravnaval gradivo za aktiv komunistov o delitvi OD, poročilo organizacijske komisije in priprave za konferenco ZK železarne.

Skupini, ki je imela nalogo pripraviti predlog stališč o delitvi OD v železarni, je z zelo intenzivnim delom uspelo pripraviti gradivo za aktiv. Naloga TK je bila da gradivo oceni in dopolni, da bi bila razprava na aktivu

lahko kar najbolj učinkovita. Člani komiteja so obširno obravnavali predlog. Njihova skupna misel je bila, da se loteva ZK v železarni nujnih, a dolgotrajnih nalog, ki bodo omogočile sistematično in trajnejše urejati sistem delitve OD v železarni. Dosedanje nesistematično in parcialno reševanje problemov delitve OD povzroča vse pogostejše nezadovoljstvo v posameznih delovnih enotah.

Vzroki za tako stanje so predvsem v nerealnih merilih za formiranje mase OD v DE, čeprav je sistem delitve po cenikih za enoto proizvodnega bistvu dober in stimulativen. Dejstvo je, da se vse manj držimo dogovorjenega sistema in izvajamo administrativne popravke brez analize vzrokov zakaj posamezne DE zaostajajo. Tako reševanje problemov nagrajevanja spodbuja DE k neneh-

nemu primerjanju dosežene odstotka po enoti proizvodnega in k novim zahtevam za zviševanje cenikov samo zato, ker DE zaostaja za drugimi, kar pomeni prizadevanje za uravnilovko ne glede na dosežene rezultate DE. Zato so člani komiteja posebno poudarjali pomen ureditve meril, ki naj omogočijo objektivnejše nagrajevanje po uspehu posamezne DE.

Organizacijska komisija je pripravila dokončen predlog o številu OOKZ v železarni.

Od prejšnjih 35 je sedaj 30 OOKZ. Komisija bo po sklepu TK ZK skušala najti spoznamno rešitev za OOKZ strugarne valjev in cevarne, da se komunisti vključijo v eno od večjih OOKZ valjarn.

TK ZK je sprejel sklep, da bo 19. maja posebna konferenca ZK železarne, ki bo obravnavala dosedanje rezultate reorganizacije ZK ter predlog stališč o problemih poslovanja in organizacij dela ter samoupravljanja.

E. T.

Rekonstrukcija železarne v sedanji etapi

Sedanja etapa rekonstrukcije se je pričela leta 1961 in bo končana šele 1969. leta. Celotno obdobje je dolgo, pogojeno pa je bilo predvsem s pomanjkanjem sredstev in delno s prepočasnim dobavami materialov domačih proizvajalcev. Na žalost rekonstrukcija ni bila zaključena pred reformo in koristi, ki naj bi jih rekonstrukcija prinesla podjetju, se le počasi uresničujejo.

Rekonstrukcijo smo pričeli predvsem zaradi fizične in ekonomske zastarelosti podjetja. Vsem je znano, da so posamezne naprave datirane še iz prejšnjega stoletja, mnoge iz časa pred prvo svetovno vojno, nekaj iz dobe med obema vojnoma ter le malo iz poveljne dobe. Jasno je, da naprave, ki so bile moderne pred 30, 40, 60 in 75 leti, ne ustrezajo več današnji proizvodnji, predvsem pa ne današnji ekonomiki.

— V Jugoslaviji se nahaja železova ruda za nas v dosegljivi bližini (Ljubiji) in v kvaliteti, ki ni idealna, vendar znosna. V Jugoslaviji pa ni premoga za izdelavo koksa in je potrebno premog ali koks uvažati. Zaradi malega metalnega fonda v prejšnjem času ni na razpolago dosti starega železa, zato je potrebno tega delno uvažati. Za gorivo je na razpolago samo rjavi premog in lignit, kar je v primerjavi z zemeljskim plinom

no. S tem pa so povečali proizvodnjo tudi agregati za posamezne faze, zlasti plavži od 1000 ton dnevno na 4000 in več.

— Na svetu se uporablja vse več pripravljene rude za vsip v plavže, uporablja se visoko ogljikova goriva za do-datek v plavžih ter za kurivo v ostalih pečeh. Naravnost tehnološko revolucijo sta prinesla novo razvita procesa — kisikov konvertor in kontinuirano vlivanje gredic in slabov.

— Avtomatizacija se vedno bolj uveljavlja tudi v procesih železarnstva.

— Na Jesenicah je vsaj 600 let stara železarska tradicija, kar omogoča nadaljnji razvoj železarnstva. Poizkušali naj bi zmanjšati število zaposlenih in preiti v čimvečjo finalizacijo, to je v hladno predelavo proizvodov ter na ostale kvalitetne proizvode.

Ker ni mogoče celotnega podjetja spremeniti naenkrat, sta bili izdelani dve etapi izgradnje. V prvi etapi so bili začeti in doseženi naslednji cilji:

PLAVŽI

V teku je izgradnja nove priprave rude z aglomeracijo 50 m² površine s proizvodnjo 500.000 ton aglomerata letno. Obe visoki peči se bosta od sedanjih 140 m³ volumna predelali na 320 m³. V študiju pa je celo varianta izdelave ene same peči s 650 m³ volumna. Proizvodnja se bo pri porabi nekaj uvožene rude povečala do maks. 350.000 ton letno, poraba koksa pri porabi mazuta na kakih 600 kg za tono.

Sedaj se že uporablja mazut in kisik kot dodatek. Priprava rude bo pa v prvi fazi, ki bo letos gotova, obsegala mehanizacijo razkladanja, grobo drobljenje rude ter skladiščenje rude in koksa. Do sedaj smo zmanjšali porabo koksa izpod 800 kg. Letos bomo zmanjšali še število delovnih mest tako, da bomo lahko opustili na plavžih v glavnem nadure, odpravili stojnine in stroški za poškodovane vagone se ne bodo več pojavljali. Izgradnja celotnih naprav bo predvidoma po sedanjem stanju zaključena do konca leta 1969.

JEKLARNA:

V tej etapi se predvideva intenzifikacija procesa na SM pečeh s kisikom in kurjenje samo z mazutom ter s postavitvijo dveh 60-tonskih električnih peči. Vlivanje naj bi se vršilo v kokile na vagonih. Zgrajen je nov skladišni prostor s tremi pristaniškimi žerjavi. Celotno delo je v teku in bo zaključeno s postavitvijo druge peči do pričetka 1968. leta, ko bo praktično kapaciteta znašala okrog 500.000 ton. Pri tem računamo na nadaljnje zmanjšanje porabe toplotne energije in znižanje predelovalnih stroškov. Osnovni cilj bo zlasti

(nadalj. na 6. strani)

(nadaljevanje s 3. strani)

vnanja, oblast pa je brezobzirno preganjala vse napredne delavce.

Delavske strokovne (sindikalne) organizacije, ki so bile takrat edina legalna oblika organizirane borbe delavskega razreda, je notranje razjedala ideološka razdvojenost, njihovo udarno moč pa je slabil skrajni oportunizem nekaterih vodstev teh organizacij. Podjetja so brezobzirno izkoriščala delavce in kršila njihove že pridobljene pravice, samovoljno diktirala pogoje delovnih odnosov in ignorirala zakonite predstavnike delavcev.

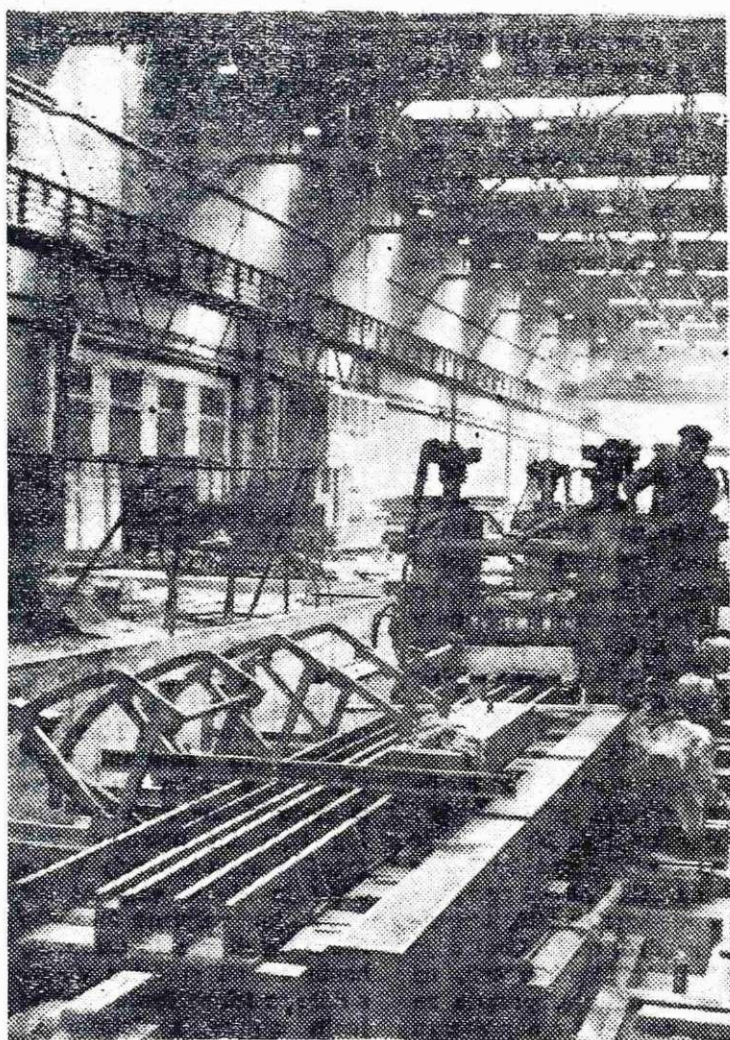
Tako stanje je vladalo tudi na Jesenicah. Spori za kolektivno pogodbo, neurejena razmerja, samovoljno tolmačenje kolektivne pogodbe in diktirane akordne tarife, zniževanje mezd kljub porastu življenjskih stroškov, so bila predmet naših stalnih spopadov s podjetjem. Nove delavce je podjetje sprejemalo pretežno iz vrst režimskih strank, dočim se predlogi zaupnikov o sprejemu delavcev niso upoštevali. Posebno oster odnos pa je podjetje imelo do pristašev marksističnih delavskih organizacij, ki so bili vsa leta nosilci borbenih akcij jeseniških kovinarjev. Ti so bili prvi na listi kaznovanj, premeščanj na slabša delovna mesta ali pa so bili odpuščeni. Njihovi otroci so težko dobili delo v tovarni.

V tistem času je zajel Slovenijo širok stavkovni val strokovnih organizacij. Januarja 1934 so stavkali kovinarji na Ravnah, maja tekstilci v Mariboru, junija so zasedli trboveljski rudarji rudnik, septembra so stavkali grafični delavci v Ljubljani in tekstilci v Kranju. Februarja 1935 so začeli stavko gradbinci v Celju, aprila rudarji v Libovjah, maja in junija pa tekstilci v Kočevju.

Tudi na Jesenicah smo morali poseči po tem zadnjem orožju — stavki. Spopad je bil namreč neizbežen in je že dolgo lebel v zraku. Nerešena sporna vprašanja, stalni spopadi s podjetjem in pa psihološka pripravljenost delavcev za borbo, so bili močnejši faktorji kot pa za borbo nerazpoložena vodstva strokovnih organizacij. Edina sila, ki je stala odločno na strani delavcev, je bila mlada, sorazmerno maloštevilna partijska organizacija, ki je naslajala svoje delo na širok krog simpatizerjev in tako tudi usmerjala nadaljnji tok dogodkov. Zaradi takih nevzdržnih razmer smo se tudi mi odločili, da organiziramo stavko. 12. julija 1935. leta so najprej stopili v stavko delavci v obratih na Javorniku, ker pa je podjetje trdovratno zavračalo popravilo krivic, so 15. julija začeli stavkati še delavci obratov železarne na Savi in zasedli tovarno. Kljub velikemu pritisku oblasti, intervenciji žandarjev in odporu podjetja, smo s stavko uspeli. Ne glede na to, da je bil pretežni del naših zahtev upoštevan, je imela ta stavka poseben pomen v tem, ker smo z njo ustvarili akcijsko enotnost ne samo med delavci, ampak tudi v širši javnosti, ki je izzivala strah pri vladajočih krogih.

Akcijska enotnost delavstva, v katero smo uspeli pritegniti tudi širšo javnost, sicer še ni zajela vodstva strokovnih organizacij, ki so stala več ali manj ob strani in bila zaprta v svoje politične strankarske okvire. Toda naš vpliv med delavstvom je med stavko tako porastel, da ni bilo mogoče več po starem. Pri januarjskih volitvah leta 1936 nam sicer ni uspelo ustvariti enotnega nastopa, še več, zaradi oportunističnega in ozko separatističnega vodstva naše strokovne sindikalne organizacije (SMRJ), ki nas je hotela izločiti iz volitev, smo morali mi na volitve celo s svojo kandidatno listo. Volitve so pokazale za kom stoji delavstvo, saj je naša lista dobila največ glasov. S tem je moralo računati tudi vodstvo naše sindikalne organizacije, kateremu je postalo jasno, da bo tudi tu moralo priti do sprememb. Ker smo želeli tudi v sami organizaciji ustvariti potrebno enotnost, smo predlagali, naj ima tak odraz tudi bodoči upravni odbor naše podružnice. V ta namen smo imeli pod vodstvom predstavnikov centralne uprave SMRJ v Ljubljani, 9. II. 1936 sestanek, na katerem smo se dogovorili, da naj bodo v bodočem upravnem odboru podružnice trije predstavniki grupe desnih socialistov in trije predstavniki grupe levičarjev in štirje nevtranci. Grupa socialistov je ta dogovor ignorirala in se občnega zbora,

(nadalj. na 6. strani)

Ogrodje proge 450 med montažo

Smer rekonstrukcije ni bilo lahko določiti, saj je bilo v našem gospodarskem prostoru in na naši lokaciji treba upoštevati naslednje ugotovitve:

— Poraba jekla na prebivalca sicer raste, vendar še vedno znaša samo okrog 20—25 % uporabe industrijsko razvitih držav. Sortiment potrošnje je pa ravno tako širok kot v industrijskih državah, kar pomeni majhne količine proizvodnje po dimenziji, obliki in kvaliteti.

— Poleg nas se tudi ostale železarne razvijajo in to železarna Nikšič, Ravne, Štore v proizvodnji kvalitetnega paličastega jekla, Skopje v pločevinah in trakovih, Zenica v profilnem paličastem jeklu ter žici, Sisak v cevih ter naknadno železarna Smederevo v pločevinah in trakovih,

in mazutom drago gorivo.

— Agregati na Jesenicah so bili za proizvodnjo grodja in jekla majhni, prav tako pa so bili agregati za predelavo nemehanizirani in majhnih kapacitet. Obseg proizvodnje podjetja po vrednosti je v odnosu na število zaposlenih v primerjavi z industrijskimi državami vsaj dvakrat premajhen. Na mnogih delovnih mestih težko fizično delo povzroča večje bolezenske izostanke in invalidnost zaposlenih.

— Na svetu se vrši vse večja koncentracija železarskih podjetij s ciljem zniževanja investicijskih stroškov in seveda stroškov predelave. Pred 30 leti je bilo podjetje že veliko, če je proizvajalo en milijon ton jekla letno. Meja je pomaknjena navzgor od tri do pet milijonov ton jekla let-

Barličeva hiša na Čebinah

(nadaljevanje s 5. strani)

ki je bil 16. III. 1936 ni udeležila. Ne glede na to je občni zbor rezerviral v novem upravnem odboru za to grupo tri mesta, ki pa jih ni hotela zasesti. Tako je tudi formalno prišla naša organizacija pod popoln vpliv partije, saj smo imeli sedaj glavna vodilna mesta v svojih rokah. Čeprav je to pomenilo ne znotraj cepljenje sil, smo imeli tedaj večjo možnost borbe za akcijsko enotnost delavstva navzven. Tako smo dosegli sporazum z ostalima dvema sindikalnima organizacijama (Jugoslovansko strokovno zvezo in Narodno strokovno zvezo), da skupno proslavimo praznik dela — prvi maj 1936. To nam je sresko načelstvo v Radovljici prepovedalo. Takoj zatem nam je uspelo organizirati skupno akcijo vseh organizacij za zgraditev nove ljubljanske bolnice.

Na velikem zborovanju, ki smo ga imeli v ta namen 14. VI. 1936 pred kolodvorom na Jesenicah, so nastopili predstavniki vseh treh strokovnih organizacij in drugih delavskih organizacij, zastopniki inteligence in kmetov. 18. VI. 1936 smo dosegli z ostalima dvema strokovnima organizacijama sporazum o formiranju skupnega medstrokovnega akcijskega odbora (MAO). V programu tega odbora so bile poleg zahtev po ekonomskem in socialnem izboljšanju položaja delavstva tudi politične zahteve, kot npr. boj proti fašizaciji strokovnih organizacij, za svobodo tiska, govora in štrajka. To nam je omogočilo široke sindikalne akcije. Imeli smo številna skupna zborovanja vsega zaposlenega delavstva, na katerih so se oblikovale zahteve proti podjetju in oblasti ter se krepila borbena zavest enotne akcije vseh delavcev. Ker so neka sporna vprašanja ob zaključku stavke ostala nerešena, podjetje pa jih ni hotelo rešiti, med tem pa so se odpirala nova vprašanja, je MAO formiral v 20 točkah zahtevo, naslovljeno na podjetje (KID). MAO je začel izdajati tudi skupno glasilo »Jeseniški kovinar«, da bi bilo delavstvo sproti obveščeno o vsem dogajanju in da bi v njem tudi sami iznašali svoja stališča.

14. avgusta 1936. smo proslavljali 30-letnico obstoja naše sindikalne organizacije, na katero so prišli kovinarski delavci skoro iz vseh kovinarskih in drugih delavskih središč Slovenije. Po veličastni povorki skozi Jesenice smo imeli veliko zborovanje, na katerem je bilo okoli šest tisoč zborovalcev. Kljub izrecni prepovedi policijskih oblasti so zborovalci vzklikali gesla za politične svoboščine, svobodo govora in štrajka, gesla proti fašizmu in vojni nevarnosti in za priznanje Sovjetske zveze in drugo.

Ob koncu leta 1936 so bile razpisane občinske volitve, na katerih smo si prizadevali ustvariti enotne kandidatne liste z enotnimi programi. Na Jesenicah smo kandidirali skupno z naprednim krilom krščanskih socialistov z nosilcem dr. Stanovnik Alešem, na Koroški Beli pa sem bil nosilec jaz. Naši listi sta imeli naziv »Lista slov. delovnega ljudstva«. Medtem, ko nam je na Jesenicah manjkalo samo nekaj glasov do zmage, smo na Koroški Beli zmagali. V občinski odbor je prišlo z naše liste 16 kandidatov, kot prvi kandidat pa sem bil izvoljen jaz za bodočega župana. Naša zmaga je imela v takratnih razmerah še poseben pomen, saj je bila dokaz, da delavski razred tudi pod takim razrednim pritiskom lahko zmaguje. Zato so se naše zmage veselili tudi naši tovariši drugod po Sloveniji. Ta zmaga je bila nova potrditev pravilnosti naše takratne partijske linije. V tem obdobju je narasla tudi številčna in organizacijska moč ter vpliv partije. Ta je podpirala vse progresivne akcije in vsestransko skušala ustvariti široko ljudsko fronto za priznanje političnih svoboščin in demokratizacijo družbenih odnosov.

Poleg teh glavnih akcij smo izvedli nešteto izletov in se povezali s širšim jeseniškim okoljem, posebno s prebivalci Bohinjske doline, kjer sta nam bila v oporo kmet Ažman Jože in Godec Tomaž iz Bohinjske Bistrice ter drugi. Prav tako smo imeli povezavo s podeželjem do Kroke. Na tem področju je odigral zelo pomembno vlogo v revolucionarnem delu padli narodni heroj Stane Žagar. Ta nam je bil v veliko oporo pri vsem našem političnem delu.

Te naše akcije, ki so zajele tako širok krog ljudi, so vzbujale strah pri KID, pri oblasti in pri tistih funkcionarjih v sind. organizacijah, ki so odklanjali sodelovanje s komunisti in bili proti taki enotnosti. Zato so se tudi oni pripravljali na protiidarec. Uprava podjetja KID in politična oblast banske uprave, ki sta si bili preje politično, ne pa razredno nasprotni, sta se sporazumeli, da se na Jesenicah ustanovi policijski komisariat. Njegova glavna naloga je bila borba proti revolucionarnim in drugim naprednim delavcem. Kot protiuslugo je dala KID policiji na razpolago prostore, stanovanja in honorarje za policijsko osebje; nekaterim pripadnikom vladajoče režimske stranke JRZ pa vodilna delovna mesta. Policijski teror se je začel stopnjevati. Dne 5. septembra je KID izdala pismo, naslovljeno delavstvu z napovedjo, da je prisiljena, da nekatere delovne in mezne pogoje spremeni, seveda na slabše. V pismu opozarja na nekatere elemente (komuniste op. p.), ki zlonamerno ustvarjajo nerazporejenost med delavstvom. Pri oblasti je izposlovalo podjetje, da sta bila 17. septembra aretirana glavna delavska zaupnika Čelesnik

(nadaljevanje na 7. strani)

Rekonstrukcija železarne v sedanji etapi

(nadalj. s 5. strani)

osvojitve kvalitetnega sortirana pri spremenjenih pogojih obratovanja.

VALJARNE:

Nova kombinirana valjarna na Beli naj bi postopno prevzela celotno prvo valjanje ingotov v polfabrikat za žično valjarno, valjarno debele pločevine, za valjarno trakov ter za ostale stare valjarne. Ravno tako naj bi valjarna trakov prevzela celotno valjanje trakov za hladno valjarno in in predpločevin za tanko pločevino. Celotna valjarna je montirana in je v poizkusnem obratovanju. Ozko grlo je ostalo čiščenje polfabrikata, ki še ni zadovoljivo rešeno. Potrebne bodo nadaljnje investicije.

Valjarni je priključena oblikovalnica profilov s stroji stare cevarne, ki je zaustavljena in ki naj bi izpopolnjevala program višjevrstnih končnih produktov. Po prvih uspehih na tržišču je produkcija zastala, ker tržišče zahteva širšo izbiro, za katero je potrebno več orodja in podjetniške poslovnosti. Vendar se stanje izboljšuje.

Prve tone zavrtnane pločevine iz valjarne trakov so bile že marca odposlane in računamo, da bomo v drugem polletju normalno obratovali, razen pri posameznih kvalitetah, kjer bo osvajanje tehnologije trajalo dalj časa.

Rekonstruirana valjarna žice bo s kapaciteto 110.000 ton pričela obratovati šele koncem leta 1967. Z obsegom v programu 5,5 mm do 16 mm premera bo sedanji program razširjen. Ker se bo pa teža svitkov povečala na 200 do 260 kg, se bo zelo racionalizirala proizvodnja tudi v žičarni. Računamo tudi na večjo kvaliteto žice z manj napakami zaradi zavaljenosti.

V ostalih valjarnah so bile izvršene oziroma se vrše samo manjše dodelave: normalizirana peč in škarje v valjarni 2400, ravnalni stroj, čistilni brusni stroj in višje brusilice v valjarni profilov, ravnalni in brusilni stroj za nerjavno pločevino ter žarilna peč v valjarni tanke pločevine, sprememba goriva v valjarni žice. V vseh teh valjarnah se je prišlo z manjšimi posegi preiti v čim bolj kvalitetni izbor.

Oddelek jeklovlek je z novo linijo za vlečenje, žarilno pečjo, štirimi stroji za ravnanje ter dvema brusilicama nameščen v novi hali, kamor so premeščeni tudi stari stroji in peči. Kapaciteta se je dvignila od 7.000 ton na 20.000 ton letno. Proizvodnja v starih prostorih je ukinjena in je montaža zadnjih naprav v zaključni fazi. Niso še zagotovljena sredstva za končno kontrolno linijo.

PREDELOVALNI OBRATI

V hladni valjarni sta bili zgrajeni samo dve peči za

žarjenje. V žičarni pa so v testiranju štiri nove peči za patentiranje žice, v obratovanju pa je še 21 novih vlečnih strojev ter trije novi stroji za ploščato žico, trije vlečni stroji pa so naročeni. Predelane in v predelavi so vse tri linije za pocinkanje ter bobnasta lužilna naprava. Ko bodo na razpolago kolobarji čez 200 kg, bo zmogljivost 75.000 ton vlečene žice. Omejena je še zmogljivost drobne žice izpod 2 mm zaradi pomanjkanja strojev. Zmogljivost patentirane žice bo znašala 20 tisoč ton letno.

V žebljarni razen enega žebljarskega stroja, dveh strojev za bodečo žico, stroja za vezanje škatel z jeklenimi trakovi in novimi čistilnimi bobni, ni bilo novih nabav. Vrš se reorganizacija transporta z namenom, da se olajša fizično delo.

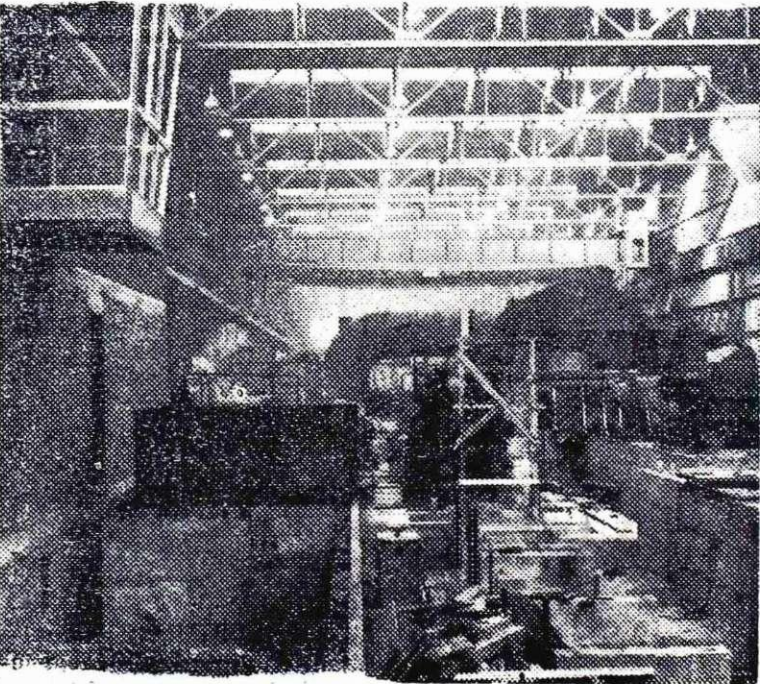
Cevarna je opuščena zaradi prevelike proizvodnje v Sisku. Stroji so prenešeni v valjarno za hladno oblikovane profile. Zadržana pocinkovalnica bo obratovala samo začasno.

Elektrodni oddelek je dobil tri nove rezalne stroje za rezanje žice, nove mešalne naprave za mase in novo linijo za oplaščenje in sušenje ter še posebno peč za sušenje. Nove naprave so delno nameščene v cevarni, ki naj postane osrednji proizvodni prostor. Zmogljivost se bo dvignila na okrog 12.000 ton v tem letu. Izdelava praška za varjenje je še vedno eksperimentalnega značaja.

ENERGIJA

Dokončani so plinski čistilci za plavžni plin, zgrajen je nov kotel za 30 ton pare na uro, zamenjana bo parna turbina 4000 KS, zgrajena nova kisikarna za 100 ton kisika na dan, postavljeni trije novi zračni kompresorji, tri mazutne postaje, postaja za butan, propan ter naprave za hladilno vodo. Izdelan je nov daljnovod 110 kW iz Most ter trafo postaja 110/35 kW

B. Homovec

Gradbišče v novi valjarni žice

ter več trafo postaj 35 in 5 kW.

Vse naprave bodo letos gotove.

PROMET:

Za prevoz na Belo ter ostalo so nabavljene štiri diesel lokomotive 600 oziroma 450 kW s 44 vagoni ter dva tovorna avtomobila 170 KS s prikolicami. Nabavljenih je bilo prek 20 viličarjev. Tirne in cestne naprave se urejujejo postopno zaradi pomanjkanja denarnih sredstev.

Za ostale oddelke so bile nabavljene samo manjše naprave, od večjih je omeniti »Quantovac« za hitre analize v OTK.

Iz kratkega opisa vidimo ogromno vloženega dela, pa tudi velika sredstva, ki so angažirana za izvršitev celotnega projekta. Rezultati tega vlaganja bodo v letošnjem letu še slabi, ker še ni dokončana jeklarna in valjarna žice, ostale nove naprave pa le počasi osvajajo proizvodnjo. Zato se moramo truditi, da čimprej dosežemo polno proizvodnjo 500.000 ton jekla letno ter istega predelamo v čim kvalitetnejše proizvode. Zato letos ne bi smeli kasniti z dokončevanjem objektov in jih čim hitreje usposobiti na polno kapaciteto.

Čeprav računamo, da se bo pri kvalitetnejšem izboru produktivnost povečala v odnosu na leto 1960 za 50 % in bo več važnih proizvodov bistveno povečanih, se moramo zavedati, da za nas rekonstrukcija še ni končana. V drugi etapi bomo morali v jeklarni vršiti še naprej racionalizacije z uvajanjem kisikovega procesa in kontinuiranega vlivanja, v valjarni pa z izgradnjo hladne valjarne. Poleg tega bo potrebno več manjših racionalizacij v žičarni in hladni valjarni ter dopolnitev valjarne žice. Če bomo hoteli vse to ustvariti, bomo morali sredstva zbrati z dobrim izkoriščanjem zgrajenih naprav, z dobrim in kvalitetnim delom ter s pametnim gospodarjenjem.

12. seja delavskega sveta železarne

Poročilo komisije za gospodarstvo in osnovna sredstva

Komisija za gospodarstvo in osnovna sredstva je na 12. seja delavskega sveta železarne, poleg pripomb na delitev sklada splošne porabe, poročala tudi o reševanju tekočih problemov in vprašanj z njenega področja dela. Na podlagi tega poročila in razprave po poročilu so na seji sprejeli vrsto ukrepov in sklepov, s katerimi seznanjamo naše bralce:

1. Komisija je poročala o proizvodni problematiki in o rezultatih proizvodnje za januar in februar ter ugotovila: da je proizvodnja grodlja in jekla bila zelo dobra, da je finalizacija izdelkov v obratih nadaljne predelave slaba,

da znaša povprečna planirana prodajna cena 2,35 Ndin za kg, dočim smo dosegli le povprečno prodajno ceno 2,24 Ndin za kg. Komisija je tudi ugotovila, da smo v prvih dveh mesecih dosegli proizvodnjo po planu I, dočim rezultatov po planu II, ki je osnovna naša naloga v letošnjem letu, ne dosegamo.

2. Na predlog stanovanjskega podjetja Jesenice, da se rešijo nekatera vprašanja naših stanovanjskih hiš, so sklenili:

— Baraki št. 21 in 22 na cesti heroja Verdnika se preneseta izven stanovanjskega sklada in se po preselitvi strank porušita.

— Baraki št. 1 in 2 na cesti 1. maja je treba najnujnejše popraviti tako, da bosta še naprej uporabni za stanovanje. V kolikor bomo dobili kredit od vodnega sklada, je treba na tem delu zavarovati tudi obrežje Save. S prenosom teh barak izven sklada stanovanjskih hiš, kakor je predlagalo stanovanjsko podjetje in z njihovim rušenjem pa se niso strinjali, ker niso še tako slabe.

— Prav tako je treba še naprej vzdrževati, predvsem strehe, na stanovanjskih hišah v Medvedovi ulici, ker bivanje v njih še ni ogroženo. S prenosom hiš na drugo mesto, se na seji niso strinjali, pač pa so naročili upravi, da v kamnolomu odredi takšen sistem in režim miniranja, da ne bodo ogroženi stanovalci in hiše v okolici kamnoloma.

3. Ker je izvajalec del, komunalno podjetje Jesenice, pripravljeno izgotoviti jame za staro železo pod pristaniškimi žerjavi s pogojem, da jim zadnji del računa povrnemo šele v prihodnjem letu, so se strinjali, da se z delom nadaljuje in dokonča, plačilo zadnjega dela računa pa naj se predvidi v investicijskem programu za prihodnje leto.

4. Strinjali so se, da železarna nastopi kot soinvestitor pri izgradnji 110 KV daljnovoda Naklo—Moste, ker nam bo ta daljnovod nujno potreben, ko bomo v jeklar- ni dogradili še drugo elek- tropeč.

5. Odobrili so, da se v 1967. letu zviša premija na osebo pri kolektivnem zavarovanju,

kar bo za približno 160 tisoč novih dinarjev povečalo naše materialne stroške. S tem se bodo podvojile zavarovalne vsote, ki jih DOZ izplačuje v primerih 100 % invalidnosti ali pri smrtnih nesrečah.

6. Odobrili so nakup dveh poltovornih avtomobilov Zastava 620 B z nosilnostjo 2000 kilogramov namesto prvotno zamišljenih kombijev IMV. Spremembo v ceni bomo krili s kreditom, ki ga nudi Slovenija avto. Sprememba je bila potrebna zaradi boljše uporabnosti teh avtomobilov in pa zaradi tipizacije avtomobilskega parka v železar- ni.

7. Inozemskemu kupcu iz Irana so odobrili bonifikacijo za reklamacijo na poslani pocinkani žici, ker ni bila dobro pakirana in v kolobarjih zelo različnih tež. Na predlog komisije, ki je menila, prav v zvezi s to reklamacijo, da imajo reklamacije že značaj splošnega problema v železar- ni, so naročili direktorju železarne, da na osnovi analize vseh reklamacij prouči vlogo in delež pri reklamacijah komerciale, razvojnega oddelka, proizvodnih obratov in OTK. To študijo mora direktor železarne predložiti tudi delavskemu svetu železarne, da bi eventualno sklenil, da se vse reklamacije vrednostno razbremenijo na osebni dohodek prizadetih obratov oziroma služb.

Komisija za organizacijo dela, produktivnost in nagrajevanje:

Na 12. seja delavskega železarne je komisija za organizacijo dela, produktivnost in nagrajevanje podala obširno poročilo in predlagala vrsto rešitev vprašanj s področja organizacije dela in nagrajevanja. Objavljamo sklepe, ki so jih na tej seji sprejeli po predlogih komisije:

1. Potrdili so spremembe nazivov v OTK: asistent za ognjevzdržni material, asistent kemičnega oddelka in asistent za specialne analize v nazive: asistent, strokovni sodelavec in višji strokovni sodelavec, ker takšni nazivi odražajo širše zadolžitve. Zato so naročili sektorju za ekonomiko, da te organizacijske spremembe izvede in šifrira delovna mesta, delovna enota pa lahko v svojem okviru določi tudi višino obračun- skih postavk.

2. V strugarni valjev so odobrili novo delovno mesto »žerjavovodja 50/12,5 t«, ven- dar so naročili sektorju za ekonomiko, da določi kam naj bi ta žerjav spadal, ali pod vzdrževanje ali pa pod strugar- no valjev.

V tej enoti so odobrili pre-

8. Na tej seji so odobrili prodajo Pauker stiskalnice in novo izklicno ceno za avto- mobil FIAT 2100, ki ga pri zadnji licitaciji zaradi previ- soke izklicne cene niso mogli prodati. Nova izklicna cena znaša 14.000 Ndin, licitacija pa se objavi samo v tedniku Železar.

9. Določili so nove, nižje cene za hladno oblikovane profile, ker po sedanji ceni ti profili niso šli več v pro- dajo.

10. Na predlog posebne strokovne komisije za razre- šitev nekurantnega materiala R-3, ki že leta neuporaben leži v naših skladiščih, so sklenili, da se ta material lahko proda prek trgovske mreže po tržnih cenah in z maksimalnim rabatom 25 %. Nekaj tega materiala se lah- ko proda tudi prek malo- prodaje. Naročili pa so na- bavi službi, da mora biti njihova osnovna tekoča na- loga, da te materiale preme- stijo iz skladišč, kjer ni po- rabe v skladišča, kjer po takš- nem materialu povprašujejo. Predno bodo material ponu- dili za prodajo, mora nabav- na služba še sestaviti sezna- me in s temi sezname seznati delovne enote, da bi even- tualno material še porabile.

11. Ob zaključku poročila je komisija predlagala, da pri komunalnem podjetju Jeseni- ce, najamemo brezobrestno posojilo za nabavo dveh stro-jev za vlečenje tanke žice pod pogojem, da bomo po- tem 70 % proizvodnje teh dveh strojev prodali po dnev- nih cenah komunalnemu pod- jetju, ki bo pletlo fine mreže za Tesnilko. Ponudba je ugod- na in so zato takšno sodelo- vanje s komunalnim podjet- jem Jesenice odobrili.

M. P.

(nadaljevanje s 6. strani)

Jože in Ravnik Franc z navedbo, da sta sodelovala pri takrat nastali stavki gradbinskih delavcev na Jesenicah. Dne 30. novembra 1936 je KID odpovedala kolektivno po- godbo in objavila v svojem listu »Tovarniški vestnik« nov osnutek pogodbe, po katerem bi se zmanjšali prejemki delavstva za 1.400.000 takratnih dinarjev mesečno. Poga- janja za novo pogodbo so bila v Ljubljani, da ne bi bila pod neposrednim pritiskom delavstva.

Dne 28. decembra 1936 smo dobili Čelesnik Jože, Kralj Ignac in jaz od podjetja KID grozilo pismo, da bomo od- puščeni iz službe, če ne bomo prenehali s svojim delova- njem proti KID. Dne 23. januarja 1937 so bili odpuščeni iz podjetja zaupniki in funkcionarji: Kralj Ignac, Čelesnik Jože in Stražišar Viktor. Pred tem pa jim je banska upra- va na predlog KID odvzela mandat delavskih zaupnikov. Banska uprava je odvzela mandat delavskega zaupnika tu- di Ravnik Francu in men KID pa naju je 23. marca 1937. vrgla iz službe. Odpuščenih je bilo še pet drugih, našemu gibanju predanih delavcev.

Pogajanja za novo kolektivno pogodbo so se vlekle, ker KID ob pomoči oblasti in nekaterih reakcionarnih sil v samih sindikalnih organizacijah (o tem bom še navedel nekaj dejstev), ni hotela popustiti ob bistvenih vpraša- njih, mi pa na tako pogodbo nismo pristali. 21. febru- arja 1937. leta je policijski komisariat prepovedal vsa jav- na zborovanja delavstva, KID pa je postavila ultimati, da pristanemo na pogodbo, kajti drugače jo bo s silo uvelja- vila. Kolektivno pogodbo so ostale organizacije podpisale, naša pa je ni priznala.

Kot sem že omenil, so nasprotne sile delovale tudi v samih sindikalnih organizacijah in s tem pomagale pod- jetju in oblasti, da ziomijo naš odpor. Že septembra 1936. leta je Narodna strokovna organizacija po nasvetu svoje uprave iz Ljubljane izdala letak delavstvu, da izstopa iz medstrokovnega akcijskega odbora z razlogom, da ga vo- dijo trojke (komunisti op. p.). Ker v vrhu Jugoslovanske strokovne zveze reakcionarni elementi niso imeli dovolj močnih pozicij, so ti v toku pogajanj za novo pogodbo formirali podružnico polfašistične sindikalne organizacije JUGORAS-a, v Sloveniji imevano Zveza združenih de- lavcev z Albinom Gosarjem na čelu.

Bistveni pomen za oslabitev naših moči pa je imela vloga nekaterih zagrizenih nasprotnikov komunistov v centralni upravi naše organizacije SMRJ v Beogradu. Glav- no besedo pri tem je imel tajnik zveze Vrankar Vinko. Centralna uprava SMRJ nam je s svojim dopisom 28. sep- tembra sporočila naslednji nalog in obvestilo:

1. podružnica mora takoj z dopisom na podjetje KID s svoje strani preklicati potom MAO vložene zahteve

2. podružnica mora takoj izstopiti iz MAO in o tem obvestiti članstvo potom našega časopisa

3. v kolikor podružnica ne bi tako postopala, bo o na- daljnjih merah sklepal plenum centralnega odbora.

Take zahteve so pomerile nož v hrbet naši borbi za boljše ekonomske in socialne pogoje, posebno pa našim naporom za ustvaritev široke akcijske enotnosti. Zato smo te zahteve z dopisom 7. oktobra 1937 zavrnil.

Centralna uprava je svojo grožnjo izvršila in nas z dopisom, dne 9. novembra 1937 obvestila, da sta razrešena oba podružnična odbora tako na Jesenicah in na Javorniku in o tem istočasno obvestila tudi KID. Dne 22. novembra je bil občni zbor. Navzoča sta bila tudi delegata centralne uprave Vrankar in Čurković. Slednji je obsojal desno gru- po in v mnogočem odobral naša stališča. Izvoljen je bil nov odbor iz drugih, sicer tudi naših tovarišev.

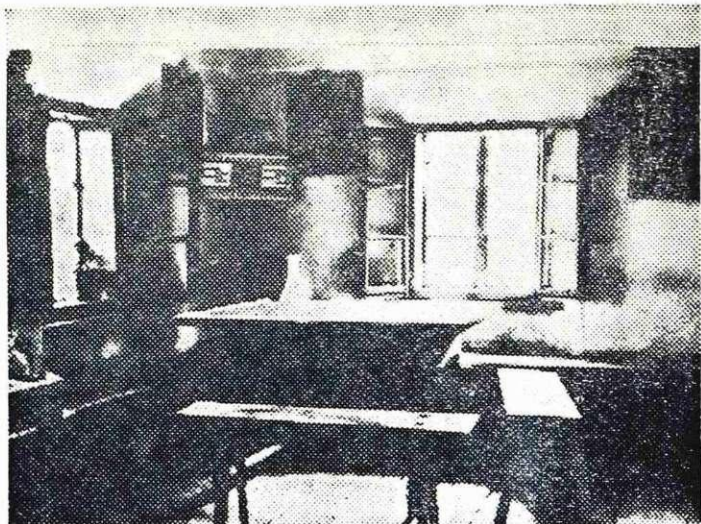
Na pogajanjih za novo kolektivno pogodbo v Ljublja- ni je prisostvoval kot zastopnik centralne uprave Vran- kar le kot opazovalec. Ni brez pomena, da sta bila Vrankar in predsednik upravnega odbora KID Praprotnik Avgust sošolca in da sta oba glede na problem izgradnje Zenice predlagala — seveda vsak ob posebni priliki —, da bi neka- teri od nas šli v Zenico in tam delali zdrabo. Praprotnik je Kralju obljubil 50.000 din, če gre tja.

Dne 12. marca je centralna uprava ponovno razpustila oba podružnična odbora in imenovala iz vrst desnih so- cialistov petčlanski komisariat. Istega dne, ko je KID od- pustila iz službe Ravnika in mene, tj. 23. marca 1937, nas je centralna uprava izključila iz članstva. V tem času je centralna uprava izključila iz članstva tudi takratnega tajnika zveze kovinarjev za Slovenijo Leskošek Franca. Poleg govora, ki ga je imel v Celju, 7. 7. 1935., mu je centrala očitala tudi sodelovanje pri brošuri »Jesenice«, ki smo jo izdali ob 30-letnici naše strokovne organizacije ter njegovo vlogo pri naših mezdnihi pogajanjih.

Če pogledamo, kako so se poedinke akcije KID, obla- sti in reakcionarnih faktorjev v sindikalnih organizacijah skladale, se postavlja vprašanje ali je bilo to res le slu- čajno. Ta frontalni napad, pritisk in teror so izzvali tako ogorčenje med delavci, da so se javljale celo grožnje za medsebojen fizičen obračun.

Kljub prejšnjim našim uspehom v razvijanju borbe- ne zavesti, akcijske in politične enotnosti so bili dnevi tik pred ustanovnim kongresom KPS zelo mračni. Kljub terorju pa je delavstvo stalo na naši strani, kar najbolje

(nadaljevanje na 8. strani)

Kmečka izba v Bazličevi hiši, v kateri je bil kongres

(nadaljevanje s 7. strani)

ilustrirajo volitve delavskih zaupnikov za leto 1937. Od 2602 volilnih upravičencev in 2381 oddanih glasov, je dobila naša lista SMRJ 1333 glasov, ali 56 %, medtem ko je dobila lista desnih socialistov le 184 glasov ali 7,7 %.

Komunistična partija je takrat štela na Jesenicah okoli 28 članov, večinoma mlajših tovarišev s kratkim partijskim stažem. Jaz sam sem bil član partije dobro leto in sem bil sprejet brez kandidatske dobe.

Priprave na kongres so trajale dve leti. Toda aretacije in druge težave so ovirale njegovo izvedbo. V večini okrajev so delegate za kongres izvolili že prej. Zato je bilo sklenjeno, da se kongres izvede brez neposrednih pripravljalnih ukrepov. Pred Pokrajinskim komitejem sta bili dve neposredni nalogi in brez njihove predhodne rešitve ne bi bilo mogoče izvesti kongresa. Prva je bila rešitev spora med CKKPJ in slovensko pokrajinsko organizacijo. Ta spor je nastal zaradi separatističnih tendenc v ljubljanski partijski organizaciji in med intelektualci, ki so bili blizu partiji.

Druga naloga je bila vzpostavitev boljših organizacijskih zvez med CK in med pokrajinskimi organizacijami.

Tehnične priprave na kongres so bile slabe. Zato so se trije delegati na poti izgubili in trije se na kongresu sploh niso pojavili. V pogledu konspiracije pa je bil kongres dobro izveden in noben delegat ni bil aretiran niti pred kongresom niti po njem.

Med kongresom je bilo v Sloveniji 250 članov partije.

O pripravah na kongres nam ni bilo dosti znano; te so bile zaradi policijskega terorja v največji tajnosti. Dva dni pred kongresom, to je 15. aprila je prišel k meni Franjo Federle in me obvestil, da moram kot delegat jese-niške partijske organizacije v soboto 17. aprila na nek važen partijski sestanek. Pot in kraj, kjer naj se javim ter spoznavni znaki so mi bili točno določeni.

Ker me je imela policija pod stalno kontrolo, kam zahajam in s kom se družim, sem moral biti zelo previden. Po vozno karto sem poslal nečakinjo Fani Pšenica. Na Javorniku, kjer sem vstopil na vlak 17. aprila ob 14.30, so bili vedno policaji. Zato sem vstopil v enega izmed zadnjih vagonov izven postaje. Peljal sem se do Ljubljane, tam prestopil in se peljal do Trbovelj. Med potjo sem ugibal, kakšen sestanek bo to in razmišljal, kaj bo potrebno povedati o našem delu in položaju pri nas, ker smo običajno govorili o teh stvareh na takih sestankih.

Z železniške postaje sem se odpeljal z avtobusom v Trbovlje. Kot mi je bilo povedano, me je tu čakal tovariš, ki si je neprestano brisal nos z robcem, kot da ima nahod. To je bil zame znak, da je to meni določena zveza. Ko sem pristopil k njemu, sem povedal dogovorjeno geslo, katerega pa se danes ne spominjam več. Tudi tovariš je odgovoril z geslom. Tako sem brez vsakih težav prišel do prvega cilja. Od tu me je odpeljal na drugo mesto, kjer sta naju čakala dva druga tovariša. Nato smo šli skupaj proti Čebinam. Poti same se ne spominjam več, vem pa, da je bila že tema, ko smo šli na pot in da je bil mrzel, vlažen večer. Med potjo smo bolj malo govorili. Na Čebine smo prišli okoli 23. ure ponoči. Nekaterih delegatov, med njimi tudi tov. Kardelja, še ni bilo. Ker jih dolgo ni bilo, nas je začelo skrbeti, če se jim ni kaj zgodilo. Šele okrog 24. ure je prišla tudi ta skupina. Povedali so, da so zgrešili pot in zato prišli tako pozno.

Med čakanjem na te tovariše smo se že zbrani delegati pogovarjali o našem delu in o političnem položaju; vsi pa smo nestrpnost čakali na začetek kongresa. Tu sem namreč izvedel, da smo prišli na ustanovni kongres KPS. Prostor v hiši, kjer smo se zbrali, je bila srednje velika kmečka izba. Gospodar Barlič je zastrl okna z odejarni, da se ne bi videla luč in da nas ne bi kak slučajni prišlec opazil v hiši.

Za kongres so volile delegate naslednje organizacije: Ljubljana, Trbovlje, Jesenice, Kranj, Maribor, Savinjska dolina, Ptuj, Kočevje, Bela Krajina in Notranjska dolina.

Zaradi organizacijskih napak niso prišli na zbirno

(nadaljevanje na 9. strani)

12. seja delavskega sveta železarne

(nadaljevanje s 7. strani)

5. Zaradi vse bolj pogostih tendenc za spremembe obračunskih osnov so na seji zadolžili kadrovske sektor, da izdela nova navodila o postopku pri določanju in spremembah obračunskih osnov. Navodilo, ki ga je po tem vprašanju sprejel delavski svet železarne na seji, dne 13. 2. 1962, pa se razveljavi.

Direktorju železarne pa so naročili, naj takoj izda nalog ustreznih službi, da pristopi k reviziji analitične ocene, ki mora postati v železarni osnova za merilo dela.

V 15 dneh morata kadrovske sektor in sektor za ekonomiko predložiti program tega dela.

6. Od 1. aprila 1967 dalje se v delovni enoti valjarne Bela računa stimulacija za več kot 85 % izpolnjenje programa tako kot v drugih delovnih enotah.

7. Za delovno enoto šamotarna delavski svet železarne odobri za pobiranje in nakladanje odpadne opeke, ki jo prodajamo tujim naročnikom, ceno 31,83 N din/tono prebrane in naložene opeke.

8. Za pripravnike z visoko

ali višjo šolo so na seji določili nove obračunske postavke, nižje od sedanjih in sicer:

za pripravnike s fakulteto II. stopnje	532,-/h,
za pripravnike s fakulteto I. stopnje ali z višjo šolo	480,-/h.

Te postavke so za 8 % nižje od sedanjih in znašajo 75 do 80 % obračunske postavke rednega delovnega mesta, ki ga navadno pripravniki potem zasedejo. Kadrovskemu sektorju so naročili, da se pri postavljanju na pripravniško delovno mesto obvezno ravnajo po pravilniku o delitvi in formiranju osebnih dohodkov in zmanjšajo obračunske postavke tistim pripravnikom, ki nimajo dovršene šole. Nove obračunske postavke veljajo od 1. maja 1967.

9. V upravi osnovnih sredstev so odobrili nova delovna mesta:

vodja dvigala »Amerikanka«	
1 oseba	368 S din/h btto
pomočnik vodje dvigala	
1 oseba	319 S din/h btto
vodja viličarja	
3 osebe	354 S din/h btto
	M. P.

kjer to zahteva tehnološki ali delovni proces in kjer se ob reorganizaciji pojavijo prosta delovna mesta s tem, da se število zaposlenih v obratu ne sme povečati.

2. Na podlagi sklepa zbora delovne enote livarne in na predlog komisije za prehod na skrajšani delovni teden, delavski svet železarne odobri, da livarna prične od 1. marca 1967 poizkusno obratovati v skrajšanem delovnem času, ker je zbor livarne prevzel vse proizvodne obveze pri prehodu na skrajšani delovni čas. Službe morajo kvartalno poročati o uspehih prehoda.

Delavski svet železarne je odobril prehod na skrajšani delovni čas delovni enoti valjarne debele pločevine s tem, da tudi pri nadaljnjem prehodu na 44 oziroma 42-urni delovni teden podajo podoben predlog iz katerega bo razvidna sistematična priprava za nadaljnje uvajanje skrajšanega delovnega časa.

Tudi delovni enoti šamotarne so odobrili postopen prehod na skrajšani delovni teden.

Poročilo komisije za prehod na skrajšani delovni teden

Poročilo komisije za prehod na skrajšani delovni teden je vsebovalo naslednja vprašanja:

okvirni program prehoda proizvodnih delovnih enot, prehod na skrajšani delovni teden delovnih enot livarne, šamotarne in valjarne 2400.

Na seji delavskega sveta železarne so na podlagi tega poročila in predlogov sprejeli naslednje sklepe:

1. Okvirni program (glej poseben članek!) so potrdili in opozorili obratovodstva, da morajo pri predhodnih pripravah prehoda na skrajšani delovni teden bolj skrbno upoštevati navodila in sklepe, ki jih je delavski svet železarne sprejel na seji dne 28. 3. in 28. 5. 1966. Predvsem pa morajo upoštevati naslednje:

— prehod temelji na organizacijsko tehniških izboljšavah in ne samo trenutnih ugodnih rezultatih prejšnjega obdobja;

— obrati v rekonstrukciji ali razširitvi lahko preidejo na skrajšani delovni teden šele potem, ko bo proizvodnja utečena;

— zmanjšanje delovnega časa se ne sme nadomestiti z intenziviranjem dela, temveč z organizacijskimi ukrepi;

— obrati s slabo tržno situacijo naj ne prehajajo na skrajšani delovni čas;

— prehod mora biti postopen, s čim daljšimi obdobji, istočasno pa je treba analizirati uspešnost poslovanja ter tekoče ukrepati, da bi se odpravili negativni pojavi;

— oblika skrajšanega delovnega časa s tremi prostimi sobotami je najmanj primer-na v sedanjih pogojih. Zato naj po možnosti obrati uvajajo ustrezajoče oblike s po-

sebnim ozirom na način proizvodnje;

— povečanje števila zaposlenih je opravljeno le tam,

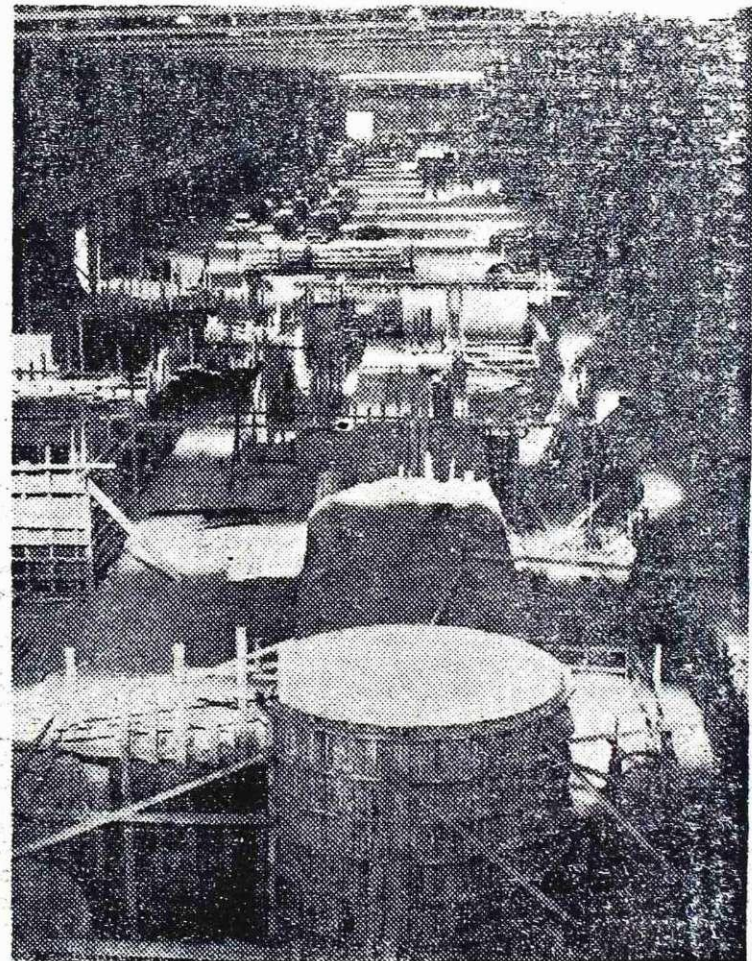
Misli

Malokdo je dovolj pameten, da ima rajši hvalo, ki mu koristi, kakor hvalo, ki mu škoduje.

Kdor zavrača hvalo, si želi, da bi ga še hvalili.

Kdor meni, da bo lahko vsakogar nadomestil in po grešal, se močno moti; kdor pa misli, da je sam nepogrešljiv, se moti še bolj.

La Rochefoucauld

Prva faza izgradnje valjarne žice

12. seja delavskega sveta železarne

Okvirni program prehoda proizvodnih delovnih enot na skrajšani delovni teden

Delavski svet železarne je na 12. seji, dne 14. aprila 1967 potrdil, na predlog komisije za prehod na skrajšani delovni teden naslednji okvirni program prehoda proizvodnih delovnih enot:

PLAVŽ bo z dokončanjem I. faze aglomeracije ter z ustavitvijo starih čistilcev plina plavža I imel možnost prehoda na 48-urni delovni teden z isto posado in enako proizvodnjo. Nadaljnji prehod na skrajšani delovni teden bo možen ali z rekonstrukcijo obrata ali s povečanjem števila posade.

MARTINARNA sedaj obratuje z 48-urnim delovnim tednom. Možnost prehoda na 42-urni delovni teden bo imel obrat takrat, ko bo valjarna trakov proizvedla mesečno 12 tisoč ton, nova valjarna žice 19.000 ton in valjarna debele pločevine 9000 ton. Ta možnost bo podana v zadnjem četrtletju 1967 ali pa v I. četrtletju 1968. Bolj verjeten je drugi termin. Pri tem ostane enako število zaposlenih pri enaki proizvodnji. Za prehod na skrajšani delovni teden bo obrat koristil popolno ukinitve livne jame in vlivanje na livne vozove iz vseh petih peči.

ELEKTRO JEKLARNA bo imela možnost v I. in II. četrtletju preiti na 48-urni delovni teden. Prehod na skrajšani delovni čas bo podoben prehodu martinarne, tako po obdobju, kot po načinu. Pogoji je nezmanjšana proizvodnja pri enaki posadi.

VALJARNA BELA ima edini pogoj za prehod na skrajšani delovni teden normaliziranje proizvodnje. V adjustaži bodo potrebni novi delavci. Tudi v adjustaži hladno oblikovanih profilov

bo potrebno povečati število delavcev. Prehod bo možen ob koncu IV. četrtletja 1967, ali pa v I. četrtletju 1968.

VALJARNE PROFILOV imajo pogoj za prehod na skrajšani delovni teden z normalizacijo proizvodnje nove valjarne žice. Sedanji način dela se bo spremenil, ko bo valjarna trakov proizvodnjo normalizirala. Takrat bodo lahko ukinili eno dnino na težki progi. Ukinitve se zadnje dnine na težki progi pa bodo diktirali 1968. leta tržni pogoji.

Podobna slika bo tudi na lahki progi. Ker je vprašanje trga še danes nejasno, se računa okvirno s prehodom na 42-urni delovni teden v začetku leta 1968. Najbrž bo treba popraviti cenik za formiranje osebnih dohodkov.

VALJARNA TANKE PLOČEVINE bo imela možnost za prehod na 42-urni delovni teden ob ustavitvi obratovanja tria ogrodja. Pri tem bo

znižana posada za približno 40 oseb oziroma za 10 %. Zaradi spremenjene tehnologije bo storilnost narasla in cenik ostane nespremenjen.

VALJARNA ŽICE bo lahko vpeljala 42-urni delovni teden takoj, ko bo osvojena proizvodnja v novi valjarni žice na Beli. Delo bo štirizmensko.

JEKLOVLEK ima kot pogoj za prehod na 42-urni delovni teden dokončno preselitev obrata s tem, da cenik ostane nespremenjen. Okvirni termin prehoda je II. četrtletje 1967.

HLADNA VALJARNA — ŽICARNA ima kot pogoj za prehod žicarne na 42-urni delovni teden normalno obratovanje nove valjarne žice. Pogoj za hladno valjarno je montaža dveh novih žarilnih peči. Pri tem se predvideva, da bi Siemag in Vel. Demag obratovala kontinuirano poleg žarilnih peči. Okvirni termin prehoda je II. četrtletje 1968.

ELEKTRODNI ODDELEK bo imel možnost prehoda na 42-urni delovni teden, ko bo končana rekonstrukcija. Okvirni termin prehoda je 1967. leto.

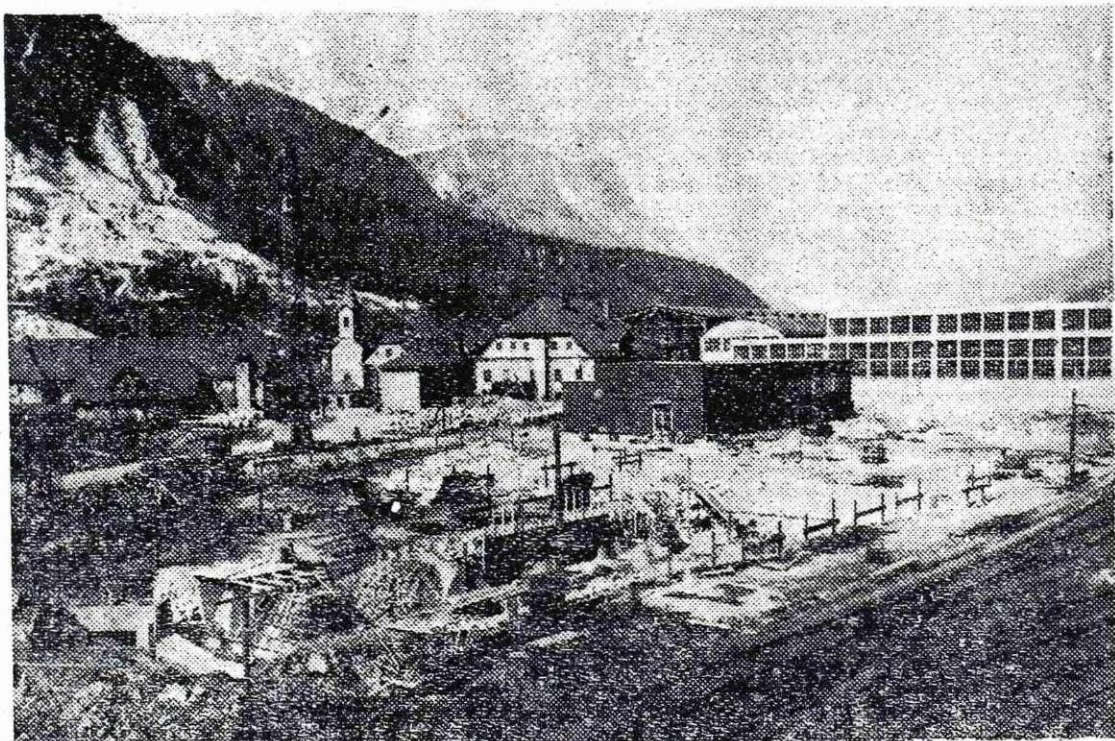
ŽEBLJARNA ima kot pogoj za skrajšani delovni čas končano racionalizacijo linije čiščenja in pakiranja. Predvideni termin je leto 1967.

KOLEKTIV ŽELEZARSKEGA IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA JESENICE

čestita k prazniku dela 1. maju vsem delovnim ljudem železarne Jesenice in drugih podjetij ter vsem, s katerimi ima poslovne stike, z željo čim večjih nadaljnjih delovnih uspehov pri delu in strokovnem usposabljanju.

Z enakimi željami čestitamo tudi vsem učencem naših šol in njihovim staršem.

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER

Gradbišče objektov 12, 19 in 49 — izgradnja II. faze aglomeracije je zahtevalo, da so spodnji del Prešernove ceste zaprli za ves promet

(nadaljevanje z 8. strani)

mesto delegata iz Kočevja, Maribora in Ptuj. Delegata iz Notranjske je PK odklonil zaradi njegovega slabega zadržanja pred sodiščem. Za izvolitev novega delegata ni bilo več časa. Zato so bile zastopane na kongresu naslednje partijske organizacije: Ljubljana, Trbovlje, Jesenice, Kranj, Savinjska dolina in Bela krajina z 11 delegati. Med delegati je bila ena ženska — delavka. Glede na socialni sestav je bilo osem delavcev, en obrtnik in dva intelektualca. V Beli krajini je bil za delegata izvoljen kmet, ker pa je obolev, ga je nadomeščal nek agronom. Od osmih delavcev je bilo šest zelo kompromitiranih. Večina delegatov je bila že večkrat aretiranih in vsi so se zelo dobro zadržali.

Nekaj po polnoči 18. aprila se je kongres začel. Sam dnevni red kongresa je bil sestavljen iz naslednjih vprašanj: otvoritev kongresa, pozdrav CK KPJ, poročilo o stanju partijskih organizacij v Sloveniji, zakaj ustanovljamo pokrajinski komite Slovenije, diskusije o manifestu, pozdrav španskemu ljudstvu ter izvolitev CK KPS in kandidatov iz Slovenije za CK KPJ. Osnovni referat je imel tov. E. Kardelj. V njem je poudaril vrsto dejstev, od katerih je odvisno nadaljnje delo komunistov, akcijska enotnost delavskega razreda in nevarnost, ki grozi slovenskemu narodu od strani fašizma. Nujno je bilo, kot je poudaril tov. Kardelj, da se slovenski komunisti obrnejo k problemom vsega slovenskega naroda. Ustanovitev KPS pa bo sovražniku onemogočila ali oteževala, da bi branil trditve, da nismo resnični branilci svojega naroda in da je naša politika v pogledu nacionalnega vprašanja le ma never. Ustanovitev KPS, je poudaril tov. Kardelj, bo pospešila rast našega kadra in ga bo tesneje povezala s slovenskim narodom. Komunisti morajo biti ravno zato, ker so dobri internacionalisti, tudi dobri Slovenci; poznati morajo svoj narod, njegovo preteklost in narodnostne posebnosti, ker bodo le na tak način mogli biti povezani z ljudskimi množicami, istočasno pa morajo vedeti, da je bratstvo sodelovanje s komunisti in vsemi antifašisti drugih jugoslovanskih narodov, nepogrešljivo jamstvo za zmago. Ustvaritev in krepitev KPS bo okreplila KPJ. Potrebno se je namreč boriti proti nacionalističnim tendencam, saj te ne le slabijo skupni boj jugoslovanskih narodov, ampak v prvi vrsti boj slovenskega naroda in slovenskega delavskega razreda.

Mi smo referat tovariša Kardelja pozorno poslušali, saj je govoril iz naših src. Povedal je tisto, kar smo mi sami dnevno doživljali. Njegov referat je bil dejansko odraz stanja na terenu. Tovariš Kardelj je govoril tudi o manifestu, ki ga je sprejel kongres. O referatu, manifestu in o drugem se je razvila živahna razprava. Delegati so kritizirali tudi dosedanje pokrajinske komite zaradi slabih zvez s podeželskimi organizacijami in zaradi separatističnih teženj. V zvezi z manifestom pa se je diskusija osredotočila predvsem na vprašanje ocenitve tedanje vlade, toda po izčrpnih diskusijah pa so se vsi strinjali z linijo manifesta in še posebej opozorili na nevarnost, ki grozi v Sloveniji s strani posebne fašistične organizacije »Zbor«. Na kongresu smo temeljito razpravljali tudi o vprašanjih in nalogah fronte enotnosti. Poročali smo o delu in stanju partijskih organizacij in o političnem razpoloženju množic.

Sam sem poročal o težkem stanju, kakršno je bilo v tem času v naših vrstah na Jesenicah. Poročal sem tudi o našem začetnem delu na občini. Podjetje, kakor tudi oblast sta v samem začetku začela ukrepati, da bi onemogočila vsako naše delo na občini in da bi nam vzeli mandate občinskih odbornikov. Saj nam je banska uprava prepovedala celo rodiljske sestanke na šoli potem, ko so na prvem takem sestanku bili navzoči policijski komisar in dva stražnika. Posebno živo razpravo je izzvalo moje poročilo, da so na Jesenicah nekateri tovariši, ki se nagibajo k fizičnemu obračunavanju z desnimi socialisti in z drugimi ekstremnimi nasprotniki.

Kongres je izvolil v CK KP Slovenije devet članov in tri kandidate. Med temi je bilo pet delavcev, en obrtnik, en kmet, dva intelektualca in en nameščenec. V sekretariat CK je bilo izvoljenih pet tovarišev. Razen tega je kongres izvolil dva delegata za CK KPJ, oba delavca.

Ko smo zaključili razpravo, sprejeli sklepe in manifest ter zaključili kongres, se je začelo že svitati. Gospodar je bil že nekoliko nestrpen, ker je imel v hiši ljudi, ki ne bi smeli vedeti, kaj se je v tej noči dogajalo pod njegovo streho. Ob slovesu smo se pristrčno pozdravili in si s stiskom rok zaželeli srečno pot in uspešno delo, predvsem pa, da bi sprejeti manifest resnično postal kažipot naše nadaljnje borbe za osvoboditev našega delovnega ljudstva in za naš narodni obstoj. Razšli smo se. Jaz sem šel z dvema tovarišema proti Hrastniku, kjer smo sedli na vlak in se odpeljali. Popoldne ob drugi uri sem srečno prispel domov na Javornik.

Če bi na kratko ocenil pomen kongresa, naj omenim, da je ta predstavljal pomemben korak za učvrstitev vrst komunistične partije in za nadaljnji razvoj delavskega in vseljudskega gibanja v Sloveniji. Ko smo sprejemali manifest, si še nismo mogli predstavljati, da bo ta čez osem let postal kri in meso naše narodnoosvobodilne borbe.

(nadaljevanje na 14. strani)

Dosedanji rezultati sodelovanja

Slovenske železarnice so v povojnem obdobju večkratno povečale svoje zmogljivosti. Razvoj je bil zelo nagel, tako da se je pri tem največkrat pozabljalo na dejstvo, da se v neposredni okolici — na slovenskem področju — nahajajo tri železarnice in da bi tesno sodelovanje med njimi prihranilo marsikatero poznejšo skrb.

Toda, sodelovanje se je v preteklem obdobju v glavnem omejevalo na tradicionalne vezi in osebno prijateljstvo med tehničnimi in ostalimi kadri. Ni bilo časa in ne čuta potrebe, da bi se medsebojno domenili o problemih, ki so bistveni za razvoj posameznega podjetja. Dogovori so se v glavnem dotikali operativnih proizvodnih in komercialnih problemov. Toda v bistvenih vprašanjih nadaljne izgradnje posamezne slovenske železarnice so odločali v glavnem dogovori na vseh mogočih ravneh (zveznih, republiških ali Združenja jugoslovanskih železarn), dejansko pa smo vedno obšli dogovor med najbolj zainteresiranimi — med železarnami. Vsi smo hoteli, vsakdo je poskušal doseči kar največ, tudi včasih brez zadosti utemeljenih proizvodnih in ekonomskih predpostavk, toda vsi smo mislili samo na to, da je potrebno hiteti, saj smo v preteklosti že itak preveč zamudili.

Taka je bila psihoza in tudi praksa, ne samo v naši panogi, temveč tudi na vseh področjih gospodarske dejavnosti. Ni bilo učinkovitega ekonomskega pritiska, ki bi nas usmerjal na drugačna razmišljanja in rešitve. Posamezne ideje in akcije v cilju tesnejšega sodelovanja ali združevanja, v glavnem političnega značaja, so v preteklem času obšle slovenske železarnice, ker so le-te v slovenskem okvirju predstavljale sorazmerno velika podjetja. Tudi relativno dobri poslovni rezultati so vplivali, da ni bilo večjih potreb in želja za tesnejše sodelovanje.

Gospodarski ukrepi, ki so v letih 1962/63 dejansko prvič načeli vprašanja povsem novih načel gospodarjenja v naši državi, so povzročili, da se je že takrat pričelo intenzivnejše razmišljanje o potrebi usklajevanja na področju razvoja in kapitalne izgradnje slovenskih železarn, kakor tudi na področju delitve programa proizvodnje obstoječih kapacitet. V tem obdobju je zaslediti zlasti zelo aktivno vlogo republiških organov — Izvršnega sveta in Gospodarske zbornice — o potrebi enotnega koncepta razvoja črne metalurgije v Sloveniji. V tem smislu je bilo organizirano nekaj posvetovanj — direktor železarnice Jesenice inž. Hafner pa je izdelal zelo pomembno študijo »Integracija v okviru slovenskih železarn«, ki je dala dokaj jasne smernice za nadaljnji razvoj vseh teh slovenskih železarn in nakazala področja integracijskih gibanj. Slovenske železarnice naj bi se raz-

vijale, odvisno od geografskega položaja, izvora surovin in dosedanjih kapacitet, v smeri specializirane kvalitete proizvodnje, tako, da bi se medsebojno dopolnjevale. Pri tem bi bilo potrebno izvesti nekatere radikalnejše ukrepe razmejevanja proizvodnje na področju livarn, šamotarne, vlečenega in luščenega jekla ter valjanega vzmetnega jekla. Integracijski procesi pa naj bi zajeli predvsem nekatere službe, ki bistveno plivajo na skupno politiko in dejavnost železarn in sicer prodajno in nabavno službo vključno z zunanjo trgovino, razvojno službo, izobraževalni center, mehanografijo in investicijski biro.

Ceprav je kasneje akcija nekoliko izgubila na svoji

kratkem obdobju povzročile, da je pri vrsti zelo konjunkturnih izdelkov železarn naenkrat ponudba presegla povpraševanje oziroma da železarnice ne morejo na domačem tržišču plasirati svoje proizvodnje. To se je najprej občutilo pri valjanih plemenitih jeklih ter vlečenem in luščenem jeklu. Ta proces se nadaljuje in povsem jasno je, da je tudi našo panogo zajel val gibanj, ki so smisel in cilj gospodarske reforme.

V tej situaciji je bila odločitev vodstva vseh treh slovenskih železarn, da je potrebno pospešiti sodelovanje slovenskih železarn v smeri integracijske povezave, popolnoma umestna. Dogovorjeno je, da se v prvi fazi integracijska povezava razvija v tem smislu, da se ohrani popolnoma samostojnost vseh teh podjetij, v sodelovanje pa se vključujejo dejavnosti, ki sorazmerno hitro lahko pokažejo določene eko-

ga pa je potrebno računati tudi na razne objektivne zlasti pa subjektivne težave.

Na področju usklajevanja proizvodnega programa, ki je bilo prvo pomembnejše vprašanje, katerega se je lotila kombinirana skupina sestavljena iz tehničnih direktorjev in vodij prodajnih služb, so ponovno potrjena nekatera že poprej dogovorjena stališča. Pri tem je odločeno, da je nujno potrebno sprejeta načela postopoma uresničevati, sicer dogovori izgubljajo na svojem pomenu, izgublja se upanje v možnost doseganja resnejših uspehov pri sporazumevanju. Pri usklajevanju programov profilnih valjarn in jeklovleka je ugotovljeno, da ni nobenih bistvenih ovir za postopno razmejevanje proizvodnje zlasti v naslednjem:

— da železarna Jesenice dokončno preneha z valjanjem ploščatega jekla. Do nadaljnjega bo obdržala le proizvodnjo okrog 7 — 800

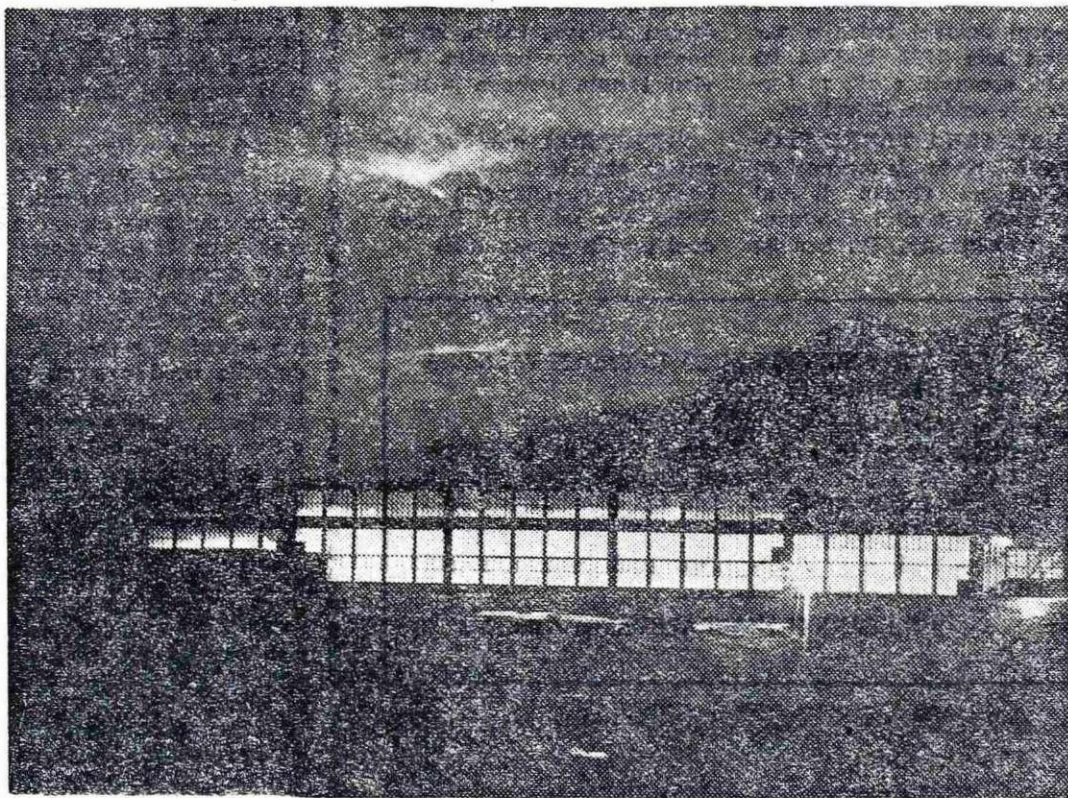
vzame celotno proizvodnjo vzmetnega jekla.

— Pri vlečenem in luščenem jeklu naj bi železarna Ravne izdelovala zlasti orodna jekla, železarna Jesenice pa konstrukcijska in avtomatska jekla.

— Pri brušenem jeklu železarna Jesenice zadrži proizvodnjo ventilskih jekel, železarna Ravne pa odstopi proizvodnjo srebrnatega jekla.

Pri študiju razmejevanja programov profilnih valjarn med slovenskimi železarnami je ideja o postopnem zmanjševanju in prenehanju proizvodnje jeseniških profilnih valjarn vsekakor vredna posebne obdelave. Gre za dejstvo, da je železarna Ravne že rekonstruirala svoje profilne valjarne, pri železarni Store pa je rekonstrukcija v teku. Take kot so sedaj profilne valjarne na Javorniku, nimajo nobenih izgledov, da vzdržijo tekmo z dokaj modernimi valjarnami v Ravnah in Štorah, da ne omenjamo železarno Zenica. Verjetno je, da finančna situacija in sedanja usmeritev rekonstrukcije železarnice Jesenice ne bo omogočila misel na pomembnejšo rekonstrukcijo naših profilnih valjarn vsaj še v nadaljnjih desetih letih. Sedanji negativni podatki o rentabilnosti proizvodnje toplo valjanih profilov in dejstvo, da nova žična valjarna lahko v prihodnjem obdobju prevzame precejšen del oskrbovanja jeklovleka s polfabrikatom, samo potrjujejo dejstvo o možnosti realizacije omenjene ideje, zlasti še ker nam preostale potrebe polfabrikata za jeklovlek v srednjih profilih lahko dobavlja ena od slovenskih železarn. Odgovorne službe v železarni in organi upravljanja bodo morali resno in neprizadeto obravnavati omenjeno možnost.

Na osnovi zgoraj omenjenih načel o razmejitvi programov se je začelo z operativnim usklajevanjem in menjavo specifikacij, grupa vodij priprav dela in prodajnih oddelkov je na dosedanjih sestankih redno usklajevala programe valjanja, tako da je na podlagi tega prišlo do medsebojnega odstopanja nekaterih specifikacij v cilju kompletiranja programa, ali boljše možnosti pravočasne dobave. Železarna Store in Ravne sta za potrebe jeklovleka železarnice Jesenice izdelali znatne količine polfabrikata za ploščata jekla. Železarna Jesenice je železarni Store že odstopila program polokroglega jekla in specialnega H in segmentnega jekla za sode. Proučuje se možnost izmenjave in porabe zaloge ingotov in polfabrikatov, s tem da je dogovorjeno, da vsaka od železarn drži v evidenci to zalogo in ne gre v proizvodnjo istih kvalitet dokler

Nova patentirnica ponoči

kontinuiteti so bile osnovne zamisli nenehno v razgovorih prisotne in so tudi vplivale na marsikatero akcijo. Da so takratne ideje in predlogi bili popolnoma upravičeni in tehtni, se je pokazalo zlasti v lanskem letu t. j. v drugem letu delovanja gospodarske reforme. Zelo otrsri in dosledni ukrepi, ki terjajo od kovinopredelovalne industrije, da čimprej doseže okvire rentabilnosti in sposobnosti vključevanja v svetovno tržišče, so povzročili železarnam precej neprijetnosti. Začasna stagnacija v proizvodnji, borba za znižanje zalog valjanih izdelkov in neovirane možnosti uvoza, v nekaterih slučajih pod ugodnejšimi pogoji in nižjimi cenami, so v zelo

nomske rezultate. To je zlasti na področju usklajevanja proizvodnega programa, koordinacija prodaje na domačem tržišču in izvozu, sodelovanje na področju nabave vključno s politiko skupnih zalog repromateriala, na področju raziskovalne dejavnosti, projektiranja in konstruiranja ter na področju izdelave normativnih aktov od statuta do posameznih pravilnikov.

V nadaljevanju bom poskušal prikazati dosedanje delo in rezultate na posameznih področjih sodelovanja. V kolikor bodo ti rezultati za nekoga na pogled skromni, bo potrebno upoštevati, da se v sorazmerno kratkem času ni moglo bistveno več doseči, razen te-

ton ploščatega jekla za kose. Eventualne potrebe železarnice Jesenice po ploščatem jeklu za nadaljno predelavo v vlečeno jeklo bo za Jesenice dobavila bodisi železarna Store ali Ravne.

— Zaradi sorazmerno majhnih količin potrošnje kvadratnih valjanih profilov se proizvodnja le-teh prenese na železarno Store, šestoglatega jekla pa na železarno Jesenice.

— Železarna Store postopoma prevzame proizvodnjo specialnih profilov. Železarna Ravne zadrži samo specialne profile iz orodnih jekel.

— Vzmetno jeklo izdelujeta železarna Store in Ravne. V perspektivi bi bilo potrebno, da železarna Store pre-

med slovenskimi železarnami

zaloge ne bodo porabljene, seveda s pogojem, da material kvalitetno odgovarja predpisanim zahtevam.

Kot najbolj pomemben dokument v delu grupe na usklajevanju programov, operativni menjavi specifikacij in usklajevanju prodaje, je cenik za obračun medsebojnih dobav, ki je izdelan na principu, da nobena železarna ne more biti oškodovana na račun druge, odnosno, da se izguba ali dobiček sorazmerno delita. Seveda je to za sedaj le prva varianta cenika, težava je v tem, da ne obstojajo precizne kalkulacije po kvalitetah in oblikah izdelkov in bo cenik verjetno v teku nadaljne prakse doživel še znatne korekture in dopolnjevanja. Obenem pa nas bo pritiskal, da čim prej izpopolnimo sistem izdelave kalkulacij po izdelkih.

Dosedanja praksa sodelovanja na tem področju, ki je precej intenzivna, saj je bilo že sedem sestankov ter vključuje tehnične direktorje, vodje priprav dela in prodajnih oddelkov, je pokazala tudi na nekatere težave, ki delno zavirajo možnosti doseganja še boljših rezultatov. Predvsem gre za nekatere administrativne pomanjkljivosti v organizaciji menjave dokumentacij, neenotnem sistemu načina izstavljanja naročil, neprizadevnosti nekaterih delavcev pri obveščanju. Zlasti velike težave povzročajo miselnost nekaterih delavcev, da pričeta akcija ne more prinesiti pomembnih rezultatov. V nekaterih primerih deluje zaviralno tudi strah pred pomembnimi odločitvami in misel na očitke v kolikor bi navidezno bili prizadeti lokalni interesi. Kljub vsemu pa so začetni rezultati spodbudni in je potrebno še bolj intenzivno nadaljevati priče-

to delo v smeri nadaljnega usklajevanja prodajne politike do posameznega potrošnika. Končni cilj te akcije mora biti popolna uskladitev programov s tem, da se v posamezni železarni zmanjša število valjavih programov na minimum, da se tako omogoči optimalna proizvodnja po valjih, kar bo pozitivno vplivalo na izkoriščanje obstoječih kapacitet, rentabilnost valjanja in doseganje sprejetih rokov dobav.

Skupina za sodelovanje slovenskih železarn na raziskovalnem področju je tudi dokaj uspešno začela z delom na uskladitvi skupnega programa nadaljnjih raziskav zlasti na področjih, ki so interesantna za vse tri železarne.

Se pred tem, pa se je dogovorila o načinu izdajanja skupnega Tehničnega zbornika slovenskih železarn, v grobem določila namen in vsebino revije, število naklade in delitev stroškov za izdajanje revije. Postavljen je tudi redakcijski odbor, ki bo skrbel za vse podrobnosti do realizacije izdajanja revije.

Železarna Ravne in Store sta pristopili k že obstoječemu Biltenu tehnične dokumentacije, ki ga izdaja strokovna knjižnica železarne Jesenice. Dogovorjene so vse podrobnosti o sodelovanju pri izdaji Biltena, naklada, delitev stroškov itd. Rezultat tega dogovora je, da je pred kratkim že izšla prva skupna številka tega Biltena.

Na področju raziskovalne dejavnosti je dogovorjeno, da vse tri slovenske železarne v prvi fazi pristopijo k naslednjim raziskavam, ki so interesantne za vse tri slovenske železarne:

1. tehnologiji osvajanja postopkov izdelave raznih kvalitet jekla z določeno veli-

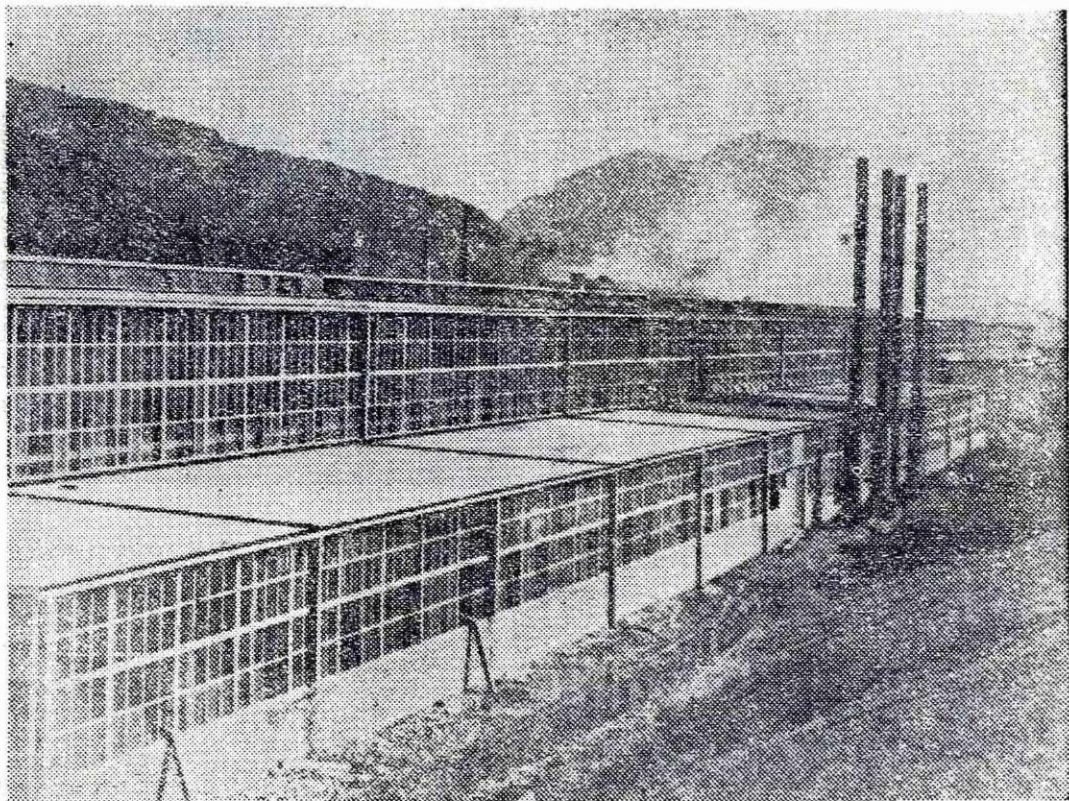
kostjo primarnega zrna, pri tem bi se vključili tudi problemi dezoksidacije.

2. Osvajanju ognjevarnih materialov za ponovce — s tem da železarna Ravne usmeri delo na korundne materiale, Železarna Store na aluminatne ter Železarna Jesenice na neko vmesno vr-

nih nalog. Pri tem je pomembno, da se sprejmejo najbolj pravični kriteriji za delitev stroškov, sicer ne bodo ustvarjeni pogoji za popolno medsebojno zaupanje.

Skupina za sodelovanje na področju izdelave samoupravnih aktov (statuta in pravilnikov) je prav tako

ugotovila možnost medsebojnega sodelovanja, zlasti na izmenjavi informacij o večjih projektih. Pri tem bi se lahko dosegli znatni prihranki in izognili primerom, da dve železarni delata ločeno na reševanju istega problema. Ugotovljeno je, da obstajajo realne možnosti za unifikaci-

Najlepši obrat železarne Ravne

sto teh materialov.

3. Osvajanju sodobnih metod preiskave jekel zlasti na:

- analizi karbidov in vključkov
- določanju strukturnih faz
- zaostalem avstenitu
- analizi krhkega loma

Na tem področju je zaenkrat še najbolj problematično vprašanje načina financiranja skupnih raziskoval-

ugotovila, da je s koordiniranim delom možno doseči večjo enotnost v poslovanju, upoštevati iskušnje posameznih železarn in zmanjšati obseg in stroške administrativnega dela, ki je vezan s sestavljanjem raznih pravilnikov. Zato je dogovorjeno, da se skupno izdelajo konkretno najbolj nujni samoupravni akti in sicer: da predlog statuta pripravi železarna Ravne, predlog pravilnika o delovnih razmerjih železarna Jesenice in predlog Pravilnika o varnosti pri delu železarna Store. Informativno se je grupa dogovorila tudi o delu še nekaterih pravilnikov.

Do realizacije teh dogovorov še ni prišlo zaradi tega, ker se je dogovarjalo le v ozkem okvirju strokovnih služb, pri čemer, npr. stalna statutarna komisija ni bila voljna že izdelati statut usklajevati z ostalimi železarnami. Vsekakor predstoji še delo na vrsti potrebnih pravilnikov in ni prepozno, da se pričeto delo te grupe ponovno poživi, saj so ugotovitve o nujnosti in koristnosti usklajevanja na tem področju vsekakor na mestu.

V tem okvirju pa obstoji že daljše sodelovanje na področju izobraževanja. Stalno se usklajajo izobraževalni programi za širše profile in višina štipendij.

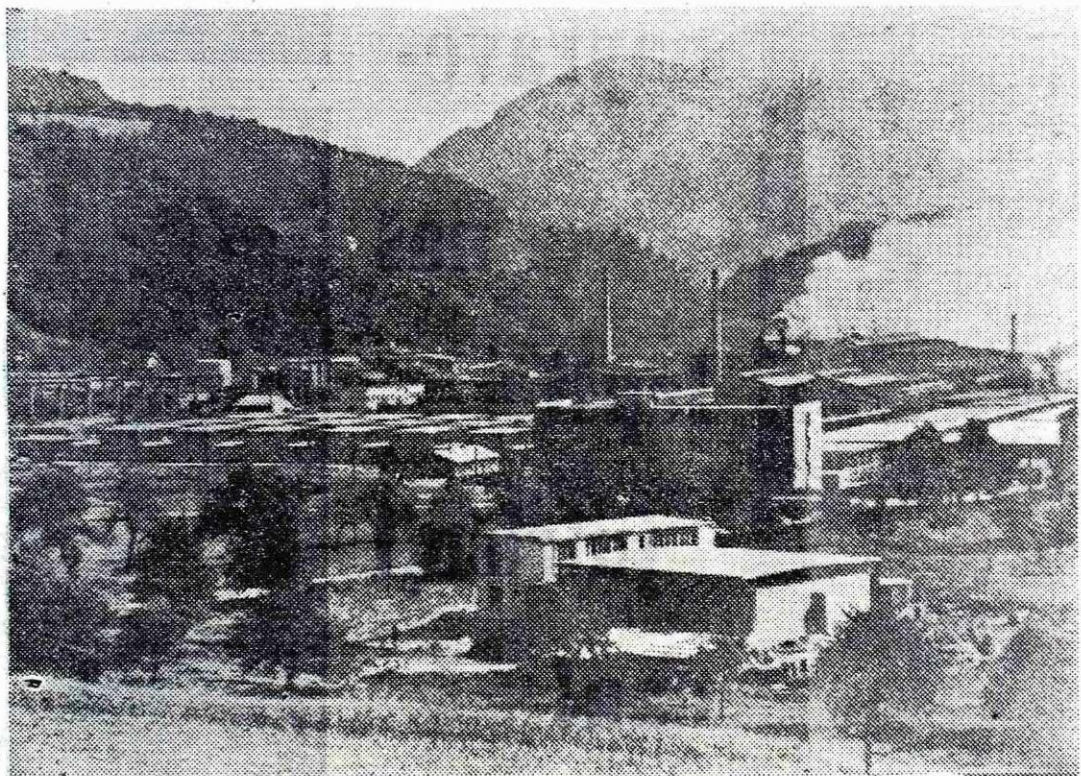
Skupina za projektiranje in konstruiranje je tudi ugo-

gotovila, da je s koordiniranim delom možno doseči večjo enotnost v poslovanju, upoštevati iskušnje posameznih železarn in zmanjšati obseg in stroške administrativnega dela, ki je vezan s sestavljanjem raznih pravilnikov. Zato je dogovorjeno, da se skupno izdelajo konkretno najbolj nujni samoupravni akti in sicer: da predlog statuta pripravi železarna Ravne, predlog pravilnika o delovnih razmerjih železarna Jesenice in predlog Pravilnika o varnosti pri delu železarna Store. Informativno se je grupa dogovorila tudi o delu še nekaterih pravilnikov.

Na osnovi teh zaključkov je prišlo do konkretne izmenjave nekaterih tehničnih dokumentacij in interesantnih projektov.

Morda je še najmanj narejeno na področju problemov usklajevanja oskrbovanja s surovinami in pomožnim materialom ter pri iskanju poti za osnutek enotne skladiščne službe. Vsekakor je na tem področju veliko možnosti za doseg zelo pomembnih rezultatov finančne vrednosti (zmanjšanje obratnih sredstev). Kombinacije so lahko zelo različne in težko je računati, da je operativni kader zmožen časovno te naloge se uspešno lotiti. Za uspešnejše delo na tem področju bi morala skrbeti grupa, ki bi se ukvarjala določen čas samo s to problematiko. Sicer pa ni pravilno, da zaradi pomanjkanja volje za sodelovanje nekaterih delavcev, ki bi morali na tem delati (ne zadeva predstavnike železarne Jesenice), niso izdelane niti osnovne smernice za delo te skupine.

Celoten pregled dosedanje dejavnosti na različnih področjih sodelovanja med slovenskimi železarnami kaže, (nadalj. na 14. strani)

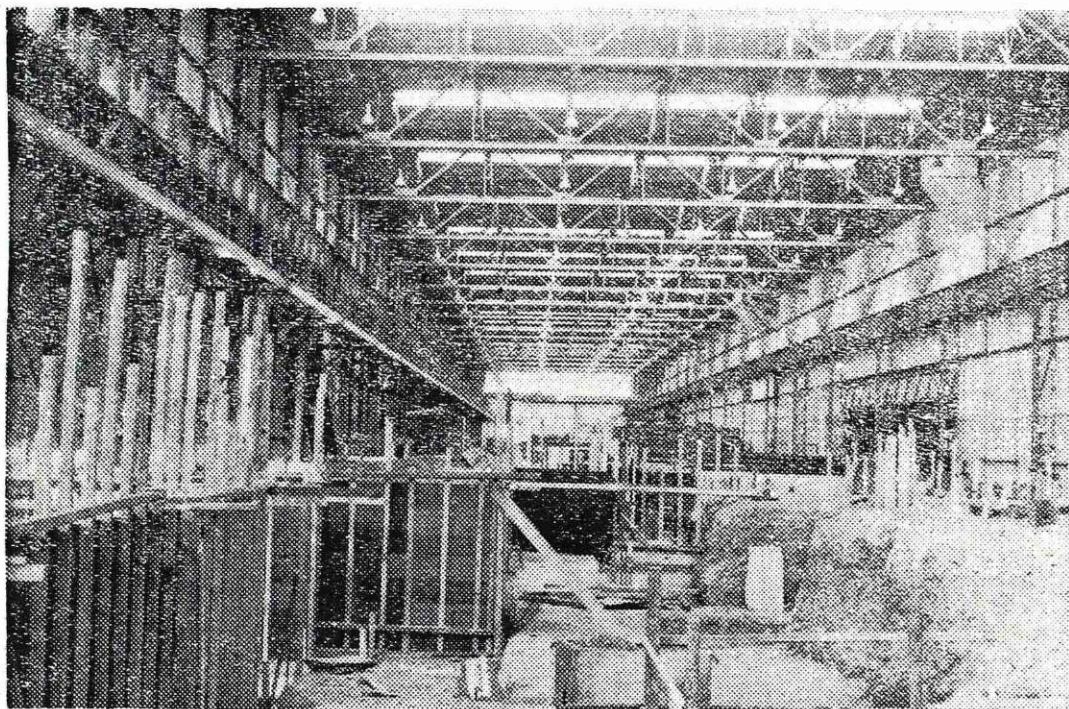

Železarna Ravne je z gradnjo novih objektov povsem spremenila svojo podobo

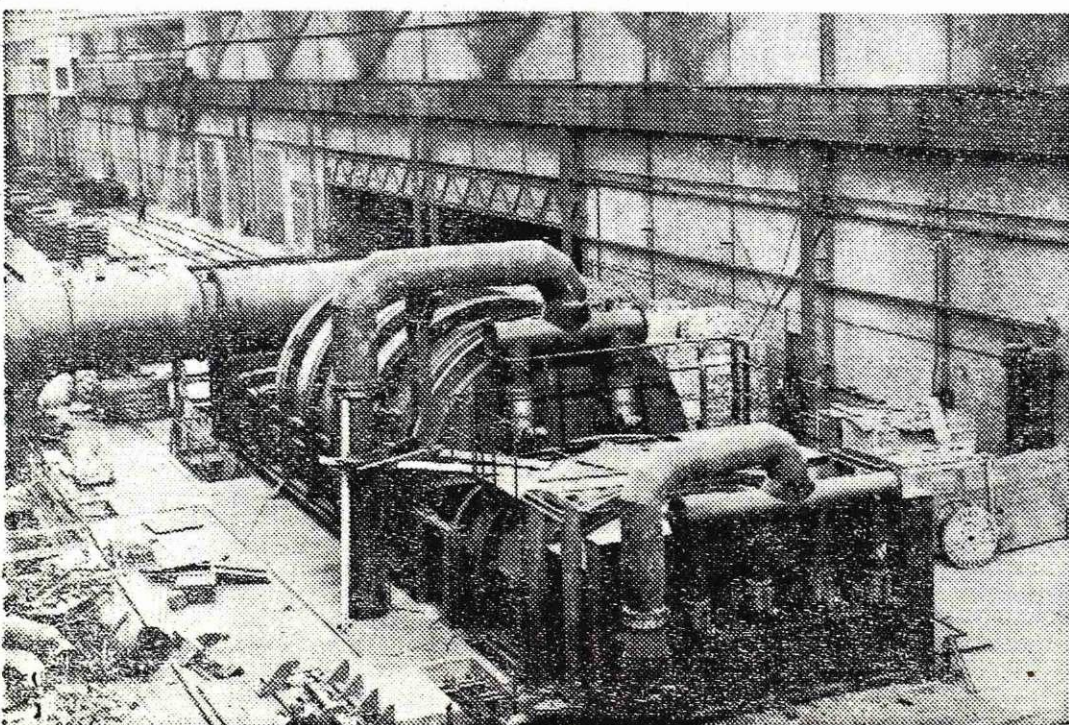
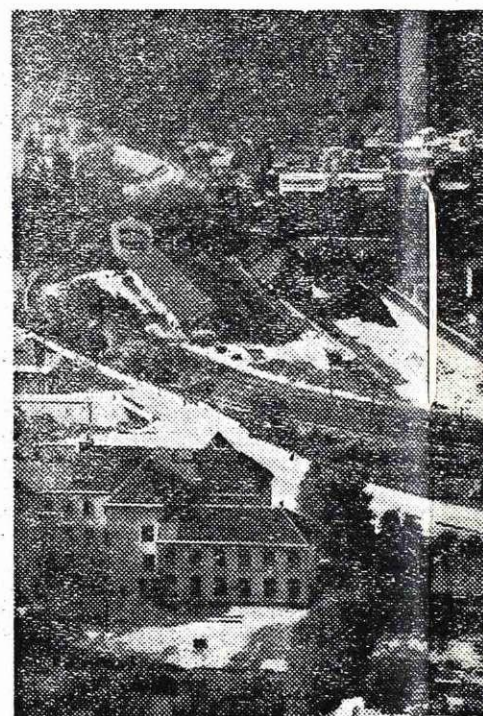

PRŠEČI SNOPI ISKER
SO PRIŽGALI
ZVEZDE.
V OGNJENEM SLAPU
JEKLA
MISLI
SO VZPLAMTELE:
O DOLINA MOJA
— SIMFONIJA DELA ...
DIMNIKOV
MOGOČNE PIŠČALI ...
KDO UDARJA
SVOJO PESEM
NA KLAVIATURO
STROJEV?
KDO USTVARJA
IZ DISHARMONIJE
RAZBITEGA ŽELEZJA
SVETLOBE HARMONIJO?
KDO RAZTAPLJA
ZARJAVELI ČAS
V SLAPOVE
ŽELEZNIH OGNJEV?

Miha Klinar
Rdeča Kantata —
odlomek

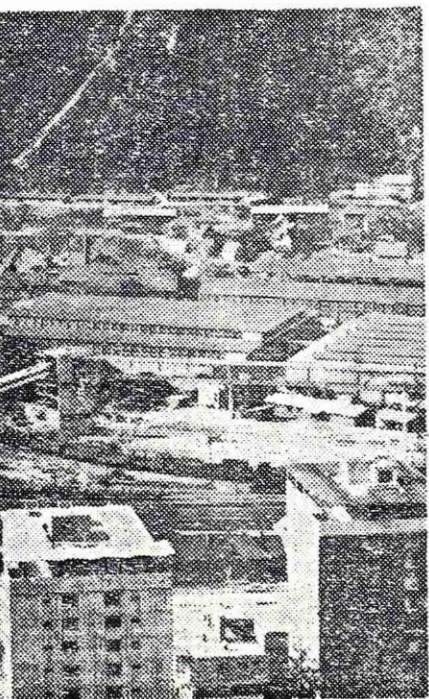
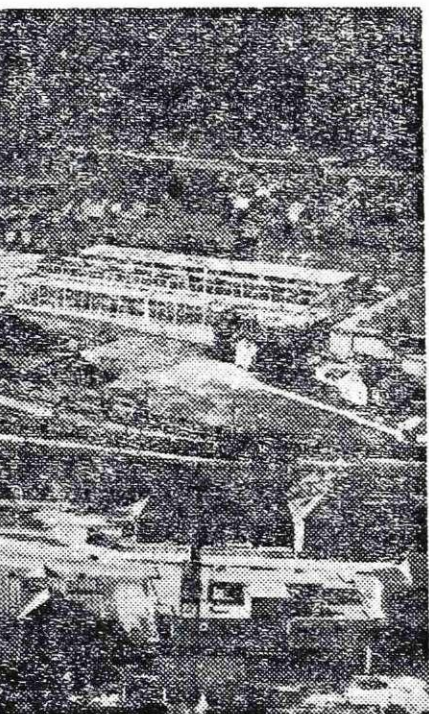
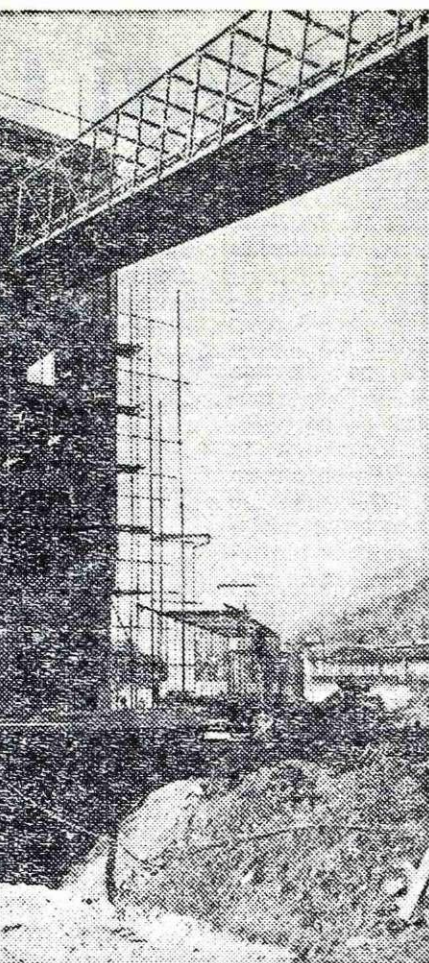

**Dobro
izkori-
ščene
zgradbene
naprave-**

**naš
lepši
jutrišnji
dan!**

MIHA KLINAR ČAS NA BREZGESTJU V. del TRETJA NOČ

51. nadaljevanje

Toda, tema je nema.

Takoj bo poklical ljudi.

»Ne, niso streljali pijani. Bitka je bila, prava bitka,« pripoveduje ljudem, ki so že prihajali k predoru, vendar pri tem ne pozabi povedati, da se kljub vsemu, kar se je tu zgodilo, ne da primerjati niti z manjšo prasko v prejšnji vojski.

Toda o tem bodo lahko še govorili. Zdaj je treba rešiti čuvaja in njegove, ki leže pod ruševinami čuvajnice, če so še živi.

6

Zdaj vedo že vsi (tudi tisti po hišah), kaj se je zgodilo, toda k predoru si upajo le najpogumnejši. Nihče ne ve, ali so se Nemci zares umaknili ali so se samo oddaljili od predora. Vsi čakajo, da bo zdaj zdaj prihitela njihova vojska in poiskala sled za zločinskimi vojaki, ki niso pobili samo stražarjev, marveč so z bombami zasuli tudi železniško čuvajnico, kjer je stanovala čuvajeva družina.

»Kaj takega?! Napasti civiliste?! To je proti vsem mednarodnim zakonom, ki jih morajo spoštovati vse vojske na svetu! Ali je tako ali ni?«

»Seveda je!«

»Kaj še! Hitler se požvižga na te zakone!«

»Seveda! Nikoli jih ni spoštoval, razbojnik!«

Ne klepetajte! Raje poprimite! Za življenje čuvajevih gre!«

Dajmo, poprimimo!«

Da, seveda, pomagati je treba in odkopati ljudi izpod ruševin. Starejši čuvajev sin se je odkopal sam. Razen nekaj podpludb in prask ni skupil hujšega. Tudi čuvaj in njegov mlajši sin še živita, a sta še napol zakopana pod ruševinami stropa, ki se je zrušil nanju. Prav gotovo sta huje poškodovana. Treba ju ju čimprej odkopati izpod ruševin.

»Pazite! Previdno odkopavajte! Tale teža bi ju lahko še bolj stisnila! Je že kdo telefoniral po zdravnika in po rešilni avto?«

»Da, telefonirati je treba!«

Toda kako? Telefon je sicer nepoškodovan, toda v slušalki je vse tiho.

»Najbrž je pretrgana žica!«

Nekdo z žepno svetilko išče žico.

»Svinje nemške! Zice ni nikjer! Odvili so jo!«

»Potem steci na postajo!«

Neki železničar teče. Postaja pa je zaklenjena. Mora razbiti okno.

»Vraga!« zakolne. Ob šipi si je porezal roko. Skeli ga. V rano so se prav gotovo zajedli drobci stekla.

Toda za to se ne utegne meniti. Roko bo obvezal kasneje. Najprej mora do telefona.

Le s težavo zleze v pisarno. Kadar se človeku najbolj muči, je najbolj neroden. Roka tipa za stikalom, da bi prižgal luč, pa ne najde stikala kakor da bi ne bil še nikoli v tem prostoru.

»Naposled!«

Za vraga, tudi luč ne gori. Treba bo poiskati vžigalice.

»Ah, vsa obleka bo krvava!«

Ne misli na obleko! Jo bo že žena očistila. V čuvajnici so pod ruševinami ljudje! Za njihovo življenje gre!

Prižge vžigalice, a mu v drhteči roki ugasne.

Prižge novo, a šele na tretji obvisi plamenček in medlo razsvetli pisarno. Roka seže po telefonu.

»Ne?« ne more vejati.

V slušalki ni slišati znaka. Samo šumi, kot da bi k ušesom pritisnil prazno morsko školjko.

Roka pritiska na vilice, kakor da bi hotel prisiliti telefon od pritiska in naglega razbijanja krvi.

»Ne deluje!«

S temi besedami prisope nazaj k predoru.

»To je sabotaža!« meni nekdo.

»Delo pete kolone!«

»Ali ni bil sinoči v gostilni tisti Alojz? No, saj ga poznate iz mesta je. Družil se je s hilerjevci!«

»Zares, bil je!« se oglasi Martin. »Hudiča, morali bi ga vprašati, kaj dela tu.«

»Ne govorimo! V mesto bo treba!«

»Da, seveda, pritrjujejo, toda njihov glas je globlji, kakor da jim ga je zadržal strah.

»A kdo bo šel?« vpraša zamoklo več glasov hkrati.

Da, kdo? In ob tej uri? Noč je nabita z negotovostjo. Morda so se Nemci premaknili prav k cesti proti mestu, da bi preprečili kraljevi vojski pot do predora.

Nemci?

To vprašanje jih vrta v možganih.

Nihče bi ne prišel rad pred nemške puške.

Morda so se Nemci priklatili naravnost skozi predor? Črna predorova odprtina še vedno zeva nezamašena. Skozenj bi lahko prikorakala cela divizija.

Ali pa je bila samo izvidnica in se je zdaj vrnila nazaj skozi predor poročat?

Niti dve uri hoje ni do Podrožice skozi to podzemeljsko odprtino!

Nihče več natančno ne ve, kdaj so Nemci prišli. Vedo samo to, da se ura pomika proti tretji uri zjutraj.

Je minilo od tedaj pol ure? Ali morda že cela ura?

Kdo ve?

Vsekakor bodo najkasneje v eni uri nemški izvidniki na oni strani in čez kaki dve uri bo prikorakala skozenj močnejša enota, naglo popravila železniške tire. Potem bo pripeljal vlak.

Tudi to nekatere skrbi.

»Tale predor bi moral takoj spustiti v zrak!«

»Mi nismo vojska! Lahko bi nas postavili pred vojno sodišče, ko bi tvegali.«

»Kaj? Treba bi bilo postaviti tistega, ki je odlašal.«

Prepričani so, da so Nemci prišli skozi predor.

»Zaradi tistega, ki je okleval, je straža pobita!«

»Da, in zaradi tistega je čuvajeva družina pod ruševinami!«

Tudi zaradi predora bo treba v mesto in obvestiti komandanta mesta.

»Čuvajev najmlajši je potreben takojšnje pomoči, drugače bo izkrevavel,« stopi iz ruševin neki reševalec.

»Da, seveda! Po zdravnika moramo!«

»Ne izgublajmo časa! Kdo pojde?«

»Hm,« nastane tišina.

V mesto? Težko se je odločiti. Pot niti v mirnih časih ni prijetna, čeprav ni dolga. Toda, le malo jih je, ki bi ob misli na ponočno pot skozi Kopavnik ne čutili srha na koži. To jim je prišlo v kri še iz časov gradnje predora, ko je v tistem ozkem pasu gozda med vasjo in mestom bilo toliko pobojev. Od takrat v Kopavniku straži, pripovedujejo že tri desetletja otrokom. In čeprav človek ne verjame v duhove, ga vseeno spreletava neprijeten srh, kadar mora ponoči sam skozi gozd med smrekami, ki se s svojimi vejami bočijo nad cesto, tako gosto, da skoznjó nikoli ne prodre mesečina. In nič čudnega bi ne bilo, če bi si prav ta pas gozda izbrali Nemci in se v njem prikrili.

Ne, to noč bi nihče ne šel rad skozi smrekov predor Kopavnika. Tesnoba v kopavniški temi bi bila to noč še tesnobnejša, morda celo tako tesnoba, da bi človeka stisnila do smrti.

In vendar, nekdo bo moral na pot! Za ljudi gre. Za ljudi, katerih življenje morda visi na nitki.

Nekdo se bo moral odločiti. Nekdo bo moral na neprijetno pot, če je v nas le trohica človeškega.

In nečloveški noče biti in ni med njimi nihče, saj bi drugače lepo ostali v hišah in ne tvegali, da bi prišli sem pred predor reševati življenje ljudi, prvih civilnih žrtev vojne.

Tako čuti sleherni, a vseeno sleherni še vedno strmi nemo predse in čaka, da ga bo odrešil te poti kdo drug, prav tako človeški, a pogumnejši.

Mučna je ta tišina. Čedalje bolj mučna! In zato neskončno dolga. Ko bi trajala samo še nekaj sekund, morda samo sekundo ali celo samo drobec sekunde, bi postala tako neznosna, da bi se za pot v mesto v trenutku ponudili vsi, saj že sleherni čuti in misli sam pri sebi, da ga drugi gledajo kot strahopetca ali človeka, ki mu ni nič do življenja in smrti drugih ljudi.

In že sleherni se sam v sebi sramuje in boji, da je že njegov molk senca nečlovečnosti, sramota, ki bo padla nanj, če se ne odloči za tvegano pot.

A ne samo sramota! Tudi krivda za smrt ljudi, ki so potrebni takojšnje zdravniške pomoči, bi lahko padla na vsakogar, ki bi se branil iti po pomoč za človeka, ki niha med življenjem in smrtjo.

Ustanovni kongres KPS

(nadaljevanje z 9. strani)

Nekako deset dni po kongresu smo imeli na Jesenicah sestanek, na katerem sem poročal o kongresu. Posebej sem jih opozoril na razpravo in stališče o metodi borbe z nasprotniki. Sklepi kongresa so člani z navdušenjem sprejeli, saj so v veliki meri potrjevali tudi naše dotedanje delo. Čeprav smo zaradi že opisanih razmer tik pred kongresom bili izpostavljeni vsesplošnemu terorju, smo prek dela v delavskokulturnem društvu »Enakost«, prek dela in akcij na občini in pa prek skupnega lokalnega delavskega glasila »Jeseniški kovinar« razvijali naše delo na uresničitvi širokega gibanja na Jesenicah in bližnji okolici. Vplivali smo na delavce, ki so zaradi znanih razmer zapuščali sindikalno organizacijo, da ostanejo v njej in se tam borijo za delavsko enotnost. Organizirali smo skupne akcije proti pojavom fašizma in proti druginji. V sklopu naših prizadevanj za formiranje »Slovenske ljudske fronte« smo pri parlamentarnih volitvah leta 1938 postavili kandidatno listo skupno s krščanskimi socialisti. Jaz osebno sem v tem obdobju posvetil velik del časa delu na občini. Z delom na občini smo uspevali in nas je velika večina občanov podpirala pri naših prizadevanjih. Kljub vsem poizkusom uprave podjetja in policije, da nas vržejo iz občine, jim to več kot tri leta ni uspelo. Vedeli so, da so nekateri člani občinskega odbora komunisti, pa le niso mogli dobiti podlage za razpust. V tem obdobju se je policijski teror še stopnjeval. Bili smo pod stalno policijsko kontrolo; hišne preiskave in policijske kazni pa so se kar vrstile. Jaz sem bil po tem trikrat aretiran in zaprt. Prvič kmalu po kongresu, to je julija 1937, ko so mi hoteli s pomočjo nekega provokatorja dokazati, da sem prevzel in nesel ilegalno literaturo v Ljubljano. Drugič leta 1939, ker sem podpisal manifest pod naslovom »Kaj hočemo« in poziv za ustanovitev delavsko-kmečke stranke. Tretjič pa februarja 1940, ko sem bil odpeljan z drugimi tovariši v konfinacijo v Bilečo, kjer sem bil devet mesecev. To aretacijo in pa akcijo občinskega odbora za našo izpustitev je oblast vzela za povod za razpust občinskega odbora. Jeseniški komunisti so organizirali široke akcije za izpustitev iz Bileče in za razpust taborišča.

V začetku leta 1941 je bilo 47 naših tovarišev, med njimi večina komunistov, odvedenih v vojaško koncentracijsko taborišče Ivanjica v Medžurečju. Tik pred napadom Nemčije na našo državo smo organizirali prostovoljce za odhod v vojsko. Odšlo nas je nekaj čez 40. Po okupaciji smo začeli zbirati orožje in se pripravljati za organiziran odpor proti okupatorju. Medtem sem padel v roke Gestapu in bil skupno z drugimi zaprt v Begunjah. Nekateri od teh so nas poslali v taborišče Kraut na Koroškem, od koder nas je pet pobegnilo 1. avgusta 1941 in se priključilo partizanom.

Ugotovitve kongresa, izražene v manifestu o nevarnosti fašizma, so okupatorji hitro potrdili s svojimi dejanji in pokazali, kakšno usodo so namenili našemu narodu. Množični upor slovenskih ljudskih množic proti sovražniku pa je potrdil pravilnost poti vseljidske enotnosti in neizbežnost brezkompromisnega boja za narodno in socialno svobodo. V tem se odraža zgodovinski pomen sklepa ustanovnega kongresa KPS. Ti sklepi so bili izhodišče naše nadaljnje borbe. Izvajanje teh je rodilo tako enotnost ljudskih množic, da smo se sicer majhen narod lahko uprli takrat najmočnejši vojni sili.

V tem boju pa so skupno z drugimi borci tudi jeseniški komunisti dali pomemben delež in plačevali težak krvni davek za našo svobodo. Saj so skoraj vsi predvojni jeseniški komunisti padli v NOB, ali pa izgubili življenje kot žrtve fašističnega terorja. Vseh se v teh dneh, ko praznujemo obletnico ustanovnega kongresa, s ponosom in hvaležnostjo spominjamo.

Po spominu in drugih virih napisal Vencelj Perko

Na osnovi člena 221 statuta Železarnice Jesenice objavljamo razpis za delovno mesto

VODJA CENTRALNE PRIPRAVE DELA —
tehnični sektor ZJ
POGOJI:

Kandidati za razpisano delovno mesto morajo imeti dovršeno Metalurško fakulteto in 5 let prakse ali srednjo šolo metalurške stroke z 10-letno prakso na področju vodenja in organiziranja proizvodnje v železarnstvu.

Prijave z vso ustrezno dokumentacijo naj kandidati pošljejo do 12. maja 1967 na vodstvo kadrovskega sektorja Železarnice Jesenice.

Kadrovski sektor

Aktiv ZK o delitvi OD

24. t. m. je bil aktiv komunistov, ki je obravnaval predlog stališč, ki jih je pripravila skupina pri TK ZKS. Na aktivu so bili navzoči člani ZK, ki delajo v DS, UO, TK ZK, ZK ZMS, TO sindikata, predsedniki sindikalnih odborov, mladinskih aktivov ter sekretarji OOKZ.

Ko je TK ZKS pričel z reorganizacijo ZK je stremel predvsem za tem, da bi našel oblike dela, ki bodo komunistom omogočile učinkovitejše posegati v formiranje stališč do posameznih vprašanj v podjetju kot celoti. Potrebno je bilo poiskati tak način dela ZK, da bodo komunisti intenzivneje spodbujali procese, ki bodo zagotavljali sistematično odstranjevanje slabosti ne samo v sistemu nagrajevanja ampak tudi na področju proizvodnih, poslovnih, samoupravnih in drugih vprašanj v železarni.

Vsebinsko bogata in konstruktivna diskusija na aktivu je potrdila pomen dobre

priprave organiziranih razgovorov. Prisotni na aktivu so opozarjali na številna vprašanja, ki jih bomo morali v železarni nujno rešiti, če bomo želeli trajneje in stimulativneje reševati sistem nagrajevanja. Govorniki so se zavzemali za usklajevanje meril nagrajevanja s težnjami železarn, da postane proizvajalec kvalitetnih jekel. Posebno je bilo poudarjeno, da morajo biti ceniki v denarju izražena vrednost kompleksno vložnega dela v posamezni proizvod. Težave v sedanjem sistemu nagrajevanja povzročajo premalo strokovno določeni ceniki, ki pogosto niso odraz potrebne vložnega dela za posa-

mezne proizvode ali faze predelave.

Govorniki so opozorili tudi na organizacijsko tehnološke slabosti, ki jih bo potrebno intenzivneje odpravljati zato, da bi uredili ne samo poslovne odnose med železarno in kupci ampak tudi med delovnimi enotami v železarni. Objektivno postavljeni kriteriji za čistejšo poslovne odnose med DE so osnova za primerjavo uspešnosti dela posameznih DE, s tem pa tudi za pravičnejšo delitev ustvarjenih OD. Strokovno določena analitična ocena, obračunske postavke, tehnični normativi časa in dela morajo postati zakon, ki se spreminja le takrat kadar se spremenijo pogoji dela. Postopek za spreminjanje meril nagrajevanja bo moral biti podrobno določen, ker je le tako mogoče zagotoviti trajnejšo veljavo sprejetega sistema nagrajevanja.

Aktiv je podrobno obravnaval tudi ostala stališča grupe, ki so bila objavljena v »Železarnju« in sprejel sklep, da grupa pripravi konkretne predloge za sejo DS. Delavski svet naj bi sprejel ustrezne sklepe s konkretnimi zadolžitvami strokovnim službam. Sekretarji OOKZ bodo do sredine maja sklicali sestanke OOKZ ter dali iniciativo za širšo razpravo v kolektivu. Priporočila in predloge razprave v kolektivu bo analizirala grupa pri TK ZKS, ki ima nalogo spremljati izvrševanje in ukrepanje po predlogih, ki jih bo sprejel DS.

E. T.

Za odkup in ureditev Finž arjeve rojstne hiše so prispevali

Pionirski odred osnovne šole Ketteja in Murna Ljubljana, Koširjeva 2 — 507; Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana, Gregorčičeva 16 — 278.54; Uradni list SRS, sklad skupne porabe, Ljubljana — 300; Bruna Kočar, Induplati Jarše — 10; Pionirski odred osnovne šole Hotič — 88; Tehniški muzej železarnice Jesenice — 36; Goriški muzej Nova Gorica, — Grad Kromberg — 32; Osnovna šola A. T. Linhart Radovljica — 1.023.20; Zavod za

varjenje, Ljubljana, Ptujška 19 — 120; Kolektiv uslužbenec »Gradiš« OGP Ljubljana, Šmartinska 100/h — 50;

Do 26. aprila 1967 je bilo zbranih skupno 10.031.48 N din.

Za prispevke se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo!

Prispevke nakazujte na žiro račun: 5153-679-2135 ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBČINE JESENICE, sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše.

Dosedanji rezultati ...

(nadaljevanje z 11. strani)

da so doseženi nekateri pomembni rezultati. Z večjo prizadevnostjo in globokim razumevanjem potrebe pospeševanja teh procesov vseh sodelujočih, bi lahko dosegli znatno večje rezultate. Kaže, da nekaterim še ni popolnoma jasna situacija v kateri se nahajamo v sedanji fazi gospodarske reforme. Resna ovira v poglobljanju sodelovanja v smeri integracijskih procesov je vsekakor dejstvo, da na problemih izključno delajo kadri iz operativnih služb, ki imajo vse poglede in prizadevanja uprta v vsakodnevne probleme in se težje pripravijo, da bi pristopili k postavljenim nalogam na podlagi določenih analiz.

Do tega rezultata so prišli tudi direktorji vseh teh železarn na svojem rednem sestanku, na katerem so pregledali rezultate dosedanjega sodelovanja slovenskih železarn. Ugotovili so, da je za naslednjo stopnjo sodelovanja potrebno imeti ekonomsko studijo, ki bo vsem trem kolektivom in zuna-

njim faktorjem pokazala prednosti sodelovanja vključno z integracijo. Za ugovarjanje raznim zaviralnim faktorjem je potrebno skrbno pripravljeno dokazno gradivo. Tak ekonomski studij z vso potrebno avtoriteto pa je najbolje, da izdela zato specializirana institucija. Direktorji slovenskih železarn so se dogovorili, da to nalogo zaupajo v izvršitev Institutu za ekonomske raziskave SRS v Ljubljani.

Od omenjenega Instituta je zahtevana ustrezna ponudba s točno preciziranimi nalogami. Institut za ekonomsko raziskovanje je v tem smislu že dal ustrezno ponudbo, pri tem je pa interesantno dejstvo, da izdelava te naloge prevzame v kooperaciji z Ekonomskim institutom Hrvatske, kar kaže, da tudi na tem področju ne gre brez integracijskih procesov.

Med tem, ko se oblike sodelovanja in ideje za nadaljnje akcije v slovenskem merilu razvijajo tako kot je zgoraj opisano, pa nam sedanje zelo hitro zaostrovanje situacije na tržišču v vidu vse večjih problemov v

plasmanu izdelkov zaradi vse večjega uvoza, težav s katerimi se borijo potrošniki naših izdelkov, zelo težke finančne situacije, ki se povečujejo z verizno reakcijo, nalaga, da nujno pristopimo k razmišljanju o rešitvah v okviru vseh železarn v SFRJ, ker nam položaj jasno kaže, da brez tesnejšega sodelovanja v smeri integracijskih gibanj, tudi v tem okvirju ne bo mogoče mimo iti. Zato se tudi v okviru Združenja jugoslovanskih železarn že intenzivno izvajajo konkretni dogovori med železarnami, ki morajo rešiti širše probleme položaja panoge kot celote glede nadaljnje izgradnje s smotrnim povezovanjem in izkoriščanjem kapacitet, bilansiranjem celotne potrošnje, skupno izvozno politiko zlasti na področju metalurške menjave z vzhodom, reševanje problemov uvoza jekla potom konzorcijske prodajne politike v celoti vključno z razmejevanjem operativnih proizvodnih programov. Ta vprašanja pa naj ostanejo kot gradivo za enega od naslednjih člankov.

Valiko Erjavšek

Zadnje srečanje s prvoborcem Viktorjem Stražišar-jem-Silvestrom

Viktor Stražišar se je rodil 24. aprila 1906. leta v delavski družini na Jesenicah. Oče je že zgodaj umrl in zapustil šest nepreskrbljenih otrok. Breme in skrb za družino sta padla na mater. Tako so Viktor in ostali že v zgodnji mladosti občutili bedo delavskega otroka — proletarca. Mati je otroke vzgajala v naprednem duhu. Zato so se vsi in tudi Viktor že v zgodnji mladosti vključili v napredne delavske vrste. Bil je član jeseniške »Svobode« in je deloval v več odsekih. Najbolj pa se je oprijel dela v knjižnici in jo z uspehom vodil vrsto let. Izpopolnil jo je s socialno in marksistično literaturo. Mnogo je čital, predvsem marksistično literaturo, zato je postal neomajen in vnet bорец za delavske pravice. Na Javorniku, kjer je bil zaposlen, je delal tudi v strokovni organizaciji SMRJ in bil njen funkcionar. Postal je viden kulturni in politični delavec v delavskem gibanju na Jesenicah.

Zaradi odkritega nastopa v korist delavstva v tovarni ga je KID leta 1937 odpustila. Dalj časa je bil brez stalne zaposlitve. Pozneje se je preživljal s prodajanjem zelenjave na Jesenicah. Ženo je imel iz napredne delavske družine, ki ga je razumela in v vsem podpirala, da se je lahko ves posvetil političnemu delu. Bil je član KPJ ter bil zaradi tega preganjan od tedanjih političnih oblasti. Leta 1941 je bil konfiniran v koncentracijskem taborišču v Ivanjici, od koder se je vrnil tik pred okupacijo.

Že v maju l. 1941 je odšel v partizane. Bil je med prvimi, ki so prižgali plamenico upora proti nemškemu fašističnemu nasilju. Letos v marcu je poteklo 25 let od najinega zadnjega srečanja. Tega srečanja se še danes živo spominjam.

V drugi polovici marca 1942 sem imel zvezo s partizani na levem bregu Save (»Zaštreka«) nedaleč od Drakslerjeve hiše. Bil je lep pomladanski dan. Toplo sonce je ogrelo naravo in iz zemlje so pognale prve pomladanske cvetlice, znanilke prebujajoče se pomladi. Le v Mežaklijo so še ostale tu in tam snežne zaplate, ki so spominjale na minulo zimo. Na zvezo sem prišel že pred dogovorjenim časom. Napeto sem poslušal, da bi zaslišal korake ali šelest suhega listja, ki bi me opozoril na

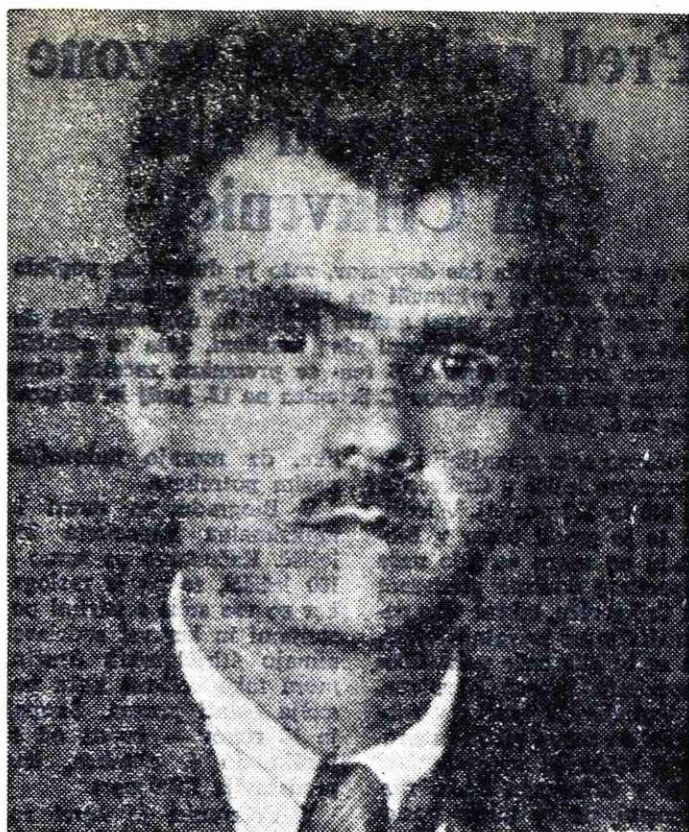
prišleca. Oziral sem se zdaj v strmi breg Jelenkamna, zdaj v dolino, da me ne preseneti nepoklican gost. Tudi nemških patrulj sem se bal, ker so pogosto hodile in oprezale za partizani. Leto 1942 je bilo najtežje leto nemške okupacije. Paziti si moral na vsak korak in vsako izgovorjeno besedo v družbi. Takrat je bila OF šele v razvoju. Bili so le redki, ki so že aktivno pomagali osvobodilnemu pokretu.

Ko sem tako premišljeval, sem nenadoma zagledal kakih pet metrov pred seboj Viktorja. Razveselil sem se ga, ko sva se po dolgem času zopet srečala. Stopila sva si naproti in si prijateljsko stisnila roki v pozdrav. Obleden je bil v ponošeno obleko. Na glavi je imel klobuk z navzdol zavihanimi kraji, ki so kazali sledove dežja, ki ga v tem letnem času ponavadi ni malo. Oči je imel vdrtle in utrujene, lica pa zagorela in upadla. Uganil je moje misli in dejal: »Veš, zadnje čase so zelo pogoste hajke. Komaj smo se izvele iz one na Stolu, se prebili do Črnega vrha, da si nekoliko odpočijemo, že smo padli v drugo. Taborili smo v svislih na Šrajevem rovtu. Tu so nas tudi napadli. Bilo je v zgodnji jutranji uri, ko nas obvesti stražar, da sliši šum, kot da se nekdo vozi na smučeh. Takoj smo odšli na greben Šrajevga rovtu, od koder bi se

laže umaknili. Komaj pa smo dosegli vrh rovtu, so Nemci že obkoljevali senik. Ni se jim posrečilo, da bi nas presenetili. Še danes ne vem ali je šlo za izdajo ali naključje, da so obkolili ravno Šrajev senik. Napadalec je bilo veliko, tako da na kak večji odpor ni bilo misliti. Umikali smo se v smeri proti Sedmim grabnom pod Črnim vrhom. Bil sem zadnji v koloni. Skušal sem zabrisati sledi v snegu, ki ga je bilo takrat še precej. Naenkrat sem začutil, da me je nekaj spekle v nogi. Klecnil sem in ugotovil, da sem dobil strel skozi obe nogi. Ni bilo časa, da bi si jih obvezal. Pokalo je iz vseh strani. S pomočjo Franca Konoblja - Slovenka sem se s težavo zavlekel pod neki previs, ki je nudil dobro skrivališče. Tam sva ostala do poznega popoldneva. Na večer smo se zbrali in ugotovili, da manjka le eden, ki je bil ujet. Vsi ostali pa smo bili zopet skupaj. Še isti dan so me oddali na zdravljenje na Jesenice. Zdaj sem za silo zdrav in najhuje je za mano.« To pojasnilo mi je zado stovalo, da sem razumel, zakaj ni tako živahen kot nekdanj.

Sedla sva pod bližnje drevo in pogovor je tekel dalje. Govorila sva o borbi z okupatorjem in o domačih izdajalcih. Trdno je bil prepričan o zmagi zaveznikov in porazu fašizma.

»Težka je borba, še strašnejše bi bilo suženjstvo pod tujim jarmom,« je govoril. »Zato moramo vzdržati za vsako ceno, razširiti iskro upora, ki je že močno zažarela. V vsako mesto in v poslednjo vas naše domovine moramo ponesti in zasejati upor. Prav tako pa bomo morali zaostri borbo proti vsem in vsakomur, ki bi se spozabil in postal izdajalec slovenskega naroda. Brez kompromisa moramo v kali

zatreti vsak poizkus izdajstva izdajalce pa najstrože kaznovati. Borba bo še dolga in neizprosna. Sedaj se odloča o tem, kakšna bo prihodnost človeštva, posebno še slovenskega naroda.« Ni dosti razmišljal. Besede so dobesedno vrele iz njegovih ust in videl sem, da verjame v tisto, kar govori. Dal mi je še nekaj napotkov o ustanavljanju trojke in delu OF. Le-ta naj bi zajela širok krog jeseniškega prebivalstva in še posebej delavstva v tovarni. Ko sva se razšla in odhitela vsak svojo pot, mi je še od daleč pomahal z roko v pozdrav. Nisem slutil, da je to najino zadnje srečanje. Minil je teden in spet sem odšel na dogovorjeni sestanek. Bil sem prepričan, da se zopet srečava. A njega ni bilo. Namesto njega je prišel Karel Preželj. Takoj ga povprašam po Viktorju. Obotavljanje mi je povedal, da je bil po nalogu Partije premeščen. Kam, mi ni povedal. Pozneje sem izvedel,

da je odšel na področje Kamnika, kjer je prevzel od Naceta Strlekarja dolžnosti okrožnega sekretarja KPS za Kamnik. Tudi tam je imel mnogo uspeha pri delu. Postavil je trdne temelje OF in poživil politično dejavnost. Žal, da je bilo njegovo delo v okraju Kamnik zelo kratko. Komaj leto dni po prihodu je dne 19. aprila 1943 padel v borbi z Nemci na Kalovcu pri Kamniku.

Končal je svojo življenjsko pot, še predno je dosegel cilj, o katerem je toliko govoril in za katerega je toliko žrtvoval. Zapustil je svoje najdražje brez slovesa. Po njegovi smrti je politično delo v Kamniškem okrožju za nekaj časa skoraj zamrlo. Viktor Stražišar - Silvester je bil eden najzvestejših sinov naše domovine. Bil je dober organizator in neuklonljiv borec za enakopravnost ponižanega in zatiranega človeka. Ljubil je svobodo in za njo je daroval tudi lastno življenje.

France Skrlj

Vdor Prešernove brigade na Jesenice

Bilo je meseca julija 1944, ko je dobila brigada nalogo, da odvzame Nemcem delovno silo, katero so pripeljali iz Francije. Prešernova brigada je bila za sovražnika trn v peti na Gorenjskem. Kjer koli se je pojavila, je sovražnik ostrmel in ukrenil vse potrebno, da se zavaruje pred nepričakovanim napadom. Kadarkoli se je brigada lotila sovražnikove postojanke, jo je tudi uničila. Ko je za to zvedel Rösener, da se brigada pojavlja na Gorenjskem, je ukrenil vse potrebno, da se zavarujejo njihove enote ali v večini primerov brez uspeha. Brigada se je pod vodstvom svojega komandanta Rudija Hriberška — Svaruna, sedaj generala in narodnega

heroja, pojavila tako bliskovito ter udarila ali uničila postojanko, da je bil sam Rösener presenečen nad svojimi podrejenimi komandanti, ker so bili v večini primerov neuspešni ali prepozni, da karkoli ukrenejo za svojo varnost. Kakor se je brigada bliskovito pojavila, tako je tudi nenadoma izginila v neznano smer.

Dne 19. julija 1944 je brigada prodrla celo na Jesenice. Nemci sigurno niso nikoli kaj takega pričakovali. Po načrtu štaba brigad bi morala brigada uničiti tudi razne objekte jeseniške železarne. Ker pa je bil to zelo tvegan načrt, je štab to zamisel opustil. Prvič: Jesenice se nahajajo v dolini, obdani

z leve in desne strani s strmimi področjem, kar bi brigadi zelo otežkočilo umik in drugič: zaradi močne sovražne postojanke s protiletalsko artilerijo. Brigada ne bi mogla sprejeti borbe večjega obsega z ozirom na strateški položaj, ki ga imajo Jesenice in z ozirom na gostoto postojank okupatorja okoli njih. Tako se je štab brigade odločil, da v sodelovanju sekretarja okrožnega komiteja KPS tov. Aleša Jelenca in političnih delavcev terena izvede samo mobilizacijo Francozov in Dolenjcev, ki so stanovali v barakah Podmežakljo in ki so bili za okupatorja zelo dragocena delovna sila.

Brigada je brez vsakih za-

pletov prispela s Primorske prek Jelovice na Pokljuko 19. 7. 1944 v jutranjih urah. Sovražnik ni niti slutil, da se brigada nahaja v bližini gestapovskega gnezda za Gorenjsko. Nikjer ni bilo slišati o kakšnem sovražnem premiku večjega obsega in to je bil štabu brigade dokaz, da se Nemcem še sanja ne, kje se nahaja brigada. Obvestila naše obveščevalne službe so bila za brigado dokaj ugodna.

V večernih urah se je brigada spustila po strmih pobočjih Pokljuke v Spodnjo Radovno in v Radovni pustila I. bataljon za varnost za morebitno presenečenje iz smeri Gorje in Bled. Na tem območju sta se nahajali dve močni sovražni postojanki in bi brigadi lahko presekali pot iz iste smeri, če bi brigada naletela na Jesenicah na ka-

kršenkoli odpor. Ko smo prispeli na vrh Mežaklje, se je drugi bataljon ločil od tretjega. Tretji bataljon, v katerem sem bil tudi jaz, je odšel v smeri Poljane, drugi pa levo proti vrhu Mežaklje in se spustil po strmih pobočjih do Žvagna na Plavžu. Ko smo prišli s tretjim bataljonom nad Poljane, so se nam pridružili terenci s tega sektorja. Dogovorili so se z dvema članoma štaba za končni premik v dolino do barak, v katerih so stanovali Francozi.

Po kratkem posvetovanju se je bataljon spustil v Podmežakljo. Do barak smo stopali skrajno previdno in v velikih presledkih. Malo pred barakami se je kar naenkrat prižgala močna luč. Takrat sem mislil, zdaj, zdaj bodo Nemci vžgali po nas. Toda trenutni strah je minil, saj je bil le slučaj, da so v to-

Pred pričetkom sezone v Biogradu n/m in Crikvenici

Hitro se nam bliža čas dopustov, zato je dobro, da pogledamo, kako smo se pripravili na predstoječo sezono. Ker nam že več let nazaj analiza prikazuje, da počitniški domovi v prvi in drugi izmeni niso zasedeni, smo se odločili, da prvo izmeno ukinemo. S tem se premakne začetek obratovanja počitniških domov Crikvenica na 12. junij in Biograd n/m na 6. junij.

Istočasno smo zmanjšali tudi kapaciteto ležišč v Crikvenici od 140 na 120 postelj. V letih, ko se je gradil tabor v Biogradu na moru so bile naše kapacitete odvisne predvsem od Crikvenice, takrat smo namenjali čimveč privatnih ležišč, da ne bi bile naše počitniške kapacitete preveč okrnjene. Z dograditvijo tabora v Biogradu na moru pa je ta problem rešen in se počitniški dom v Crikvenici lahko razbremenil, da bo lahko posloval v normalnih pogojih z ozirom na kapaciteto kuhinje in jedilnice.

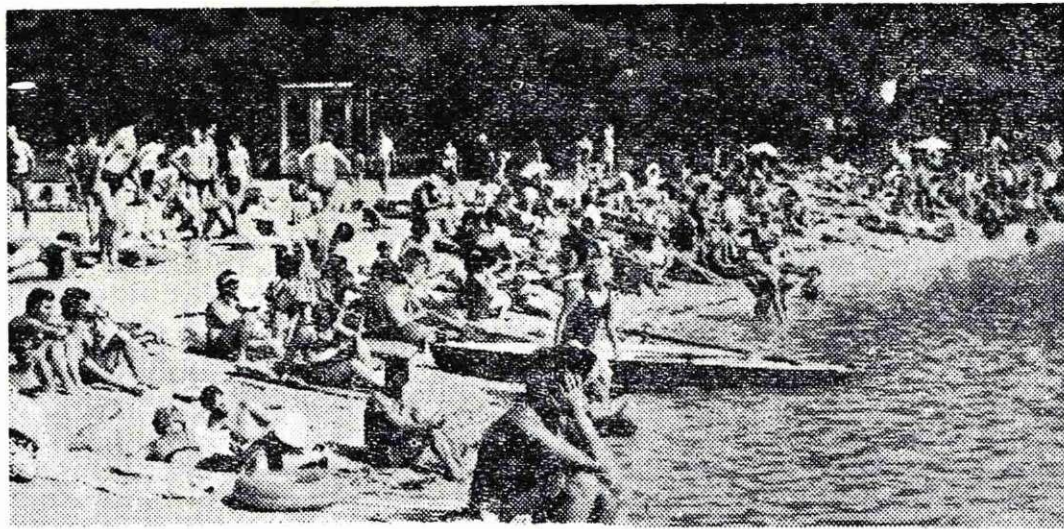
Naše kapacitete so tako ve-

like, da morajo zadovoljiti našim potrebam.

V Biogradu na moru je maksimalna kapaciteta 240 ležišč. Računamo pa samo s 180 ležišči, to pa iz razloga, ker so vse sobe s štirimi posteljami in ker vsi sodelavci nimajo štiričlanskih družin, mora tako večkrat kaka postelja ostati prazna. Skupaj je 10 rokov — izmen od 6. junija do 4. oktobra, kar predstavlja 1.800 mest.

V Crikvenici je devet rokov — izmen od 12. junija do 28. septembra, kar predstavlja 1.020 mest.

Cene se nasproti lanskemu

Le kratek čas nas še loči od nove kopalne sezone

letu niso spremenile, ukinjena je samo cena po regresu, ta pa nam ni več potrebna, ker je itak vsak član kolektiva upravičen do regresa, za sebe in nepreskrbljene svoje, čim izpolni pogoj, da ima 11 mesecev delovne dobe v železarni Jesenice in da ima 10 dni dopusta skupaj oziroma 7 dni za one, ki ga imajo skupaj 14 dni.

Cene za člane kolektiva in njihove nepreskrbljene svoje so:

Crikvenica v glavni sezoni 1.500 S din
v pred in posezoni 1250 S din
Biograd na moru v glavni sezoni 1250 S din
v pred in posezoni 1000 S din

Otroci rojeni do 1.1. 1965 in do 10 let starosti imajo 50 % popusta. Otroci rojeni po 1.1. 1965 ne morejo koristiti uslug počitniških domov.

Za avtobusni prevoz je na-rejena pogodba s podjetjem Ljubljana-transport — poslovna enota Jesenice. Turi-stični biro omenjenega pod-jetja vrši vse rezervacije za prevoze v Biograd na moru in v Crikvenico. Vplačila in rezervacije bodo izdajali 12 dni pred potovanjem na dopust.

Omenim naj še nekaj po-drobnosti iz same pogodbe, s katerimi je dobro, da se

člani kolektiva, kateri bodo potovali z avtobusi na dopust seznanijo.

IV. točka: Sporazumno se določi ceno prevoza za eno osebo v eno smer in to:

Jesenice—Crikvenica 23,00 N din
Jesenice—Biograd na moru 50,70 N din

V prevoznih cenah je vračun-an prevoz do počitniškega doma, rezervacija sedeža in prevoz prtljage. Otroci do 4. leta starosti imajo brezplačen prevoz, vendar brez pravice do sedeža, od 4. do 10. leta pa s polovično vozovnico in pravo do sedeža.

VI. točka, v primeru bole-zni ali smrtnega slučaja po-vrne prevoznik potniku, ki je ob odhodu na letni oddih dvignil povratno vozovnico in ki se predčasno vrača, stroške prevoza drugega prevoznega sredstva s pogojem predložitve ustreznega potrdila o vplačani prevoznini, vendar pa ti stroški ne sme-jo presežati cene prevoza z avtobusom na redni progi, ali 2. razreda brzovalaka.

III. točka. V primeru, da prevoznik ne izpolni pravočasno svoje obveznosti te po-godbe, velja, da je v zamudi z izpolnitvijo obveznosti.

V tem primeru sme sku-pina, ki čaka na prevoz po

izbiri koristiti prevozno sred-stvo na račun prevoznika. Po-leg tega lahko zahtevajo od prevoznika plačilo dnevnic, ki so predpisane za službena potovanja, kakor tudi povrni-tev škode, ki so jo utrpeli zaradi neizpolnjene pogodbe-ne obveznosti, kot so izguba dneve in drugo.

IX. točka. Določilo pred-hodne točke pa se ne more uporabiti v primerih odsto-panja od določenega voznega reda v slučaju višje sile in upravnih ukrepov kot so pre-poved ali omejitev prevoza.

X. točka. Prevoznik se ob-vezuje, da bo opravil prevoze vseh skupin, tudi prve v od-hodu in zadnje v povratku vendar s pogojem, če se bo priglasilo več kot 8 potnikov.

Vozni red avtobusov je sle-deč:

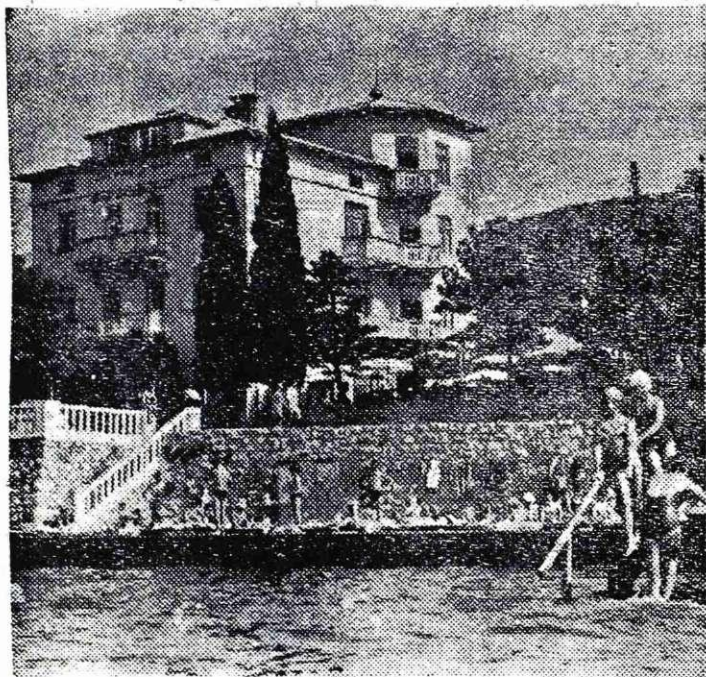
Biograd na moru: odhod z Jesenic je en dan pred na-stopom dopusta ob 23. uri s prihodom v Biograd na mo-ru naslednji dan ob 9. uri. Povratek iz Biograda na mo-ru ob 11. uri s prihodom na Jesenice do 22. ure.

Crikvenica: Odhod z Jese-nic ob 6. uri s prihodom v Crikvenico do 11. ure, od ko-der je nato tudi takoj povra-tek nazaj na Jesenice.

Tisti, katerim morska kli-ma ne ustreza, pa se lahko poslužijo vikenda v Bohinju. Z gradbenim podjetjem »Sa-va« Jesenice smo tudi letos zamenjali nekaj mest, s tem, da smo jim odstopili mesta v Biogradu na moru, oni pa so nam odstopili vikend hi-šico v Bohinju — Ribčev laz. Vikend hišica je solidno ure-jena, ima 3 prostore, 7 le-žišč, kuhinjo, toplo in mrzlo vodo itd. Vikend v Bohinju se lahko koristi od 1.6. da-lje do konca septembra, roki so neodrejeni. Vsi interese-nti naj se zglasijo na sindikatu zaradi rezervacije. V vikendu je na voljo tudi posoda, tako, da si gosti lahko sami ku-hajo, če pa jim to ne ustreza se lahko hranijo v bližnjem hotelu. Cena je 200 starih dinarjev za ležišče dnevno.

Vsa organizacija za solidno poslovanje počitniških do-mov in dobro počutje gostov je pripravljena. Želimo, da se teh ugodnosti, katere se nudijo, poslužijo čim več čla-nov kolektiva.

Predsednik komisije:
Hlebanja Jože

V počitniških domovih si bomo nabrali novih moči

varni prižgali večjo luč, ki pa je bila za nas dobrodošla, saj je bilo zaradi splošne zatem-nitve temno kot v rogu. Tako smo vsaj lažje prišli v to delavsko naselje. Francozi so bili skoraj vsi že pripravljeni, razen nekaterih. Ostale smo hitro zbrali ter jim z rokami dopovedovali, da gredo z na-mi. Nihče se ni niti poskušal braniti. Vse je bilo mirno, tako smo brez zapletov z na-novo mobiliziranimi krenili nazaj proti Poljanam. Nad Poljanami je dal takratni vr-šilec dolžnosti komandanta brigade Karel Leskovec po-čitek. Kolona je posedla. Ura je bila že zgodaj zjutraj. Pri-čel je rosiati dež. Utrujen od dolge poti sem začel že kar malo dremati.

Kar naenkrat zaslišimo močno detonacijo, takoj nato so se prižgali protiletalski žarometi na Jesenicah. Vide-lo se je kot podnevi in začeli so že streljati v Mežakljo.

Kaj so videli tam v pečinah, je bila pač njihova stvar. Mi smo takrat bili že daleč proč, da nam topovi niso mogli do živoga. Komandant Leskovec je ukazal premik naprej pro-ti Mežaklji, prek Radovne na Pokljuko. Ko smo bili že z vsemi Francozi na Pokljuki, smo še vedno slišali nemške protiletalske topove, da stre-ljajo po Mežaklji.

Drugi bataljon ni imel to-liko sreče kot mi. Ta bata-ljon je mobiliziral v barakah ki so bile v bližini kamno-loma. Patrole tega bataljona so naleteli na nemško pa-trolo in tako je prišlo do presenečenja. Nemci na Je-senicah so bili takoj alarmi-rani. Ta bataljon se je moral hitro umakniti po strminah Mežaklje. Že proti vrhu so jih tudi opazili Nemci in za-čeli streljati nanje s proti-letalskimi topovi, toda brez uspeha. Bataljon ni imel žr-tev. Nekje na vrhu Mežaklje

so Nemci ta bataljon prestre-gli, da niso mogli svoje na-loge dokončati. Prišli so v zasedo z vsemi na novo mo-biliziranimi delavci, ki so bili večina Dolenjci, ti so se razbežali in se raje ponovno vrnili k Nemcem na Jesenice. Kasneje so prišli do nas na Pokljuko z ostanki mobilizi-rancev.

Na Pokljuki smo se dobro spočili in nahranili ter v ve-černih urah odšli v Bohinj-sko dolino. Med potjo smo zažgali hotel Sv. Janez, v ka-terem so Nemci hoteli nare-diti svojo postojanko. V tem hotelu so bile tudi neke Nem-ke. Naši so jim lepo povedali, da naj se odstranijo in naj odidejo kamorkoli. Povedali so jim to na dostojen način, tako da so še po Gorenjskem kasneje govorili, da so ban-diti zelo dostojni ljudje, da so z njimi lepo ravnali in jim niso ničesar naredili. Nemcem ta govorica njihovih

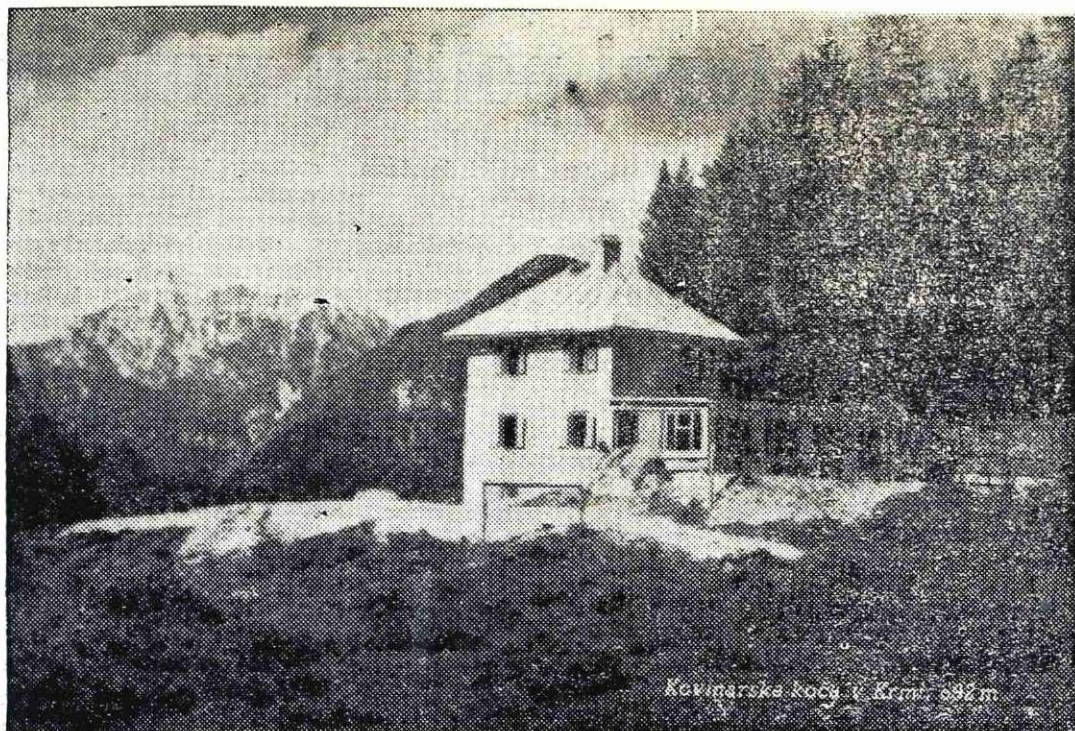
deklet ni bila po volji, zato so jih potem preselili nekam v centralno Nemčijo, da jim tukaj ne bi škodovali s tem, kar so dobrega govorili o partizanih v Sloveniji.

Tako smo v jutranjih urah 21. junija krenili naprej proti Jelovici. Ko smo prišli na Ravne nad Bistrico, so nas iz postojanke opazili in začeli na nas streljati. Umaknili smo se malo višje v smeri Črna prst, da so nas izgubili iz vidika. Za nami jih ni bilo.

Prekoračili smo Jelovico in naslednjega dne prišli v No-vake nad Cerčno. Drugega dne smo odšli naprej v Če-povan, kjer je bil štab 9. kor-pusa; tam smo mobilizirance oddali korpusu, da so jih razporedili v Primorsko bri-gado.

Tako je brigada izpolnila in v celoti izpeljala nalogo štaba korpusa.

Drago Smolej

Kovinarska koča v Krmi je vedno lepo obiskana

20 let planinskega društva na Javorniku

V prvi polovici maja bo Planinsko društvo na Javorniku praznovalo 20-letnico obstoja in delovanja.

Prav je, da ob tem jubileju posvetimo nekaj pozornosti tudi društvu, ki je na Javorniku in Koroški Beli že kmalu po osvoboditvi postalo zanimivo za mnoge prebivalce. Že pred vojno je bilo veliko mladih in tudi starejših ljudi, ki so odhajali ob nedeljah v planine in gore. Tam so si po napornem delu v tovarni nabrali novih moči ter se nadihali svežega planinskega zraka.

Precej ljubiteljev planin je bilobilo vključenih v TK Skala in druge planinske organizacije, takoj po osvoboditvi pa so začeli razmišljati o lastnem društvu, ki naj bi na organiziran način kazalo pot občanom, zlasti še delavcem iz obratov naše železarne, pot v hribe. Načrt oziroma zamisel so uresničili leta 1947. Takrat je bil ustanovni občni zbor društva na katerem so sprejeli delovni program.

V samem začetku so imeli planinci v načrtu, da z lepoto naših krajev v raznih oblikah seznanijo predvsem mlade ljudi. Planinska pre-

davanja s skioptičnimi slikami so bila lepo obiskana, uspeli pa so tudi prvi izleti v naravo. Kmalu so spoznali da bo treba urediti postojanke oziroma planinske koče, kjer bodo našli zavetje člani domačega in sosednjih planinskih društev, razen njih pa tudi mnogi gostje, ki so v vedno večjem številu prihajali v naše planine iz drugih krajev in pozneje tudi iz inozemstva.

Planinci z Javornika in Koroške Bele so se že pred leti lotili nekaterih akcij in jih tudi izvedli ob množični podpori vsega članstva. Naj-

prej so se lotili obnove oziroma izgradnje Kovinarske koče v Krmi. Kmalu za tem je prišla na vrsto Pristava in pred nekaj leti še Staničev dom pod Triglavom. V zadnjih dveh letih so bili planinci z Javornika in Koroške Bele močno angažirani pri izgradnji Prešernove koče na Stolu.

Pri obnovi oziroma izgradnji omenjenih postojank se člani PD niso izkazali le kot dobri planinci, ki se ob nedeljah in včasih tudi med tednom navdušujejo za lepote naših gora, ampak tudi kot zelo dobri gospodarji, organizatorji in graditelji. Težko bi opisali težave, ki so jih morali premostiti, ko so obnavljali in gradili Staničev dom pod Triglavom. Veliko težav so imeli s prenosom težkih tovorov in gradbenega materiala.

Toda le izredni požrtvovalnosti se lahko zahvalijo, da so premagali vse težave in

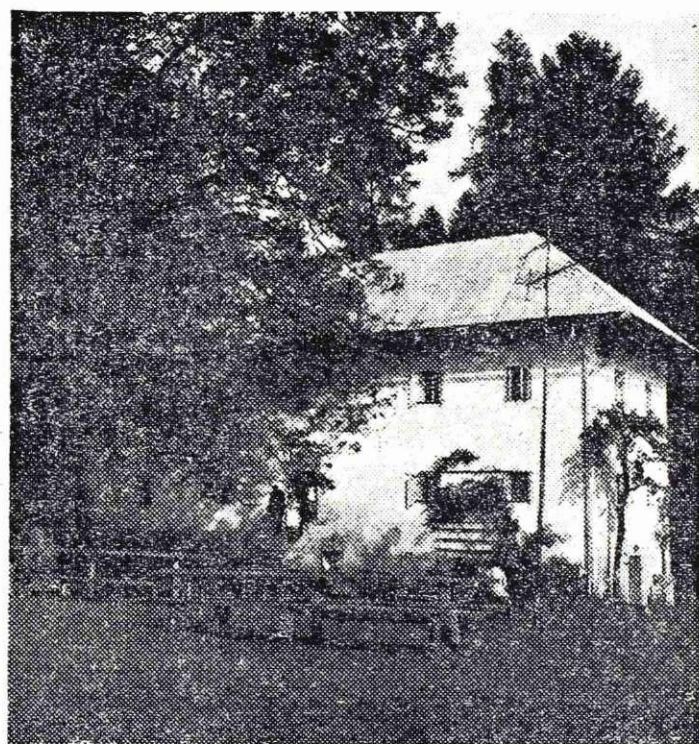
v nekaj letih zgradili Staničev dom, ki je med najlepšimi v Triglavskem pogorju in ga sedaj tudi sami upravljajo. Mnogi obiskovalci Staničevega doma skoraj verjeti ne morejo, da so planinci z Javornika in Koroške Bele v svojem prostem času zgradili dom, ki je lahko v ponos mnogim obiskovalcem, nad njim pa so navdušeni tudi mnogi turisti, ki prihajajo iz drugih držav.

Pristava v Javorniškem rovtu je bila več let namenjena za rekreacijo le nekaterih ljudi, predvsem vodstvenega kadra KID. Na Pristavi je bil dolgo vrsto let absolutni gospodar oskrbnik Polajnar, ki je dobro vedel, kdo se lahko odpočije na Pristavi in tam naučije svežega zraka. Redki so bili delavci iz naše železarne, ki so lahko prestopili prag sedanjega planinskega doma na Pristavi. Znani so primeri, da so delavci iz jesenjske železarne, ki so po naročilu nosili nahrbtnike za lastnike podjet-

nince iz naših krajev in iz Avstrije, ki so stalni gostje v gorah.

Planinsko društvo na Javorniku je že od vsega začetka skrbelo za pridobivanje in navduševanje mladih ljudi. Njihov mladinski odsek je zelo aktiven in šteje 260 članov. Mladi planinci organizirajo med letom izlete v naravo, sodelujejo pri popravilu in markacijah planinskih poti, se udeležujejo predavanj, skratka pomagajo povsod, kjer je treba. Njihova pomoč je bila in je še dobrodošla pri izgradnji planinskih postojank.

Planinsko društvo si je z požrtvovalnim delom ustvarilo ne le na Javorniku, ampak tudi v republiškem merilu ugled. Planinska zveza Slovenije prišteva planinsko društvo na Javorniku med najmočnejše na Gorenjskem in tudi v Sloveniji. Za svoje požrtvovalno delo pri izpolnjevanju nalog, ki jih društvo nima malo, je bilo v zadnjih letih odlikovanih z zlatim in

V planinskem domu na Pristavi je vedno dovolj planincev in drugih gostov

Staničev dom v Triglavskem pogorju so zgradili javorniški planinci in ga tudi skrbno upravljajo

ja, smeli le do ograje, pozneje pa je njihovo vlogo prevzel oskrbnik Polajnar sam.

Po drugi svetovni vojni so se spremenile razmere tudi na Pristavi. Narcisne poljane odslej niso bile namenjene le nekaterim posameznikom, temveč vsem, ki imajo radi planine in, ki si želijo oddiha po napornem delu. Planinsko društvo se je odločilo, da stavbo, ki je stara več kot 300 let, preuredi v planinsko postojanko. Da so dosegli predvideni načrt, so vložili precej truda in naporov.

Vendar se planinci niso po končani izgradnji omenjenih postojank ustavili in prenehali z delom. V zadnjih dveh letih so zelo intenzivno sodelovali pri izgradnji Prešernove koče na Stolu in jo letos tudi prevzeli v upravljanje. Tako imajo planinci z Javornika na Karavankah kar dve lepi postojanki, ki sta zanimivi ne le za nedeljske izletnike, temveč za številne pla-

srebrnim odličjem PZS 11 članov in 18 članov, ki jih je odlikovala PZJ. Pohvaljenih je bilo 8 članov. Da PZS zelo ceni prizadevanja in napore članov planinskega društva na Javorniku, je dokaz tudi v tem, da so jim zaupali upravljanje Prešernove koče na Stolu. Tako je na minulem občnem zboru ocenil delo planinskega društva predstavnik PZS tov. Klotjčnik.

Ob koncu naj navedemo še nekaj statističnih podatkov o razvoju planinskega društva. Društvo šteje danes prek 800 članov in je po številu članstva najmočnejše društvo na Javorniku. Iz poročil, ki so bila podana ob različnih prilikah, povzemamo, da so za izgradnjo, obnovo in vzdrževanje planinskih postojank potrebovali kar 74 milijonov S dinarjev, od tega so prispevali 38 milijonov S dinarjev za izgradnjo Prešernove koče na Stolu. Po približnih (nadalj. na 19. str.)

Razmišljanja o kulturi in kulturni politiki v občini

»Boj za osvoboditev ljudstva je kulturni boj in kdor ta boj obrekuje, kdor mu podstavlja nečiste cilje, je sovražnik ljudstva in sovražnik kulture.«

(Ivan Cankar: Slovensko ljudstvo in slovenska kultura)

»Ni mogoče trditi, da se te — dejal bi — usodne povezanosti vsega našega socialističnega napredka z nenehnim dviganjem kulturne ravni neposrednega proizvajalca in samoupravitelja zares zmerom v zadostni meri zavedamo.«

(Franc Popit, sekretar IK CK ZKS na zboru samoupraviteljev v Zagorju ob 30-letnici ZKS)

Dokler bo duhovna kultura in z njo vred kulturna vzgoja samo deklaracija, tako dolgo bo treba o njej govoriti in pisati. Gornja citata sem namerno vzel kot uvod v pisanje, ker sta nastala v razdobju 50 let in vsak po svoje potrjuje, da kultura ni nekaj, kar se lahko razvija izven družbenega dogajanja. Kultura je in mora biti sestavni del družbenih prizadevanj za višjo socialistično družbo. Vsaka družbena skupnost, najsi bo, da so to manjše skupnosti ljudi ali nacionalna skupnost, lahko trajno zaživijo skupaj le, če imajo njeni člani nekatere skupne lastnosti. Te lastnosti imenujemo vrednote, ki jih človek dobi v procesu vzgoje in kultiviranja. Ta proces je lahko namenjen ali namenjen. Namenen proces vzgoje in kultiviranja se odvija v vseh vzgojoizobraževalnih zavodih, namenjen (prostovoljen) pa povsod, kjer se ljudje zbira-jo in združujejo: v samo upravnih organih, društvih, organizacijah, klubih, ob televizorju, ob knjigi, v kinu in celo v kavarni ob črni kavi ali na cesti in drugje. Namenen proces imenujemo zato, ker človek v sodelovanju z drugim človekom nehoti sprejema njegove izkušnje, navade, spoznanja, znanje itd. Torej, če so nekatere

skupne lastnosti ali bolj rečeno nekatere moralne vrednote neizogiben pogoj za ustvarjanje socialistične družbe, zakaj potem to področje v naši družbeni praksi ni vrednoteno enako kot so druge družbene veje in dejavnosti?!

KAKO NAJ SE V OBČINI USMERJA KULturna POLITIKA

Z letnimi in razvojnimi družbenimi plani določamo politiko in rezultate razvoja za določeno obdobje. Toda že sam pogled v te načrte nam prepričljivo dokazuje, da je področju družbene nadstavbe zelo skromno zajeto tako po obsegu, kot v politično-vsebinskem pogledu. Ob tem se nam odpira že prvo vprašanje: Kdo in kako naj v občini usmerja kulturno politiko? To pomeni, kako naj razumno in premišljeno usmerjamo, vodimo in upravljamo kulturno dejavnost v občini v interesu družbenih potreb in razvojnih zahtev?!

Če je hotenje naprednih družbenih sil, da naj kultura in kulturna vzgoja služi etičnemu osveščanju človeka, kultiviranju nas vseh, da bomo znali urejati svoje obnašanje in odnose po vrednotah, vzorih in morali, lastni socialistični družbi, potem je to osnova za usmerjanje kul-

turne politike v občini. Na tej osnovi bi morali razvijati obseg dejavnosti, oblikovati vsebino in zagotavljati denarna in druga materialna sredstva. V to pisanje ne vključujem zaradi preobsežnosti namernega procesa vzgoje in kultiviranja, ker je to področje v neki meri programsko urejeno (ne pa tudi v pogledu denarnih in drugih materialnih pogojev), čeprav se organsko povezuje z drugim področjem — nena-merne vzgoje in kultiviranja.

MASA DELOVNIH LJUDI MORA POSTATI TUDI KONSUMENT KULTURE

Te uvodne ugotovitve bi morale biti osnova za presojo, katere kulturne dejavnosti in veje, ki bodo najbolj učinkovito vplivale na kultiviranje delovnih ljudi, bomo razvijali v občini in jim tudi omogočili finančne in materialne pogoje. Katere dejavnost in veje bomo razvijali, da bo masa delovnih ljudi postala konsument te kulture! Ker pri dosedanjem razvoju nismo dovolj upoštevali teh programsko-političnih misli, smo marsikje v kulturno-prosvetnih društvih ostali še na nivoju čitalništva, diletantizma. Smo brez večje presoje gradili predemencionirane kulturne domove na periferiji, v centru pa materialno osnovo zanemarjali. Smo denarna sredstva delili brez določene politike in jih drobili na vse mogoče načine. Ob vsem tem se odpira množica vprašanj, ki jih prepuščam presoji bralcem in kulturno prosvetnim delavcem. Ali so nam na območju mesta, kamor prištevamo tudi Hrušico, Javornik in Koroško Belo ter Blejsko Dobravo, ob tako ugodnih prevoznih možnostih in ob tako silovitem prodoru masovnih komunikacijskih sredstvih (radia, televizije, filma, knjige idr.) potrebne tako razvejane kulturne dejavnosti? Ali je res nujno, da imamo na tako majhnem območju štiri godbe na piha-la, od tega dve zelo podpovprečni? Ali je nujno, da imamo na istem območju ob kvalitetnem gledališču še tri ali štiri dramske družine blizu diletantizmu? Šest ali sedem pevskih zborov brez večjih kvalitet? Ali je nujno, da imamo knjižničarsko dejavnost še vedno tako razve-jeno? Vsa ta vprašanja se povezujejo z drobljenjem denarnih sredstev in končno tudi z drobljenjem kvalitetnih amaterskih kadrov (pevcev, igralcev, godbenikov). Nujna razvojna posledica je, če bomo hoteli, da bo masa delovnih ljudi postala konsument kulture, ne samo producent, da se usmerimo k razvoju kvalitetne kulturne dejavnosti v občini. Vse to pa bo mogoče, če bomo razbili lokalne, včasih zelo primitivne težnje in usmerjali kulturno

dejavnost na osnovi določene politike.

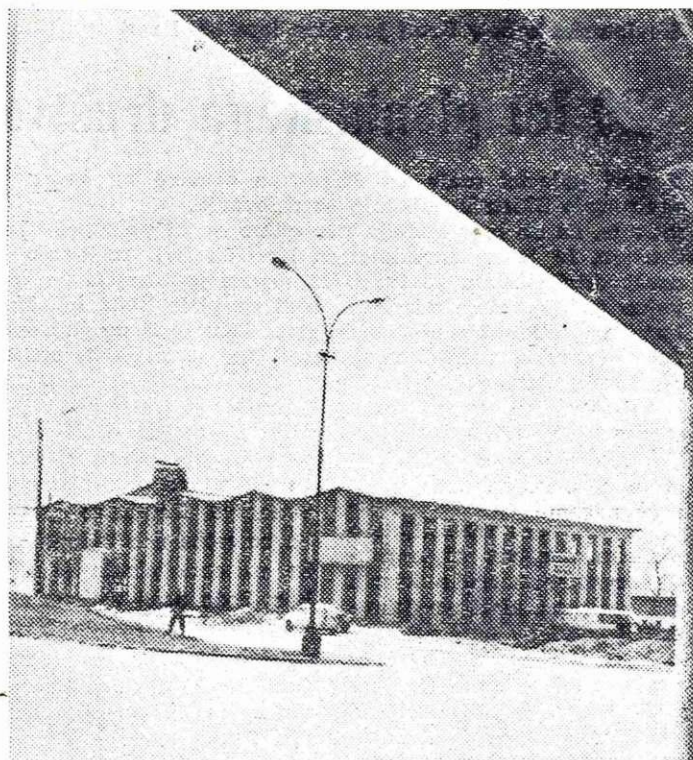
KDO NAJ V OBČINI USMERJA KULturno POLITIKO?

Že po ustavnih določilih občina »zagotavlja materialne in druge pogoje... in usmerja in usklajuje razvoj gospodarstva in družbenih služb... ustvarja pogoje za zadovoljevanje materialnih, socialnih, kulturnih in drugih skupnih potreb občanov.« Besedilo ustave SRS dovolj jasno pravi, da skupščina občine s svojimi organi in službami usmerja, to je določa politiko in usklajuje razvoj družbenih služb, kamor sodi tudi kulturno prosvetna dejavnost.

oblikovanja kulturne politike v občini ni bilo ničesar narajenega. V preteklih letih se je dovolj intenzivno ukvarjal s temi vprašanji svet za kulturno in zveza kulturno prosvetnih organizacij občine. Predvsem z vprašanji: glasbene dejavnosti, knjižničarstva in gledališke dejavnosti. Sprejeti so bili tudi dovolj preudarni zaključki, ki pa se pri delitvi denarja in ustvarjanju materialne osnove ne upoštevajo dovolj, čeprav so bili doseženi že prvi rezultati

KAM USMERITI BODOČA PRIZADEVANJA?

Po dovolj jasni orientaciji ki jo daje sam družbeni raz-

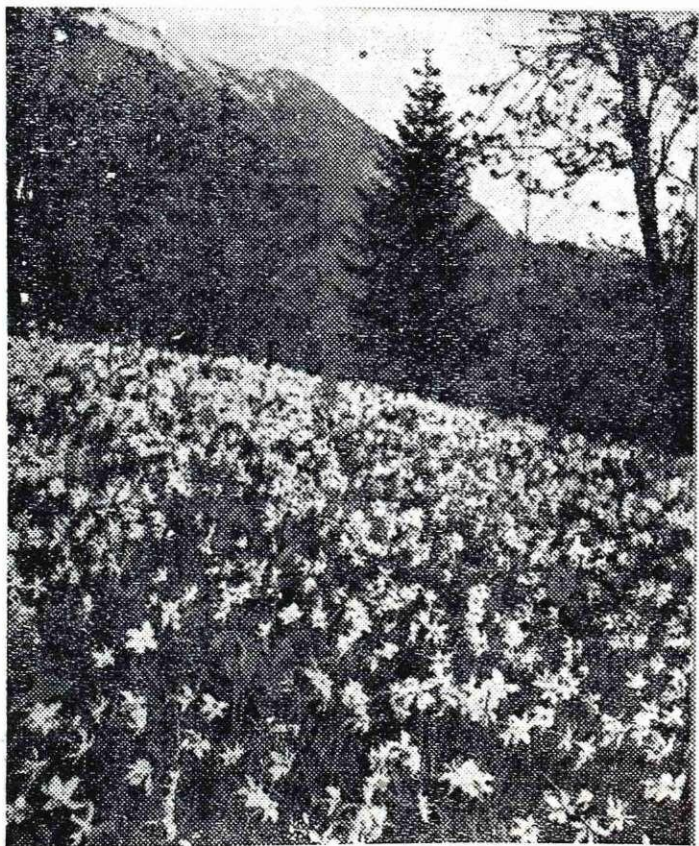
Gradnja kulturnega doma na Javorniku v zaključni fazi

Ob tem pa se nam ponovno odpirajo številne dileme. Denar za kulturo se deli iz različnih virov in poteh in tudi različnih subjektivnih interesih, odvisno pač, koliko privrženec ima posamezna kulturna veja ali društvo v organih, ki delijo denar. Kulturna dejavnost v občini dobiva več denarja izven organov, ki naj bi določali kulturno politiko. To je nedvomno tudi posledica neizdelane kulturne politike v občini. Po nepopolnih in grobih izračunih bo kulturna dejavnost v občini, vključno glasbeno šolo in delavsko univerzo, prejela letos okrog 100 milijonov S dinarjev za osnovno dejavnost, gradnje in vzdrževanje iz raznih virov. Ta denar, združen pri skladu za kulturo SOB, bi razdeljen na osnovi preudarne kulturne politike, lahko predstavljal zadovoljivo materialno osnovo za razvijanje tistih vej in dejavnosti, ki bi najbolj učinkovito služile za etično osveščanje in kultiviranje mase delovnih ljudi.

Ně zanikam, da v pogledu

voj, moramo bodoča prizadevanja usmeriti v razvijanje tistih kulturnih vej in dejavnosti, ki zagotavljajo določeno kvaliteto in ki bodo vključevale vedno večjo maso ljudi kot konsumente kulturnih dobrin. Nedvomno v prvi plan sodi podpora razvoju osrednjih kulturnih dejavnosti: gledališča Tone Čufar, glasbene šole s svojim simfoničnim orkestrom in srednješolskim mladinskim zborom, knjižnici in knjižničarstvu, delavski univerzi, osrednjemu pihalnemu orkestru, razstavnih dejavnosti, folklori in vsem amaterskim skupinam, ki s svojo kvaliteto služijo osnovnim smotrom izvajanja kulturne politike v občini. Vsa načeta vprašanja so namenjena razmišljanju o kulturi in kulturni politiki v občini. Pisanje naj bo tudi skromen prispevek in spodbuda svetu za kulturo, zvezi kulturno prosvetnih organizacij občine in drugim družbeno političnim organizacijam ob izdelavi nujnega projekta kulturne politike v občini.

Jova

Brjide narcis bodo skoraj zamenjale zapozneli sneg

Uporabniki cest

Prejšnji teden so na cesti I. reda skozi Jesenice obnovili cestne označbe. Le-te so namenjene vsem uporabnikom cest — to je voznikom in pešcem — zato je prav, da se vsi na cesti po njih ravnamo.

Želim opozoriti predvsem na to, da označbe na cesti ne zahtevajo določenega režima in discipline samo od voznikov cestnih vozil, temveč tudi od pešcev. Ni prav, da pešci samo kritično opazujemo, kako vozijo vozniki motornih vozil, ter se razburjamo, če pred prehodom za pešce voznik ne ustavi. Tudi pešec mora spoštovati red na cesti, šele takrat ga je tudi upravičen zahtevati od voznikov.

Pešcem so namenjeni na cesti samo pločniki ter posebej označeni prehodi, medtem ko je vse ostalo cestišče, če želimo, da se promet razvija varno in hitro, potrebno motornim vozilom. Nespoštovanje tega ima lahko kaj slabe posledice. V mesecu marcu je bilo na cestah naše občine osem nesreč in pri tem so bili soudeleženi trije pešci. Dva pa sta bila poškodovana zaradi tega, ker sta prečkala cestišče izven označenega prehoda.

Sedaj, ko se ni mogoče več opravičevati na to, da se prehodi za pešce ne vidijo, ne bodo miličniki pešce, ki bodo prečkali cesto mimo prehoda, samo opozarjali, temveč bodo vsak prekršek kaznovali s petsto starih dinarjev globe!

Na postaji milice so nam povedali, da je največ prekrškov pri prečkanju ceste na prehoda pred železniško postajo in pred Čufarjem na Plavžu in to predvsem ob menjavi dnin v železarni. Na obeh krajih sta zelo vidno označena prehoda za pešce, vendar je nekaterim odveč narediti nekaj korakov do prehoda, temveč kar korajžno stopijo s pločnika na cesto tam, kjer jim je najbolj prav, pa si potem izsilijo prehod skozi vrsto avtobusov in ostalih vozil, ki jih ob menjavi dnin ni malo na cesti. Nihče pa ne pomisli na to, kaj če nekemu vozilu odpovedo zavore ali pa če bi voznik zaradi ostalega prometa spregledal pešca na cesti?!

S. H.

Pustimo ptičke pri miru

Strelska družina Triglav Javornik odgovarja na članek »Pustimo ptičke na miru«, objavljen v Železarju dne 8. 4. 1967.

Vsako strelsko društvo ima v svojem programu vzgojo strelcev v športnem duhu, to je za tekmovanje in streljanje na športno tarčo, nikakor pa ne na žive cilje. V tem smislu vzgaja strelce tudi naša družina, obenem pa tudi opozarja na nedovoljeno streljanje. Tudi statut zveze strelskih organizacij Jugoslavije prepoveduje vsako streljanje izven športnih objektov. Zato predlagamo tistim mladim strelcem, ki uničujejo ptice in pohajkujejo po gozdu s puško v roki, naj pridejo raje na naše strelske treninge, kjer se bodo v športnem tekmovanju pomerili, kdo je boljši strellec.

Vsakdo danes ve, da se zračna puška lahko kupi v vsaki športni trgovini, zato tudi strelske družine nimajo evidence, kdo je lastnik zračne puške. Do danes tudi strelske družine nimajo pooblastila za odvzem zračne puške prestopnikom, ki streljajo po vrtovih in gozdovih na žive cilje.

Strelska družina Triglav meni, da so za takšno »divje

streljanje« predvsem odgovorni starši, saj so oni dali denar za nabavo zračnih pušk in bi morali vedeti, kaj bodo njihovi otroci streljali. Čeprav je to le zračna puška, pa je vendar že včasih usodna. Koliko je bilo že nesreč z zračno puško, ko je po ne previdnosti ali pa iz objestnosti kdo postal invalid brez očesa za vse življenje. Zato prosimo starše, katerih otroci so lastniki zračnih pušk, da vodijo nadzor nad njimi in kontrolirajo njihovo igro, kadar imajo v posesti puško.

Kakor smo že omenili zgoraj, starši pripeljite svoje otroke, željne streljanja, na strelske vaje, ki so pod nadzorstvom izkušenega strelca vsak teden v osnovni šoli na Koroški Beli.

Smatramo, da je nujna akcija vseh zainteresiranih,

da opozorimo mlade ljudi, da je streljanje na žive cilje, v tem primeru na ptice pevke, nekulturno in nehumano dejanje. Predlagamo, da v ta namen na Javorniku organiziramo širši razgovor oziroma akcijo in povabimo k sodelovanju osnovno šolo, predsednike hišnih svetov, postajo milice in druge.

M.

Misli

So očitki, ki hvalijo, in pohvale, ki grajajo.

Nedostopnost ženske je lišp in ličilo, ki ju dodaja svoji lepoti.

Nekateri ljudje so podobni uličnim popevkam, ki jih pojo le kratak čas.

La Rochefoucauld

Obvestilo

Vpisovanje otrok v Otroški vrt »Julke Pibernik« na Jesenicah za prihodnje šolsko leto bo 4. in 5. maja 1967 od 8. do 16. ure v vrtcu.

Vpisovali bomo otroke od 2. do 10. leta starosti.

Uprava vrtca

Dva jubileja maršala Tita

Vsako leto, sredi prebujajoče in cvetoče pomladi, ko se vse budi k novi rasti in življenju, hiti po naši lepi domovini ti-soče in stotisoče nog, ki nosijo čestitke z najlepšimi željami ljubljenu maršalu Titu za njegov življenjski praznik. Pisana reka delovnih ljudi in mladine strne venec okoli Jugoslavije.

Letos mu bodo narodi Jugoslavije čestitali k 75-letnici življenja in 30-letnici uspešnega vodenja. Mladinska Titova štafeta letos krene iz Zagreba že 29. aprila, 3. maja pa jo bodo mladinci in mladinke iz bratske socialistične republike Hrvatske na Mostu na Kolpi izročili našim pionirjem, mladincem in delovnim ljudem. Prek Metlike in Dolenjske bo 4. maja prispela v naše glavno mesto, kjer ji pripravljajo slavnosten in množičen sprejem. Mladinska štafeta s pozdravi, čestitkami in najboljšimi željami bo iz Ljubljane takoj nadaljevala pot proti severu in vzhodu. Prebivalci Slovenije jo bodo vrnili pri gradu Borlu ob Dravi 5. maja mladinkam in mladincem ter delovnim ljudem Hrvatske.

Štafeta bo imela v Sloveniji okrog 600 km dolgo pot in se bo zadržala komaj tri dni. To je vsekakor premalo, da bi obšla vse kraje, mesta, vasi, industrijske centre in turistična središča. Zato je centralni komite ZMS skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami ter krajevnimi skupnostmi ustregel številnim iskrenim željam prebivalcev Slovenije in pripravil vse potrebno ter organiziral številne druge lokalne štafete.

Naša občina ima izredno čast, da organizira in izvede slovensko republiško — Triglavsko mladinsko štafeto. Poleg tega bodo delovni ljudje, mladina, člani ZB in drugi prebivalci naše občine izvedli še drugo lokalno štafeto z najvišjega vrha Karavank s Stola.

Slovenska republiška mladinska štafeta bo odšla z vrha Triglava v ponedeljek, 1. maja. Na poti z našega najvišjega vrha bo obšla številne spomenike in spominska obeležja iz NOB na Pokljuki in Mežakliji ter se prek Poljan spustila v sredo, 3. maja v Moste k spomeniku ustreljenih talcev. Od tod bo nadaljevala pot proti Lescam in Radovljici ter Begunjam in Dragi. Štafetno palico bodo nosili dalje v Tržič, od koder bo nadaljevala pot prek v NOB požgane vasi Gozd na Golnik ter skozi Uden boršt na Okroglo. Pot bo nadaljevala prek Jamnika v Dražgoše in dalje mimo Crngroba v Skofjo Loko, od koder bo mimo Gorican in Rašice ter Gramozne jame prišla v Ljubljano istočasno z zvezno mladinsko štafeto.

Na pobudo občinske organizacije ZZB NOV in tehniškega muzeja železarne — oddelka NOB, kot že omenjeno, pa bo izvedena v naši občini še druga lokalna štafeta. Le-ta bo startala v Završnici pri spomeniku prvega sekretarja SKOJ Dragojluba Milovanoviča, ki se je na ilegalnem prehodu prek Stola iz Avstrije v Jugoslavijo leta 1922 smrtno ponesrečil. Od tu se bo povzpela

pot skozi Medjo dol, kjer je 22. januarja 1945 padlo pet kurirjev. Obšla bo številna spominska obeležja iz časa NOB v Javorniških, Jeseniških in Plavških Rovtjih. Pot bo nadaljevala na Belo polje nad Hrušico, kjer so Nemci ustrelili pred 25. leti 46 talcev. Z Belega polja bo mladina s Hrušice skupaj z graničarji pohitela proti Jesenicam, kamor bo prišla v sredo, 3. maja okoli 9. ure. Na Jesenicah bo kratak postanek s slovesnostjo pred nekdanjo meščansko šolo, kjer je bil leta 1919 ustanovni sestanek komunistične stranke za Jesenice. Štafetna palica bo kratak postanek imela tudi na Javorniku pred spomenikom NOB, nato pa bo pohitela dalje proti Mostam, kjer se bo ob 10. uri združila s Triglavsko štafeto.

Zatoj življenjski in delovni naši občini bodo organizatorji povezali življenjski in delovni jubilej maršala Tita s spoznavanjem zgodovine delavskega gibanja in z zgodovino NOB. Pot štafete po krajih in obeležjih iz NOB bo istočasno tudi obujanje spominov na revolucionarno preteklost naših narodov.

Zuro

Anekdota

Dickens, avtor »Oliverja Twist«, je ravnal s svojimi posli zelo lepo, včasih se je z njimi tudi pošalil. Nekega dne je kuharica postavila na mizo na italijanski način pripravljene makarone. Pisatelj je v njih našel las, ki je bil za čuda podoben lasem dobre kuharice. Ko se je ta vrnila v sobo, se ji je Dickens prijazno nasmehnil: »Uršula, če boste opazili, da vam kak las manjka, ne bodite preveč žalostni; našel sem ga med makaroni!«

20 let PD Javornik

(nadalj. s 17. str.) izračunih so morali na hrbtu ali s konji prenesti okrog 350 ton različnega materiala, ki so ga rabili pri izgradnji oddaljenih planinskih postojank. Tudi stroški za vzdrževanje planinskih postojank, zlasti še za dom na Pristavi, so precejšnji. Urediti so morali vodovod, popraviti streho in opraviti še več drugih del. Društvo mora računati tudi z rednim vzdrževanjem postojank in v ta namen predvideti precej sredstev.

Njihovi načrti so še veliki. Zlasti bodo morali biti pozorni pri oskrbovanju planinskih postojank v Triglavskem pogorju, ko bodo začele obratovati triglavske žičnice. Takrat bodo naši ljudje in med njimi tudi taki, ki le redko hodijo v gore, bolj pogosto prihajali v Krmo in v Staničev dom pod Triglavom. Naloga planincev bo, da omogočijo sedaj in tudi po-

zneje ljubiteljem gora in planin dobro počutje v planinah. Ker je v vrstah planinskega društva veliko požrtvovalnih članov in predvsem takih, ki so za planine in gore pripravljeni veliko žrtvovati, smo prepričani, da bodo nalogo v celoti izpolnili. Lahko jim zaupamo, saj so v preteklih letih pokazali dobro mero požrtvovalnosti in iznajdljivosti. Planinsko društvo prejema v teh dneh od sosednjih planinskih društev in ostalih organizacij čestitke ob njihovem jubileju. Vsi jim želijo, da bi bili tudi v prihodnje tako aktivni in uspešni, zlasti še pri navduševanju mladih generacij za lepote naših krajev ter pri gospodarjenju in upravljanju planinskih postojank v Karavankah in Triglavskem pogorju. Željam in čestitkam se pridružuje tudi uredništvo našega časopisa.

- or

Ali zanimanje za telesno kulturo in šport upada

Skladno z družbeno gospodarskim razvojem v občini bi se moral razvijati tudi šport oziroma kulturno-sportna dejavnost. Vrsta problemov in pojavov pa nam pokaže povsem drugo sliko, razen v nekaterih izjemnih primerih.

Jeseniška občina je značilno industrijska, zato bi moralo biti še več zanimanja za šport med delavci, ki preživijo mnogo ur v težkih delovnih pogojih. V telesno-kulturne organizacije je vključenih okoli 6.000 več ali manj aktivnih športnikov, v zadnjem času pa število celo upada. Predvsem se opaža, da se v klube vključuje vse premalo mladih, to je tistih, ki bi morali biti glavni nosilci športne dejavnosti. Nekoliko krivde za to nosijo tudi sami klubi, saj v svoje vrste ne vključujejo najmlajših, to je cicibanov in pionirjev. Z najmlajšimi se v občini ukvarja le nekaj klubov športnega društva in TVD Partizan, ki pa ne morejo zajeti vsega področja. V zadnjih letih pa so pričela delovati, nekatera bolj, druga manj uspešno, tudi šolska športna društva. Le-ta se preveč prepuščena sami sebi. Zato bi morali poskrbeti, da bi mentorstvo in patronat prevzeli klubi, da ne bi že pri najmlajših vzbudili občutke površnosti in nesigurnosti.

Krivični bi bili, če bi vse uspehe naših športnikov gledali iz enega zornega kota. Številna in raznovrstna športna dejavnost nam kaže, da je telesna kultura v občini precej pisana in kvalitetna. Uspehi, namen in organizacija posameznih dejavnosti so zelo različni in jih zato ne moremo med seboj primerjati po kvaliteti. Zato je prav, da jih delimo v tekmovalne oziroma vrhunske športe in na splošno telesno-kulturno vzgojo. Nekatera pa so značilno rekreacijskega značaja. Pri pregledu celotnega članstva smo lahko opazili, da je mnogo večje zanimanje za zimske športe, kot pa za letne, kljub temu da je večje število letnih klubov oziroma dejavnosti, ki ne zahtevajo prevelikih denarnih sredstev. Vzrokov za to je več. Vrh zimskih športov v Jugoslaviji predstavljajo ravno tekmovalci iz naše občine. Nič ni čudnega, če se mladina bolj navdušuje za zimske športe, ker je za vzbujanje interesa potrebna tudi kvaliteta in vrhunski rezultati. Drugi vzrok, bolj negativen, pa je v odnosih do letnih športov. Zimskim športom posvečamo mnogo več pozornosti, s tem pa nehote zaviramo razvoj letnih oziroma rekreacijskih in »nevrhunskih« športov. Verjetno bi z drugačnim usmerjanjem in delom lahko dosegli lepše rezultate tudi na tistih področjih, ki sedaj niso na »prednostni« listi.

Kljub temu, da smo že mnogo pisali in govorili,

delo naših klubov še zdaleč ni sistematično. Nujno bi morali temu problemu v prihodnje posvetiti več časa in razmišljanj in poiskati take rešitve, ki bi vodile k napredku, ne pa k stagnaciji. Na Jesenicah imamo mnogo pogojev, da bi lahko razvili letne športe, ki bi šli v korak z zimskimi. V vrste aktivnih športnikov bomo morali organizirano vključevati cicibane, pionirje in mladino, če bomo hoteli v prihodnje dosegati še boljše rezultate.

Pri vsem tem se nam nenehno vsiljuje vprašanje financiranja. Potrebe so iz dneva v dan večje, skratka večje kot nam jih družba more zagotoviti. Kako rešiti ta problem, je glavna tema vseh razprav športnih delavcev. Nekateri so se dobro znašli in našli pomoč v delovnih organizacijah, drugi pa so ostali praznih rok. V občini je še mnogo delovnih kolektivov, ki niso dali za razvoj športa skoraj nič. Zato bi morali tako športni delavci, kot ostali družbeno politični faktorji v teh delovnih kolektivih zainteresirati samoupravne organe za telesno-vzgojno dejavnost oziroma za denarno podpiranje te dejavnosti. V občini naj bi ne bilo delovne organizacije, ki bi sedaj v kritičnih trenutkih po svojih močeh ne prispevala k tej dejavnosti. Le s skupnimi močmi lahko uresničimo široka družbena prizadevanja za večji razmah telesne kulture. Naj nam ne bo vseeno, kje se potikajo naši najmlajši. Zavedati se moramo, da je kulturno-sportna dejavnost močan faktor, ki odvrta mladino od nezdravih in kvarnih potov.

V zadnjem času pa se pojavlja še ena težava, to je strokovni in vodilni kadri. Vzrokov za to je več. Naj omenim samo nekatere. Športnega delavca vse premalo cenimo in mu ne priznavamo položaj družbenega delavca. Marsikdaj podcenjujemo njihovo delo. Pri dodeljevanju družbenih pohval in priznanj pozabljamo nanje. To je nekaj vzrokov, da danes težko dobimo še športnega delavca — aktivista. Razen tega je to zelo zahtevno in odgovorno delo, ki je nemalokrat povezano tudi z različnimi kritikami in negotovanjem. V zadnjem času se tudi pojavljajo nezdravi pojavi med samimi športnimi delavci. V klubih z vrhunskimi rezultati ne manjka športnih delavcev, manjka pa jih v klubih, ki so v razvoju in denarnih težavah. V klube bomo morali pridobi-

ti več dobrega vodstvenega kadra, brez katerega si težko zamišljamo množični in kvalitetni šport. Stare in delavljne športne delavce pa občasno primerno nagraditi z družbenimi priznanji.

V prihodnje bomo morali posvetiti več pozornosti šolskim in občinskim tekmovanjem. Organizirati bo treba tekmovanja, ki bodo bolj množična in širokim masam pristopna. Na takih masovnih prireditvah bomo lahko izbirali nadarjene posameznike. Ne sme nam biti žal denarja za taka srečanja, ki bodo šport približala širšemu krogu ljudi. V lokalnih časopisih in radiu pa jim moramo posvetiti več pozornosti.

Problem in poglavje zase pa je udejstvovanje žensk v športni dejavnosti. Malo je klubov v občini, ki temu problemu posvečajo kaj več pozornosti. Naša dekleta in žene so ravno tako potrebne razvedrila in športnega udejstvovanja kot moški. Zato naj klubi skušajo pridobiti v svoje vrste več ženskega kadra, ki občutno zaostaja za moškimi, tako v kvaliteti kot množičnosti. Pri klubih naj bi se ustanovljale ženske sekcije, ki se bodo ukvarjale z rekreativno in tekmovalno dejavnostjo.

Posebno pozornost bi morali posvetiti delovnemu človeku. Telesna kultura naj prodre v zadnji kotiček najbolj oddaljenega delavčevega doma. Pri ljudeh je treba vzbuditi zavest, da telesna kultura krepi zdravje in neposredno vpliva na boljše počutje. Po napornem delu si vzemimo nekaj časa za gibanje na svežem zraku. Mlajši pa bodo raje odšli na športno igrišče in tam našli sebi primerno razvedrilo. Z ureditvijo teh navideznih majhnih stvari pa bomo ob letu lahko ugotovili še lepše in boljše rezultate kakor danes.

P. K.

Priprave za olimpiado

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OZTK JESENICE BERTIJEM BRUNOM

Pred kratkim je v Ljubljani republiška zveza za telesno kulturo Slovenije na željo olimpijskega komiteja Jugoslavije organizirala posvet o pripravi kandidatov za letne in zimske olimpijske igre v Franciji in v Mehiki. Tega posveta se je udeležil tudi predsednik občinske zveze za telesno kulturo občine Jesenice Berti Brun. Da bi zvedeli kaj več o tem posvetu, smo ga prosili za nekaj odgovorov.

Ali bomo Jugoslovani potovali v Mehiko in Francijo?

Jugoslovani že več let sodelujemo na podobnih prireditvah, zato se bomo tudi v prihodnje olimpiade udeležili v nekaterih panogah. Sigurno bomo odpotovali s tistimi ekipami, ki so zasedle v mednarodnem merilu vidnejša mesta. Sem spadajo: orodna telovadba, rokoborba, veslanje, atletika, košarka, nogomet, hokej in smučanje in nekatere druge panoge.

Kaj ste na posvetu predvsem obravnavali?

Na posvetu smo govorili o tem, kako pripraviti olimpijske kandidate, kakšne naj bi bile priprave ter o možnostih financiranja teh priprav. Predstavniki olimpijskega komiteja tov. Hercegan je povedal, da je denarja manj kot prejšnja leta in da to ne sme biti vzrok, da bi bile priprave slabše kot prejšnja leta.

Iz tega lahko povzamemo, da bo večja skrb za priprave kandidatov padla na občinske zveze oziroma na klube?

Bolj kot prejšnja leta naj bi sodelovale v pripravi prihodnje občinske zveze oziroma klubi, v katerih kandidati aktivno delujejo. Ukinjena je bila štipendija najboljšim, zagotovili pa bodo nagrade za dosežene uspehe. Poseben poudarek pa je bil na udeležbi. Na pot pojdejo res najboljši.

Ker Jesenice dajejo večino kandidatov za zimske olimpijske igre, kakšno stališče ste zastopali in kako je bilo sprejeto?

Na posvetu sem poudaril in zahteval, da se priprave olimpijskih kandidatov vršijo po klubih. Jeseničani smo za to zelo zainteresirani, saj dobro vemo, da številne priprave naših kandidatov izven naše občine že dolgo mučijo nas

vse. Najbolj boleča točka pa je pri hokeju na ledu, zato sem odločno zahteval, da se to v prihodnje uredi in s tem izkaže zaupanje vodstvu kluba in samim igralcem. Z nezaupanjem za vzgojo reprezentantov, kakršno je bilo doslej, so zanimali vse tiste, ki so mnogo let vzgajali najboljše športnike, sadove njihovega dela pa so si prilascali drugi. Poudaril sem še, da moramo na splošno dati večji poudarek dejavnosti klubov, ker le na ta način bomo dvignili kvaliteto in kvantiteto našega športa. Na Jesenicah bomo ta predlog in te zahteve zagovarjali z vsemi sredstvi. Vsi navzoči so se z mojimi predlogi in mnenji popolnoma strinjali.

Kaj pa predstavniki hokejske zveze Jugoslavije in predstavnik olimpijskega komiteja?

Hokejsko zvezo Jugoslavije je zastopal tovariš Gogala, ki se je z vsem popolnoma strinjal. Skupaj s predstavniki olimpijskega komiteja so izrazili priznanje Jeseničanom in zahtevali, da naj se vse priprave vršijo po klubih.

Ali ste na posvetu že tudi določili kaj konkretnega?

Za hokejiste je sklenjeno, da bo zveza financirala le 15 dni priprav med zimsko sezono in 20 dni skupnih priprav pred odhodom na olimpijske igre. Iz zveznega denarja bodo za ta čas poravnali vse zamujene dneve, oskrbo in opremo. Zaključek celotnega posveta pa je bil, da naj posamezne občinske zveze za telesno kulturo skupaj z osnovnimi organizacijami izdelajo programe, predračune in vse potrebno v takih mejah, da ne bo trpel klubski koledar in osnovna dejavnost.

P. K.

Zanimanje za zimske športe je v občini veliko. Tudi naši sodelavci (na sliki) se udeležujejo tekmovanj

Telesna kultura

Lep uspeh Jeseniških telovadcev

Po šestih letih so se ponovno srečali telovadci in telovadke Jesenic in prijetnega rudarskega mesteca Köflacha, ki leži kakih 30 km zahodno od Graza. Mestu daje rudarski značaj dnevni kop premoga, industriji pa steklarna in tovarna čevljev, zeleno gričevje pa mu je čudovit naravni okras.

Dvoboj mladinskih vrst obeh društev je bil v čudoviti, novi dvorani mestnega gledališča v Köflachu pred približno 200 gledalci. Ti so bili z burnimi priznanji zelo radodarni, kar je izredno dobro vplivalo na vse tekmovalce, ki so peturno naporno tekmovalje končali vedro in zadovoljno.

Mladinci so tekmovali v šestih disciplinah (preskok, krogi, bradlja, konj z ročaji, drog, parter), mladinke pa v štirih (preskok, gred, dvovinska bradlja, parter). Obe ekipni zmagi, vsaka vrsta je štela po pet tekmovalcev in tekmovalk, sta pripadli Jeseničanom. Fantje so prepričljivo zmagali z razliko 13,15 točk. Zmagali so tudi na petih orodjih in le v prosti vaji so bili domačini boljši za 0,85 točk. Še bolj kot v točkah je bila razlika med obema vrstama v stilu izvajanja vaj. Domačini so imeli zelo slabo držo nog in tudi v ramenih so premalo razgibani, da bi lahko vaje lepo izvajali. Jeseničani so v tem prednjačili, pa tudi njihove vaje so bile težje.

Med posamezniki je bil najboljši Vanjo Pleš, ki je pustil Banoška na drugem mestu z 1,90 točke zaostanka, kar je bilo za nas Jeseničane majhno presenečenje. Ostali so bili z več ali manj sreče solidni. Kljub slabši skupni uvrstitvi pa je bil dober Jukič, ki mu je bila to prva tekma in bo s pridnim delom lahko hitro napredoval.

Naše mladinke so presenetile vse, tako domačine kot nas. Zmagale so v ekipni uvrstitvi s prednostjo 1,35 točk. V razvrstitvi posameznic pa je zmagala Korbarjeva pred Tončko Kac vsega za 0,05 točk.

Na posameznih orodjih so Jeseničanke kot vrsta zmagale na preskoku, gredi in bradlji, domačinke pa v prosti vaji. Da so zmagale domačinke v prostih vajah, je pripomoglo predvsem neobjektivno sojenje v tej disciplini. Zmagala je namreč domačinka Petrovičeva z oceno 9,35, njena vaja pa se nikakor ni mogla primerjati, tako po težini kot izvedbi, z vajo Korbarjeve, ki je dobila samo 9,25 točk.

Najpristranejši dogodek celotnega tekmovanja pa je bil nastop male Mojce Fenc, ki si je pridobila simpatije gledalcev z lepo izvedeno vajo na bradlji in ob koncu še v parterni vaji, ko se je zaradi ploskanja gledalcev tako zmedla, da je pozabila svojo poljubno vajo in je ni mogla več nadaljevati (zaradi solz). Celotno srečanje je bilo izredno pristrano. Župan mesta Köflach je izrazil tudi željo, da bi postala taka srečanja tradicionalna ter da prenesemo pozdrave njihovega mesta Jeseničanom, ki bodo sprejeli goste iz Köflacha junija ob povratnem dvoboju.

REZULTATI
TEKMOVANJA:
Jesenice mladinci: 202,65 točk, mladinke: 141,15 točk.

Prvomajsko kegljanje

V počastitev 1. maja — praznika dela, so se sindikalni referenti obratov plavž, valjarna Bela, livarna in strojno vzdrževanje dogovorili, da izvedejo ekipno tekmovalje v kegljanju na asfaltu. Skupaj so kupili tudi pokal za zmagovalca tega srečanja.

V petek, 14. t.m. ob 18. uri so se zbrale na kegljišču pod Mežakljo desetčlanske ekipe teh delovnih enot. Poleg tekmovalnega značaja tako srečanje pomeni tudi znaten prispevek k aktivnemu koriščenju prostega časa, obenem pa je to lepa počastitev delavskega praznika.

Zbrane ekipe je pozdravil tov. Bernard Svetlin, predsednik kegljaškega kluba Jesenice in član tekmovalne ekipe plavža. Želel jim je mnogo uspeha in na kratko razložil pomen tega srečanja in način tekmovalja.

Po triurnem tekmovalju po sistemu, ki je uveden na sindikalnem prvenstvu železar-

ne in sicer, da vsak tekmovalc meče na vsaki stezi trikrat po tri lučaje na polno, so bili doseženi naslednji rezultati:

1. mesto je osvojila ekipa livarne s 1019 podrtimi keglji, 2. strojno vzdrževanje s 1009 podrtimi keglji, 3. valjarna Bela s 1005 podrtimi keglji in 4. plavž z 951 podrtimi keglji.

Ekipa livarne si je priborila pokal v trajno last in bo imela lep spomin na to medsebojno srečanje. Takih tekmovalj bi lahko organizirali še več, na katerih bi se sodelavci med seboj spoznavali in skupaj aktivno preživljali lepe večere.

Svetlin

Köflach mladinci: 189,50 točk, mladinke: 139,80 točk.

Posamezni mladinci: 1. Vanjo Pleš 52,70 točk, 2. Slavko Banošek 50,80, 3. Stane Križnar 49,20, 4. Albin Jenko 48,70, 10. Joža Jukič 42,35 točk.

Mladinke: 1. Tatjana Korbar 36,50 točk, 2. Tončka Kac 36,45, 7. Nana Müller 33,95, 8. Vojka Kac 32,50, 10. Mojca Fenc 30,05 točk.

inž. Leon Mesarič

Rokometaši brez igrišča

V okviru priprav za prvenstvo druge rokometne lige so rokometasi Jesenic odigrali na igrišču za osnovno šolo prijateljsko tekmo s Kranjsko goro. Tekmo so zaključili v svojo korist 14:10. Moštvi sta nastopila v naslednjih postavah:

KRANJSKA GORA: Dominko, Modrič 9, Mrak 1, Lavtižar, Maglaj, Uršič, Svetlin, Lonše, Udrman.

JESENICE: Andolšek, Stres, Sušteršič 3, Novšak, Zmitek 4, Gorjup 1, Arko, Korbar 5, Fraves, Mlekuš 1, Mehadžič.

Po končani tekmi jih je nemalo presenetil ravnatelj osnovne šole Tone Čufar, ki jim je odpovedal nadaljnjo gostoljubje. Rokometaši so šli hvaležni za dosedanje razumevanje, ker vedo, da so

Kegljali so na novem kegljišču na Bledu

V hotelu Jelovica na Bledu so v soboto odprli in izročili svojemu namenu prvo novo avtomatsko kegljišče pri nas. Ob otvoritvi so priredili tudi kvalitetni medrepubliški turnir, na katerem so nastopili kegljači iz Hrvatske z državnim prvacom ekipo Grmošćico iz Zagreba. Od slovenskih klubov pa so nastopili slovenski prvak Triglav, Branik, Bled in Jesenice.

Blejsko kegljišče je popolnoma avtomatično in je primerno za rekreativno in vrhunsko kegljanje. Nova steza je sicer delala nekaj pregla-

vic tekmovalcem, toda vseeno so bili doseženi solidni rezultati. Prvi rekord kegljišča je postavil Mariborčan Stržaj z 906 podrtimi keglji. Od Jeseničanov pa sta bila najboljša Šlibar in Miha Hafner. Za presenečenje pa so poskrbeli Jeseničani, saj so premagali državnega prvaka Grmošćico iz Zagreba ter slovenskega prvaka Triglav. Ob končni razvrstitvi so zasedli prvo mesto v ekipni razvrstitvi. Med posamezniki pa je Šlibar zasedel tretje mesto. Prireditelji so svoje vrste okrepili z Gromom iz Cerknice, ki pa jim ob taki konkurenci ni dosti pomagal. Zasedli so zadnje mesto kljub temu, da so kegljali dobro.

Novo kegljišče na Bledu bo sedaj odprto vsak dan in bo dostopno vsem obiskovalcem.
P. K.

Pričetek zelo slab

V drugem delu slovenske košarkarske lige za moške je bilo moštvo Jesenic poraženo v srečanju s Slovanom z rezultatom 110:74 (46:33). Srečanje sta pred okoli sto gledalci vodila Steiner in Obersnel iz Ljubljane.

Domačini so nastopili precej okrnjeni, saj je v moštvo manjkalo nekaj standardnih igralcev. Igra ni bila zanimiva, saj naši fantje niso bili dorasli nasprotniki niti v obrambi, še manj pa v napadu. Jeseničani so igrali precej ostro, zato je moralo pet igralcev predčasno zapustiti igrišče, medtem ko so Slovanci igrali vse do konca tekme. Od Jeseničanov sta bila najboljša Jeraj in B. Svetlin. Koše za Jesenice so dosegli: Sodja 7, L. Senčar 12, P. Senčar 10, B. Svetlin 13, Jeraj 17, Koren 6, Vauhnik 9.

Prihodnje srečanje bo danes, v soboto na Jesenicah, nasprotnik pa bo Elektra iz Velenja.

PK.

Kranjska gora: :Duplje 8:26 (4:19)

Kranjska gora je preteklo nedeljo na domačem igrišču doživela hud poraz. Igralci Kranjske gore se niso mogli upirati veliko boljšim gostom, ki so dosegli največ golov iz protinapadov. Domačini so igrali brez volje in čudno je, da gostje niso dosegli še več golov. Če bo Kranjska gora nadaljevala s tako igro v prihodnjih srečanjih, potem zagotovo ne bo osvojila niti dve točki.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Modrič 3, Udrman 2, Svetlin 2 in Lavtižar 1.

Strelstvo

V soboto in nedeljo, 22. in 23. aprila, je bilo v osnovni šoli na Koroški Beli tekmovalje rezervnih oficirjev in podoficirjev krajevne organizacije Javornik. Tekmovalja se je udeležilo 50 članov.

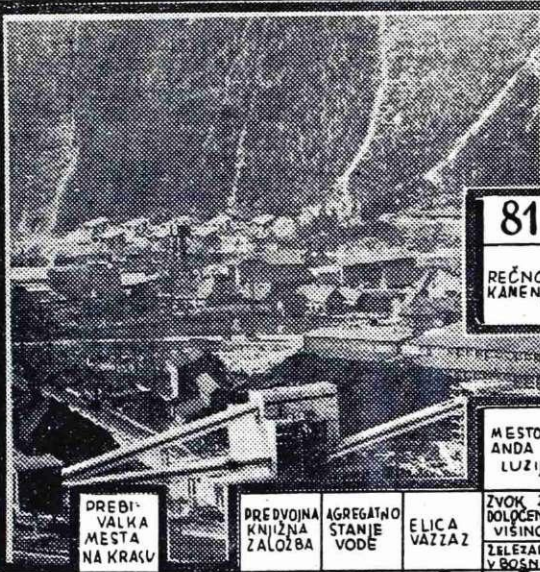
REZULTATI (od 200 možnih krogov):

OFICIRJI: 1. Franc Bajt 156 krogov, 2. Janez Gregori 146 krogov, 3. Vojko Kučina 142 krogov.

PODOFICIRJI: 1. Franc Kotar 158 krogov, 2. Karel Pureber 146 krogov, 3. Leon Šmid 142 krogov.

GJ

Prvomajska nagradna križanka

										ITALIJAN IME (CARUSO)	PORCE LANSKA GLINA	PLESEN NA VINSKI TRTI	OZNAKA ZA NEZNANCA	SAMO- STOJEN NASTOP	RESTO NA KITAJSKEM OB HOANG HO	ODPAD NICA	LETOVIŠKO MESTO V ISTRI	KAREL DEŠTOVNIK	TUJE ŽENSKO IME	JAPONSKA DENARNA ENOTA	OČE
										81	REČNO KANENJE	MAJHNO OKENCE	REKA V BOSNI UGLED, VELJAV	REKA NA KAVKAZU	JEZERO V SZ	SREBRO LETNI GOZDNI POSEK	TUJE ŽENSKO IME	MESTO V ANDA LUZIJ	ZVOK Z BOLOČENO VIŠINO ŽELEZARNA V BOSNI	6000BNI SLOVENSKI PESNIK SMUČI (NORD.)	POLN HRANE ITALIJAN SPOLNIK
DREBI- VALKA MESTA NA KRAJU	PREDVOJNA KNJIŽNA ZALOŽBA	AGREGATNO STANJE VODE	ELICA VAZZA	NAOKROG	UDELEŽEN SINJSKE VIT 1986	ŽVEPLO	KEMIČNI ELEMENT KOVINA	FIGURA V ČETVORKI	IZDELOVAL VIOLIN IZ CREMON	STVARNA ŽENSKA POTOMEČ	DOVŠENA TRAVA NE BEV NE...	KALIJ	INDIJ PLEM. ZNAMENJE POSERKANJE PTIČJEGA OSLAŠANJA								
ŽAH V IRANU	NAPRAVA ZA OGREVANJE	SUROVINA ZA PIVO	OKRAJŠANO AMERIŠKO MOŠKO IME	ITALIJAN TOVARNJAK	IZRASTEK NA GLAVI	ITALIJAN REKA (SPECIALITET IZ RIBIŠKI IKER)	PRIOSTRE PALICA TOVARNA ČRNOMLJU	OTOK V INDONEZIJ (IMAJ NA ZEM.) PAVČEK	SMUČARNA VIDA OZIRALNI ZAJMEK	ROMAN CRONINA	MLADA KRAVICA	NATRIJ	OLJE MARTISON	ŽIGA ZOIS BUKOV PLOD	ELEKTRO KARDIO GRAM ORANJE	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC GARRY					
ZNAČAJ	ČETRTA DIMENZIJA	AKTINIJ	NIKDAR	ITALIJAN PLETENKA ZA VINO	PRITOK RENA V ŠVICI	ANTON ASKERC	ČLAN	KONJENIK S SULICO	KARER	KAČE VELIKANKE	VRSTA JABOLK JUGOSLOV AERO TRANSPORT	TRSKA EMIL ČEHOVIN	KOVINSKI BAROMETR	DALMAT VIŠNJA	DEL VST MOŠTVO, EKIPA	ELDA VILER	VISOK GORSKI GREBEN	VULKAN NA SICILIJ ERBIT	ALJA TKAČEVA GORA NA HAIKIDOKI	IME PESNICE NEGRI	

Današnja slikovna križanka je nagradna. Z žrebom bomo reševalcem s pravilnimi rešitvami razdelili naslednje nagrade:

Nagradni razpis

- 1. nagrada 50 N din
- 2. nagradi po 40 N din
- 3. nagrade po 30 N din
- 4. nagrade po 20 N din

Rešitve vpišite v izrezan lik križanke čitljivo in z velikimi črkami.

Vsak lahko sodeluje le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti, na katero označite NAGRADNA KRIŽANKA in napišite svoj naslov ter obrat, v katerem delate.

Rešitve pošljite najpozneje do vključno 10. maja na naslov: UREDNISTVO ŽELEZARJA, Železarna Jesenice. Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.

Odbojkarji dobro začeli

V soboto se je začelo tudi letošnje tekmovanje moških ekip v I. republiški odboj-karski ligi. V tej konkurenci najboljših ekip, kamor sta se iz zvezne lige vrnila tudi eki-pi Branika iz Maribora in

Ljubljane, sodelujejo tudi je-seniški odbojkarji. Konkuren-ca je letos močnejša, zato bo za končno uvrstitev pomemb-na prav vsaka točka in vsak dobljeni oziroma izgubljeni set.

Začetek naših je bil zelo dober in vzpodbuden. V so-boto so v telovadnici TVD Partizana na Jesenicah pre-magali ekipo Mežice z rezul-tatom 3:1 (15:17, 15:11, 15:9, 15:4), v nedeljo pa na igriš-ču pod Mežakljo še ekipo Maribora z rezultatom 3:0 (15:12, 15:7, 15:2). Sobotno srečanje je bilo zaradi sla-bega in hladnega vremena v telovadnici. Naši se v začet-ku niso takoj znašli, tako da so gostje prvi set odločili v svojo korist. Že v drugem setu pa so se naši fantje otresli nervoze, prevzeli in-i-ciativo in na koncu zaneslji-vo zmagali. Še bolj prepič-ljiva je bila nedeljska zmaga proti Mariboru. Gostje so bili enakovredni le v prvem setu do rezultata 12:12, po-ze-neje pa so morali povsem priznati premoč. Ješenčanov. Kljub premoči je bila tekma zelo lepa. Zasluge za obe tek-mi imajo vsi igralci, ki so nastopili, najzaslužnejši pa je bil prav gotovo Bergelj, ki je izredno požrtvovalno igral predvsem v polju.

Za jeseniško ekipo so na-stopili: Bogataj, Potočnik, Eržen, Bajt, Krevselj, Resler, Kavčič, Novak, Prešeren, Pristov, Bergelj in Gasar. To pa so tudi vsi igralci, ki se pod vodstvom trenerja Viki-ja Krevslja že nekaj časa pripravljajo in ki bodo na-stopili v letonšnjem tekmo-va-nju.

LT

Obvestilo

Uprava Gostinske enote Železar — kot poslovna enota Železarne Jesenice sporoča:

Družbeno-politične organizacije in samoupravni or-gani, društva in njihove sekcije tako v železarni Jese-nice, kot na področju občine Jesenice, ki bodo želela koristiti v restavraciji Kazina poslovne prostore v pr-vem nadstropju, morajo od 3. maja 1967 dalje, to spo-ročiti vsaj 2 (dva) dni pred predvideno sejo, sestan-kom, strokovnim predavanjem, posvetovanjem, itd. Prijave neposredno sprejema pisarna upravnika Kazi-ne, telef. št. 420 vsak dan od 10 do 12 ure dopoldne.

Prijava, ki je lahko telefonična, osebna po predstavi-niku organizacije ali društva, mora za vsakokratno uporabo prostorov vsebovati:

1. točen naslov naročnika
2. datum in čas trajanja uporabe poslov. prostora ter število oseb.
3. vrsta in ureditev prostora, ki ga naročnik želi uporabiti.

Uprava Kazine bo zagotovila uporabo prostorov in strežbo samo ob pogojih pravočasno sprejete prijave in po vrstnem redu prispelih prijav obveščala naroč-nike, ali določala z naročnikom zanesljivi čas, v ka-terem bodo zahtevani prostori na razpolago!

Namen tega obvestila o uporabi zgornjih poslovnih prostorov v restavraciji Kazina je v tem, da se odpravi nenačrtno ali celo samovoljno uporabo prostorov in pristopi k organiziranemu in sistematičnemu delu strežnega osebja, ki bo v zvezi s tem tudi načrtno.

To obvestilo je vsebinski izveček iz Pravilnika za uporabo poslovnih prostorov, katerega je potrdil DS DE na V. seji dne 16.3.1962.

Vodstvo DE Železar

OBVEZNI MINIMALNI DELOVNI ČAS OB PRVOMAJSKIH PRAZNIKI

TRGOVINE:

sobota, 29/4-1967

so odprte vse samopostrežne tr-govine do 20. ure, ostale trgovine pa neprekinjeno do 18. ure so odprte vse samopostrežne tr-govine od 7.30 do 10.30 in po ena trgovina v Ratečah, Kr. gori, Mojstrani, Bl. Dobravi in Žirov-nici od 7.30 do 10.30

ponedeljek, 1/5-1967 in torek, 2/5-1967

so zaprte vse trgovine so zaprte vse trgovine poslujejo vse dni praznikov, ra-zen v ponedeljkih, dne 1/5-1967

SLAŠČICARNE:

sobota, 29/4-1967

so odprte nekrekinjeno do 18. ure je odprta po ena mesnica v Ra-tečah, Kr. gori, Mojstrani, na trž-nici na Jesenicah, Javorniku ter v Žirovnici od 7.30 do 10.30

nedelja, 30/4-1967

ponedeljek, 1/5-1967 in torek, 2/5-1967

so vse mesnice zaprte

TRAFIKE:

sobota, 29/4-1967

poslujejo po običajnem delovnem času poslujejo z nedeljskim poslov-nim časom

nedelja, 30/4-1967

ponedeljek, 1/5-1967 torek, 2/5-1967

so zaprte vse trafike

Trafiki v Kranjski gori sta izmenično odprti vse dni praznikov in sicer Tobak Ljubljana dne 1/5-1967, 2/5-1967 pa Tobačna tovarna Ljubljana.

BRIVNICE IN ČESALNICE:

sobota, 29/4-1967

poslujejo do 20. ure sta dežurni brivnici na železniški postaji na Jesenicah in v Kranj-ski gori od 7. do 12. ure

nedelja, 30/4-1967

ponedeljek, 1/5-1967 in torek, 2/5-1967

so zaprte

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

29. in 30. aprila jug. nem. barvni CS film SUT, ob 17. in 19. uri

1. maja franc. ital. španski barvni film ČRNI TULIPAN, ob 17. in 19. uri

2. in 3. maja ameriški barv. CS film VESELE DEKLICE, ob 17. in 19. uri

4. maja ameriški barvni CS film OTROKA KAPITANA GRANTA, ob 17. in 19. uri

5. maja franc. ital. barvni film OROŽNIK V NEW YORKU, ob 17. in 19. uri

6. maja ameriški barvni film NABOJ ZA ZLOČINCA, ob 17. in 19. uri

IZLET

V MAUTHAUSEN

Poslovalnica KOMPAS v Kranju organizira 8. in 9. maja izlet v Mathau-sen. Potovanje bo trajalo dva dni, izletniki pa si bodo ogledali nekdanje ta-borišče Mathausen in med potjo tudi šest podružnic tega taborišča. Cena iz-letu je 175 N dinarjev, vračunan pa je prevoz, hotelske usluge, organi-zacija ter strokovno vod-stvo izleta. Vsi, ki bi si ogledali taborišče Maut-hausen in se udeležili te-ga izleta, naj vložijo pri-javo najkasneje do 4. ma-ja v poslovalnici Kampa-sa na Jesenicah, kjer do-bijo tudi vse potrebne in-formacije.

Kino »PLAVŽ«

29. in 30. aprila ameriški barvni CS film VESELE DE-KLICE, ob 18. in 20. uri

1. in 2. maja jug. nemški barvni CS film SUT, ob 18. in 20. uri

3. maja ameriški barv. CS film OTROKA KAPITANA GRANTA, ob 19. in 20. uri

4. in 5. maja nemški film CAROVNIKOV OBRACUN, ob 18. in 20. uri

6. maja amer. angl. barvni VV film HEROJI TELEMAR-KA, ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

29. aprila ameriški film LADJA NORCEV

30. aprila češki barvni CS film HAJDUK JANOSIK

1. maja ameriški barvni CS film ČLOVEK Z ZLATO PIŠTOLO

2. maja franc. ital. španski barvni film ČRNI TULIPAN

3. maja jug. nem. barvni CS film SUT

6. maja ameriški barvni CS film VESELE DEKLICE

Kino DOVJE

29. aprila češki barvni CS film HAJDUK JANOSIK

30. aprila ameriški film LADJA NORCEV

1. maja ameriški film SE-VER-SEVEROZAPAD

2. maja egipt. film NEPO-ZNANA ŽENA

4. maja jug. nem. barvni CS film SUT

6. maja nemški film ČA-ROVNIKOV OBRACUN

Kino KOROŠKA BELA

29. aprila nemški film ČA-ROVNIKOV OBRACUN

30. aprila angl. barvni film GOLDFINGER

1. maja ameriški barvni CS film VESELE DEKLICE

2. maja ameriški barvni CS film ČLOVEK Z ZLATO PIŠTOLO

6. maja franc. ital. barvni film OROŽNIK V NEW YORKU

Kino KRANJSKA GORA

29. aprila angleški barvni film GOLDFINGER

30. aprila nemški film ČA-ROVNIKOV OBRACUN

1. maja egipt. film NEPO-ZNANA ŽENA

2. maja ameriški barvni film SEVER-SEVEROZAPAD

4. maja ameriški barvni CS film VESELE DEKLICE

5. in 6. maja jug. nem. barvni CS film SUT

ŽELEZAR

ŽELEZAR — GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTI-VA ŽELEZARNE JESENI-CE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgo-vorni urednik Joža Varl —

Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Ured-ništvo »Železarja«, Žele-zarna Jesenice. Telefon

nt. 758 in 394 — Tisk

ČP »Gorenjski tisk«.

Sindikalnemu odboru hlad-ne valjarne-žičarne se iskren-o zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času moje bolezn.

Andrej Gašperšič

Vsem članom delovnega kolektiva
železarne in vsem delovnim ljudem
v občini ob

1. maju - prazniku dela

želimo mnogo veselja, osebnega
zadovoljstva in delovnih uspehov

Samoupravni organi železarne
Sindikalna organizacija
Tovarniški komite ZM
Tovarniški komite ZK
Uprava podjetja
Uredništvo Železarja